ROBERT SEETHALER

İSİMSİZ KAFE

ROMAN

Almanca Aslından Çeviren Regaip Minareci

TİMAŞ

TİMAŞ YAYINLARI

İstanbul 2024

timas.com.tr

İSİMSİZ KAFE
Robert Seethaler

Dünya Roman-Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 6243
Edebiyat Kitaplığı - Dünya Edebiyatı Dizisi | 117

PROJE EDİTÖRÜ
Ayşe Tuba Ayman

EDİTÖR
Dilruba Aydın

SON OKUMA
Osman Gönül

KAPAK TASARIMI
Barış Şehri

İÇ TASARIM
Nur Kayaalp

1. BASKI
Ekim 2024, İstanbul

ISBN
ISBN: 978-605-08-4888-5
9 786050 848885

TİMAŞ YAYINLARI
Bahçelievler Mah. Zübeyde Hanım Cad. No: 8
Üsküdar / İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT
WPC Matbaacılık
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad. No: 17-1
Esenyurt / İstanbul
Telefon: (0212) 886 83 30
Matbaa Sertifika No: 50884

YAYIN HAKLARI
© Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin. Published in 2023 by Claassen Verlag
Das Café Ohne Namen orijinal adıyla yayımlanan bu kitabın Türkiye'deki yayım hakları Onk Ajans Fikir ve Sanat Eserleri A.Ş. ile anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

ROBERT SEETHALER

İSİMSİZ KAFE

Almanca Aslından Çeviren
Regaip Minareci

ROBERT SEETHALER

Robert Seethaler, 1966'da Viyana'da dünyaya geldi. Ödüllü bir oyuncu ve yazar olan Seethaler, *Der Trafikant (Tütüncü Çırağı)* romanı ile dünya çapında üne sahip oldu. *Ein Ganzes Leben (Bütün Bir Ömür)* ile satış rekorları kırdı, Man Booker International'ın da aralarında buluduğu birçok ödüle aday gösterildi. Hayatını Berlin ve Viyana arasında sürdürüyor.

REGAİP MİNARECİ

1955 yılında İstanbul'da doğdu. Münih'te tamamladığı ortaöğrenimin ardından Münih Teknik Üniversitesi'nde elektronik mühendisliği okudu. Hürriyet grubunda çevirmen olarak çalışma hayatına atıldı. Editör, yazıişleri müdürü, yayın yönetmeni ve yayın koordinatörü olarak çeşitli yayın kuruluşlarında uzun yıllar idari görevlerde bulundu. Çok sayıda klasik ve çağdaş eseri Almancadan dilimize kazandırdı. Avusturya Edebi Çeviri Devlet Ödülü sahibidir.

1.

Robert Simon, eşini savaşta kaybetmiş Martha Pohl ile paylaştığı daireden bir pazartesi sabahı dört buçukta çıktı. 1966 yazının sonlarıydı ve Simon otuz bir yaşındaydı. Kahvaltısını iki yumurta, tereyağlı ekmek ve sade kahveyle tek başına etmişti. Kadın o sırada hâlâ uyuyordu. Simon odadan onun usul usul horlamasını duymuştu. Ona tuhaf bir biçimde dokunan bu gürültüyü severdi, bazen de kapı aralığından içeriye göz atar, yaşlı kadının ardına kadar açılmış burun deliklerini karanlıkta görür gibi olurdu.

Sokakta yüzüne rüzgâr vurdu. Güney rüzgârı pazarın tüm kötü kokularını; çöp ve çürük meyve kokusu getirirdi, ama o gün batıdan esiyordu, dolayısıyla hava temiz ve serindi. Simon, tramvay işletmeleri emeklilerinin oturduğu boz rengi apartmanın, Schneeweiss&Söhne sac ve metal atölyesinin ve henüz hepsi kapalı olan küçük dükkânların önünden

geçti. Malzgasse üzerinden Leopoldsgasse'ye doğru yürüdü, Schiffamtsgasse'den karşıya geçip kısa bir sokak olan Haidgasse'ye girdi. Eskiden pazaryeri kafesi olarak hizmet veren Marktcafé'nin içine göz atmak için durdu. Alnını cama dayadı ve gözlerini kısarak içeri baktı. Geniş siyah tezgâhın önünde masalar ve sandalyeler üst üste yığılmıştı. Duvar kâğıtları solmuş, birkaç yerden kabarmıştı. Duvarların adeta yüzleri vardı. Bunların havaya ihtiyacı var, diye düşündü Simon. Boyaya başlamadan önce pencerelerin birkaç gün açık kalması gerekecekti. Küf ve rutubet. Eski izler ve toz. Camdan uzaklaştı, döndü ve yolun karşısına, pazaryeri yönüne geçti; o sırada Johannes Berg yüksek perdeden takırtılar eşliğinde kasap dükkânının kepenklerini açıyordu.

"Günaydın," dedi kasap. "İstersen bana birkaç kalıp buz kırabilirsin."

"Sebzelerle işim başımdan aşkın," dedi Simon. "On dokuz kasa şalgam."

Kasap omuz silkti ve krank çubuğuyla tenteyi açmaya girişti. Ter içinde kalmıştı, ensesi sabah güneşinde parlıyordu.

"İstersen daha sonra menteşeleri yağlarım," dedi Simon.

"Onu kendim de yaparım."

"Geçen yaz bayat domuz yağıyla yağlamıştın. Baharda Prater'e kadar leş gibi bir koku yayılmıştı."

"Domuz yağı değil, organik yağdı o."

"Yardım istediğinde söylemen yeterli," dedi Simon. "Daha sonra yapabilirim. Uzun sürmez."

"Tamam," dedi kasap. Çubuğu çengelden kurtarıp giriş kapısının yanına bıraktı ve ellerini kan lekesi içinde kalmış önlüğüne sildi. Kırmızı beyaz çizgili bez tentenin altındaki loş ışıkta yüz ifadesi biraz yumuşamıştı sanki.

"Güzel bir gün olacak," dedi. "Bolca güneş var ama hava çok sıcak değil."

"Doğru," dedi Simon. "Sonra görüşürüz."

Sıska bir adamdı, kolları kaslı, bacakları uzun ve inceydi. Yüzü açık havada çalışmaktan bronzlaşmış, kül sarısı dağınık saçları alnına dökülmüştü. Elleri büyüktü ve orası burası kırık kasalarla uğraşmaktan açılan yaraların izleriyle kaplıydı. Gözleri maviydi. Simon'un gerçek anlamda güzel olan tek yanı bu gözlerdi.

Her zamankinden daha ağır yürüyordu ve pazar esnafı ona elini kaldırarak selam veriyor ya da güzel sözler

söylüyordu. Simon'un pazardaki yedinci yılıydı ama o gün son günüydü, insanlar arkasından bakarken onun adına sevinseler mi yoksa üzülseler mi kestiremiyorlardı.

Yükleme alanında şalgam ve soğan kasalarını omzuna vurup Navracek'in meyve sebze tezgâhına taşıdı. Soğan ve patateslerin filizlenen yerlerini kesip attı, küf oluşmasını önlemek için kışlık odunun yerini değiştirdi, boş kasaları üst üste yığdı. Balıkçıda buz teknelerini pullardan, salgılardan ve kandan arındırdı. Kirlenmiş buzu ve gözleri dik dik bakan, ağızları açık balık kafalarını bir çuvala tıkıp çöplüğe taşıdı. Daha sonra oyuncak, tahta araba ve tenekeden alacalı küçük dönme dolapların satıldığı tezgâha gitti, bir raspayla yerdeki ızgaranın paslarını kazıdı. İşini her zaman sevmişti; değişiklikten, efor harcamaktan, günün sonunda ceplerinde şıngırdayan bahşişten memnundu. Soğuk ve temiz kış havası, asfaltı içine şişe kapakları gömülecek kadar eriten yaz sıcağı, pazarcıların diğerlerinin bağırtısını bastırmaya çalışan boğuk sesleri ve soluk alıp veren gürültülü, dev bir organizmanın yalnızca küçük bir parçası olduğu düşüncesi hoşuna gidiyordu.

Pazar kapanmadan kasabın yanına döndü. Nalburdan aldığı bir kap yağı tente mafsallarına yedirdi. Bir parmağını yağa batırıp yağı menteşelere ve büyük

tente redüktörünün dişlerine yaydı. Acele etmeden çalıştı, vidayı parmak uçları sızlayıncaya kadar ovalayıp yağladı.

"Böyle devam edersen demiri ovalamaktan aşındıracaksın," dedi kasap. Bıçak çekmecesinden bir cüzdan çıkardı ve parmaklarını beceriksizce oynatarak içinden bir banknot çekti.

"Bırak şunu," dedi Simon.

Kasap omuz silkti ve parasını cebine soktu. "İstediğin zaman buraya dönebilirsin," dedi. "Senin gibi adamlara her zaman iş vardır."

"Teşekkür ederim."

"Sana bol şans dilerim. Ama zaten görüşeceğiz."

"Evet," dedi Simon. "Görüşeceğiz."

O akşam evine her zamanki yoldan gitmedi. Leopoldstadt semtinin dar sokaklarını kullanarak Praterstrasse'ye ve Vorgartenstrasse'ye geçti, kargo gemilerinin ve mavnaların Reichsbrücke Köprüsü'nün gölgesinden çıkıp akşam güneşinin görkemli ışığında akıntıya karşı yol aldığı Tuna Nehri'ne kadar yürüdü. Eski fabrikalar alanına ulaştığında koşmaya başladı. Nehir kıyısındaki stabilize yolda koştu, devasa beton blokların, çöp çukurlarının, hurda yığınlarının ve

paslı demir parmaklıkların önünden geçti. Tahta parçaları ve şişmiş kartonlar kıyıya vurmuştu. Karabaş martılar Simon'un tepesinde çığlıklar atıyordu, Tuna Nehri'nin kuzey kıyısındaki çayırların üstünde banliyöde yaşayan çocukların uçurtmaları alacalı minik noktalar gibi gökyüzüne yayılmıştı. Simon nefes nefese, ağzı açık ve kollarını sallayarak koşuyordu. Ter damlaları yüzünden süzülürken kalbinin küt küt atışını boğazında hissediyordu. Gözlerini kısarak güneşe doğru baktığında tozlu salonuyla kafeyi, loş ışıkta masaları ve sandalyeleri, duvar kâğıtlarındaki yüzleri görür gibi oldu; sendeleyerek ve ciğerleri sızlayarak koşmaya devam etti, Augartenbrücke Köprüsü'nün altından geçti, dik ve çıplak bir yamacı indi; sıcak, takırdayan çakıl taşların üzerinde yürürken, dikenlerinde kâğıt parçalarının uçuştuğu kara sazlıkların ve çalılıkların yanından geçerken sonsuza kadar böyle koşabileceği duygusuna kapıldı.

2.

Robert Simon ertesi sabah dokuzda kafenin karşısındaki köşedeydi. Mal sahibi Kostja Vavrovsky çağırmıştı. "Sakın geç kalmayın," demişti. "Yoksa biri gelip dükkânı elinizden kapar. Konum iyi, ayrıca ekonomi şimdilerde yine canlanmaya başladı."

Konum meselesine farklı da bakılabilirdi. Karmelitermarkt pazarının bulunduğu çevre, Viyana'nın en yoksul ve pis semtlerinden biriydi; savaştan kalma molozların tozları hâlâ birçok bodrum penceresinde duruyordu ve yeni inşa edilmiş belediye toplu konutlarıyla işçi lojmanlarının temelini bu molozlar oluşturuyordu. Ama ekonomik canlanma konusunda Vavrovsky haklı olabilirdi. Balıkçıların salvelinus alabalıklarını ve Tuna alabalıklarını sardığı gazetelerde büyük olaylardan söz ediliyordu. Geçmişin bataklığından parlak bir geleceğin doğduğu yazıyordu. Her yerde zangır zangır makineler çalışıyor, yeni asfaltlan-

mış sokaklardan yükselen buhar, Prater çayırlarının mis gibi kokusuna ve rüzgârın Donauauen'den sürükleyip getirdiği sert ve rutubetli havaya karışıyordu.

"Bu iş tutacak," dedi Vavrovsky. "Bana inanın, ticaretten anlarım." Cebinden bir deste anahtar çıkardı, giriş kapısını açtı ve önden yürümesi için Simon'a yol verdi.

"Camlar temizlendiğinde içeriye hoş bir ışık girecek. Ayrıca bu pencereler ısınma giderlerinde tasarruf sağlıyor."

"Kazan tamir edildi mi?"

"Hiçbir zaman bozulmadı ki! Biraz tıkanmıştı, o kadar."

Simon etrafına bakındı. Son haftalarda buraya birkaç kez gelmişti, ama şimdi her şey gözüne kasvetli ve kırık dökük görünüyordu. Raflardaki bardaklar tozdan donuklaşmıştı. Evye kireç izleriyle kaplıydı. Tezgâhın arkasındaki zeminde siyah bir kadın ayakkabısının teki duruyordu.

"Artık bunların hepsi sizin," dedi Vavrovsky. "Doğru bir yol izlerseniz birkaç güne açarsınız."

Anahtar destesini tezgâha bırakıp gülümsedi. "Bir kadeh atmaya uğrarım," dedi. "Öyle ya, uzakta değilim!"

Kostja Vavrovsky, kendine ait bu binanın çatı katındaki iki buçuk odalı dairede yaşıyordu. Henüz iki gün önce evin mutfak masasında Simon'la oturup kira sözleşmesi üzerinde çalışmışlardı. Simon, bir sürü maddenin anlamını kavramaya çalışırken, güvercinlerin tepesinde çıkardığı tık tık yürüme ve tırmalama seslerini duymuş ve onların yanında olmayı içinden geçirmişti, çünkü o yükseklikten Praterauen çayırlarını ve diğer yöne bakınca Kahlenberg tepesinin gölgeli sırtlarını alabildiğine görebilecekti. Kontratın karmaşık ifadelerinden rahatsızlık duymuştu. Kendini bildi bileli harfler onda düzen duygusu yerine kafa karışıklığı yaratırdı. Çocukken okulda fazla zaman geçirememişti. Elinde bir parça ekmek ve bir defterle Malzgasse'deki ilkokula ilk ayak bastığı ve kırk üç başka çocuğun arasındaki yerine oturtulduğu gün savaş tüm hızıyla devam ediyordu; aradan üç yıl bile geçmeden bir sabah erkenden müttefiklerin bombardıman uçakları okul binasını altında yer alan sığınakla birlikte içinden dumanlar yükselen kapkara bir yığına dönüştürmüştü.

Savaştan önceki dönemi o günlerde bile pek anımsayamıyordu. Babası bir tür masal figürüydü, bir

gölgeydi –hiç değilse bu fotoğraf kalmıştı aklında–, sırtında kalın bir palto ve cebinde sefer görev emriyle kapıdan çıkmış ve evine bir daha dönmemişti. Babasının sahra hastanesinde kahramanca öldüğü haberinin gelmesinden yalnızca üç ay sonra annesi de eski demir çivilerin paslarını temizlerken mikrop kapmış ve kan zehirlenmesinden ölmüştü. Doğru düzgün yas tutamayacak kadar şaşkın halde olan Robert, o günden sonra Barmherzige Schwestern[1] Cemiyeti'nin kurduğu savaş yetimleri yurdunda yaşamaya başlamıştı. Yurtta diğer kayıp çocuklar arasında geçirdiği yıllarda annesiyle babasının yüzleri ve belleğinde onlarla ilgili ne varsa solup gitmişti. Anı olarak geriye yalnızca kalın bir palto, mutfak kokan bir önlük ve sarı ışığa gömülmüş bir merdivenin bulanık bir resmi kalmıştı. Merdivenin en üst basamağında camları ince ince çizilmiş bir gözlük duruyor ve kim bilir ne anlama geliyordu.

Genç Simon, savaşın bitişini dışa vuramadığı bir sevinç çığlığı gibi yaşamıştı. İnsanlar her şeyin sahiden geçtiğini kavrayamamış ve yüzlerindeki dehşet, yerini yavaş yavaş ürkek bir rahatlamaya bırakmıştı. Ardından enkaz kaldırmaya başlamışlardı. Robert,

1 Merhametli Rahibeler, 17. yüzyılda Vinzenz von Paul ve Azize Luise von Marillac tarafından Avusturya'da kurulan ve faaliyetlerini dünyanın pek çok yerinde sürdüren Hıristiyan yardım cemiyeti. (ç.n.)

insanların kazma, kürek ve kovalarla moloz yığınları üzerinde ilerlemeye çalıştığını sınıfının penceresinden izlerdi. Bazıları bombalanmış temellerin üzerinde öğle vakti oturup ekmeklerini yer, teneke kaplardan çay içerdi. Birileri dinlenmek için oralara uzandığında kimi yerlerde molozların arasından sivri bir çift diz çıkardı. Robert, toz grisi kadınların ve erkeklerin arasında bazen anne babasını görür gibi olurdu: Elindeki küreği başının üstüne kaldırmış genç ve güzel kadında annesini, kirli şapkası alnına düşmüş, yüzü mavimsi bir tabaka halindeki sigara dumanının ardında gizlenmiş adamda babasını arardı.

Okul hayatı sona erdiğinde kent değişmişti. Tozlar ve küller toprağa gömülmüştü. Bombalardan zarar görmüş evlerin çoğu yıkılmış, çorak arazileri yabani otlar sarmıştı, çocuklar cam kırıklarıyla ve tahta parçalarıyla oynuyordu. Boş kalan alanlar zamanla dolduruldu. Belediye toplu konutları her yerden mantar gibi bitti; onar katlı, açık renk sıvalı, giriş kapıları camdan apartmanlardı, dairelerin banyoları fayans kaplıydı, tuvaletleri bina içindeydi.

Robert Simon 1947 yılının ılık bir mayıs günü tezahürat yapan yüzlerce Viyanalıyla birlikte Prater'e gitmiş, bombaların iskelete dönüştürdüğü ama artık onarılmış ve on beş vagon hafiflemiş dönme dolabın nihayet dönmeye başlamasını izliyordu. O da tezahü-

rat edip bağırıyor, ama kendi davranışını bir şekilde doğru bulmuyordu. El sallayıp gülen yolcularla dolu ahşap vagonları taşıyamayacak kadar zayıf bağlantı kollarına sahip gibi görünen bu çatırdayan devin gölgesinde kendini rahatsız hissetti. Ilık bahar havasında ürperdi ve günün ilerleyen saatlerinde dönme dolabı endişeyle aklından geçirdi. Fazla büyük ve ağırdı; Simon bundan emindi. Aksın yakınındaki bir noktadan ya da vagonların üstündeki menteşelerden çelik kırılabilirdi. Bu yapının uzun zaman dayanması olanaksızdı. Simon, içine dolan ve onu sürükleyen coşkuya şaşırdı, onca yabancının ortasında çığlıklar attığı için utandı, gelgelelim yine de bir gün bu kırmızı kutulardan birine binip kentin gergin kalabalığının üstünde süzülmek istiyordu.

On beş yaşında okulu bıraktığında zerre kadar üzülmemişti. Okuma yazma biliyordu, en önemli ülkeleri ve başkentlerini harita üzerinde gösterebiliyor ve dünyada yönünü bulabilmesi için bunun yeterli olduğunu düşünüyordu. Sağlıklı erkek kıtlığı olduğundan iş bulmakta hiç zorlanmadı. Bir deri bir kemik kalmış bir grup Silezyalı Alman'la Grinzing üzüm bağlarında diz boyu harçsız taş duvarlar ördü, yabani otları temizledi, mahzen fıçılarının kireçlerini ve şarap tortularını kazıdı. Stadtpark'ta bombaların açtığı çukurları moloz ve toprakla doldurdu, güney

istasyonu Südbahnhof'ta yıkıntıların içine gömülü demirleri söküp çıkardı. Prater'deki bahçe lokantalarında bir süre komilik ve çöp toplayıcılığı yaptı; rengârenk fenerlerin ışığında masaların arasında dolaşıp boş bardakları, tavuk kemiklerini ve sigara izmaritlerini gözden kaçırmamaya çalışırken belki bir özlemin, hayatına önemli bir güvence sağlayacak bir şeyin, günün birinde kendi lokantasının tezgâhının arkasına geçme hayalinin tohumları burada filizlenmişti.

Simon, ilk gençliğinin kalanını Barmherzige Schwestern çatısı altında geçirdi, daha sonra Volkshilfe[2] kurumuna bağlı bir yurda taşındı, ardından bir gazete ilanıyla eşini savaşta kaybetmiş yaşlı kadının evindeki eşyalı odayı buldu. AHLAKLI KİŞİLERE TEMİZ BARINMA İMKÂNI SUNULUR. GEÇİCİ VEYA KALICI. DALAVERECİLER, İÇKİCİLER VE KADIN KİRACI KABUL EDİLMEZ. İKAMETGÂH KAYDI ŞARTTIR. UYKU SAATLERİ SABİT OLMALIDIR. ÇARŞAF, HAVLU, SOBA VE RADYO MEVCUTTUR. İHTİYAÇ DURUMUNDA KAHVALTI VERİLİR.

Simon, kadının evine görüşmeye gittiğinde ağırbaşlı bir etki bırakabilmek için uğraşmıştı. Bir iş arkada-

2 Avusturya'da sosyal hizmet sağlayıcı ulusal ve uluslararası yardım kuruluşu (ç.n.)

şından cenazelerde giyilen bir takım elbise ödünç almış, saçlarına briyantin sürmüştü. Ceketin kolları kısa gelmiş ve alnında ter damlaları birikmişti. Bu kıyafet içinde kendini aptal gibi hissetmişti, ayrıca kumaş kaplı koltukların ve sandalyelerin bulunduğu, pencere pervazında porselenden iki narin dansçı kızın durduğu, kadınları yansıtan bu ortamda kendini fazla uzun boylu ve biçimsiz bulmuştu.

"Güzel," dedi dul kadın. "Geldiniz demek."

"Muhtemelen farklı birini arıyorsunuz," dedi Simon.

"Nasıl biriymiş o?"

"Bilmiyorum. Buraya daha çok yakışan biri."

"Odayı görmek istiyor musunuz, istemiyor musunuz?"

Simon başını salladı, sonra bitişikteki odaya geçtiler. Oda küçük ve temizdi. Yatak, dolap, avluya bakan bir pencere, duvarda haç.

"İyi görünüyor," dedi Simon.

"Evet," dedi kadın. "Her şey olması gerektiği gibi. Belki duvara bir tablo asılabilir."

"Ama fazla büyük olmamalı," dedi Simon. "Aksi takdirde ışığı olduğu gibi yutar."

Simon, kadının bakışlarını sırtında hissetti. İçinde buz gibi bir şey duydu. Ellerini pantolonunun ceplerine sokup gözlerini duvara dikti.

"Tutmak istiyor musunuz?" diye sordu kadın.

"Evet, çok istiyorum," dedi Simon bir anlık sessizlikten sonra. Ardından yüzünü kadına döndü ve tokalaştılar.

Simon o dönemde uzun zamandan beri pazarda amelelik yapıyordu, bunun getirisi bazen bir bağ kereviz, birkaç haşlamalık patates, bir parça karaciğer, hatta bir miktar domuz kıymasıyla kadının mutfağına sağladığı katkı oluyordu. Kazandığı parayla geçimini karşılıyordu, hayatından memnundu, ona kalsa her şey uzunca bir süre daha böyle devam edip gidebilirdi.

Derken köşedeki Marktcafé kapandı. Karanlık, harap durumda bir mekândı burası. Sahibi, Südburgerlandlı bir bağcıydı, asma bahçeleri elinin altında asitlenince savaş bitiminde bu kafeyi devralmış ve her türlü hırstan uzak halde yıllarca işletmişti. İçe kapanık, az konuşan bir adamdı, çoğunlukla kapının yanındaki taburede oturur ve dalgın bakışlarla sokağı seyrederdi. Sattığı bira fazla ılık olurdu, ayrıca haşlanmış yumurtaların birkaç günden uzun süredir kavanozun içinde yüzdüğünü pazardaki herkes bilirdi. Simon yine de buraya gelmekten hoşlanırdı. Binanın dış

cephesini saran, yaz sonlarında böcek vızıltılarıyla dolan sarmaşığı severdi; üzerlerine güneş vurduğunda insanı gözlerini kısmak zorunda bırakacak kadar basılmaktan düzleşmiş kaldırım taşlarını da severdi. Bazen paydostan sonra masalardan birine oturur, esnafın kendi tezgâhlarını fırçaladığı ve kaldırımları yıkayıp kalan çöplerden arındırdığı pazaryerine bakardı. İnsanları bu mekâna çekmenin aslında zor olmayacağını düşünürdü: Soğuk bira, temiz bardaklar ve doğru dürüst bir kahve makinesi yeterdi, ama bu, içerideki tezgâhta duran, gürültü ve acı bir tat üretmekten ileri gitmeyen biçimsiz külüstürden farklı bir makine olmalıydı.

Kafe sahibi günün birinde ortadan kayboldu. Bir esnaf onun Burgenland'a döndüğünü ve eski üzüm bağlarında hayalet gibi dolaştığını anlatıyordu; bir başka esnaf onu Waldviertel bölgesindeki bir kereste fabrikasında gördüğüne yemin billah ediyordu; adam orada kulaklarına balmumu kulak tıkacı takmış ve bakışlarını testere bıçakları arasından karanlığa dikmiş halde insanı iliklerine kadar sarsan bir gürültü eşliğinde kütük testeresinden uzun tahtalar çekip çıkarıyordu. Ama bu anlatılanlar birkaç işgüzarın palavrasından başka bir şey değildi. Kafe sahibi kış boyunca da ortaya çıkmayıp kafenin camlarını ince bir toz tabakası kaplayınca adam unutulup gitmişti.

Bu arada Robert Simon, dul kadının evindeki odasında bir zamanlar renkli fenerlerin altında doğup şimdi yeniden alevlenen özlemiyle geceler boyunca yatağında bir sağa bir sola dönüp duruyordu; derken bir sabah yatağından fırladı, kahvaltı etmeden, hatta saçlarını eliyle bile düzeltmeden yakındaki Haidgasse sokağına doğru yola koyuldu, Kostja Vavrovsky'nin altıncı kattaki çatı dairesine kadar merdivenleri koşarak tırmandı ve nefes nefese, kalbi küt küt atarak eski Marktcafé'yi kiralamaya talip oldu.

3.

Robert Simon, daha Vavrovsky'nin anahtar destesini tezgâha koyup onu mekânın loş ışığında tek başına bıraktığı gün çalışmalara başladı. Pencereleri açtığında tezgâhın arkasından küçük bir karasinek sürüsünün havalandığını ve hayalet gibi bir gölgenin sokağa doğru süzüldüğünü gördü. Duvar kâğıtlarını söktü ve duvarlara kalın bir tabaka boya sürdü. Elinde bir tahta parçasına doladığı zımpara kâğıdıyla, günlerce yerde dizlerinin üzerinde kayarak döşeme tahtalarının kirini kazıdı. Sandalyeleri ve masaları zımparalayıp keskin kokulu bir sıvıyla cilaladı; ciladan yayılan buharların saatlerce zihnini bulandırdığı bir haz yaşadı. Mobilyaları kurumaları için sokağa çıkardı ve ağaç damarlarının güneşin altında belirişini izledi. Daha sonra armatürlerde biriken kireci ve arka taraftaki küçük avluya açılan mutfak kapısının menteşelerini saran pası bir tel fırçayla kazıdı. Mekânın iç kısmının

aksine mutfak kötü durumda değildi, Burgenlandlı burayı depo olarak, görünüşe bakılırsa bazen de uyumak için kullanmıştı. Simon, boş şarap şişeleriyle dolu kasaları, beş çuval ufalanmış şişe mantarını, bir kucak kirli çamaşırı ve eski bir karyolayı sokağa taşıdı. Ocağı ve fayansları yumuşak bir güderiyle sildi, ardından içerideki ekşimsi kokudan kurtulmak için bir tava içinde yarım gün boyunca ağaç kabuğu ve köknar dalları yaktı. Giriş kapısının yanındaki sarmaşığın içine dikdörtgen şeklinde büyük bir alan açıp duvara içeceklerin ve menünün yazılacağı bir karatahta vidaladı. Kapı üzerine bir tabela asmayı da istiyordu, gelgelelim düşünüp taşınmasına rağmen kafeye henüz uygun bir isim bulamamıştı. Konuyu, yaptığı çalışmaları yolun karşı tarafından izleyen Johannes Berg'e açtı. Kasap, kendi anlayışına göre ismin her şeyden önemli olduğunu söyledi.

"Kendi ismini versen nasıl olur?" dedi kasap. "Simon Lokantası. Tabelada hoş durur, kısa ve akılda kalıcı, ayrıca harfleri istediğin büyüklükte yazabilirsin."

Simon, bunun bir seçenek olduğunu, ancak ona kendini beğenmişlik gibi geldiğini söyledi. Hem lokanta değil kafe açacaktı.

"Belki gerekli bile değil," dedi kasap bir süre düşündükten sonra. "Sonuçta biri çıkıp ona Tuna adını

vermeden önce de Tuna Nehri vardı. O zaman kafen isimsiz kalsın, doğrusu da bu zaten."

Simon, açılıştan önceki akşam dul kadınla mutfak masasında yemek yiyordu. Kadın, Donauauen'de ot toplarken üşütmüş ve yaz sıcağına rağmen boynuna kalın bir atkı sarmıştı. Gözleri kan çanağı gibiydi, kaşığı ağzına götürürken burnundan nefes alınca içinden takırtılı sesler çıkıyordu.

"Çorba nefis olmuş," dedi Simon.

"Bu mevsim ısırgan otu lezzetlidir," dedi kadın. "Bütün yazı içlerine hapsettiler. İçine bir de soğan, sarımsak ve füme kemik girdi mi başka bir şey istemez. Lezzeti neredeyse tek başına kemik veriyor."

Simon, yaşlı kadınla geçirdikleri akşamları severdi. Bu akşamların uzun süre tekrarlanamayacağını düşündü. Kafeyi hafta tatili yapmadan idare etmeye karar vermişti. Özellikle başlarda her kuruşa ihtiyacı vardı, cironun yedide birinden vazgeçemezdi.

Haftalardır hep bunları düşünüyordu, ama birdenbire yeterince kafa yorduğundan kuşku duymaya başladı. Yüreğine bir ağırlık çöktü; bilinmeyenin, onu bekleyen nice güçlük ve engelin, gençliğin tasasızlığıyla vedalaşmanın ağırlığıydı bu.

"Ne dersiniz, kafem iyi gidecek mi?" diye sordu kadına.

"Neden gitmesin ki?"

"Bilmem. Belki kendime fazla güvendim. Ben kimim ki, demek istiyorum."

"Her şey olması gerektiği gibi gidecek," dedi kadın. "İçimde iyi bir his var."

"Siz öyle diyorsanız."

"Evet, öyle diyorum. Umut, her zaman kaygıdan biraz fazla olmalı. Başka türlüsü aptallık olur, öyle değil mi?"

Oda karanlığa gömülmüştü. Kadın elektrikten tasarruf ediyordu, ama Simon dışarıda birazdan sokak lambalarının yanacağını biliyordu. Alacakaranlıkta kadının ellerini masanın üzerindeki iki ince gölge gibi gördü. Kısa bir an için bu ellerin ona yaklaştığı duygusuna kapıldı. Ancak sonra hareketsiz durduklarını gördü.

4.

Robert Simon, kafesini öğlen tam on ikide açtı. On dakika bile geçmeden ilk müşteri gelmişti. Simon onu uzaktan tanıyordu, adam Wachaulu bir meyve yetiştiricisiydi, kayısılarını doğrudan sepetten satmak için bazı günler pazarın doğu tarafındaki tezgâhların arasında kalan boş alanı kiralardı. Dışarıdaki masalardan birine oturup hüzünlü bir ifadeyle kaldırımın ötesine baktı.

"Size ne verebilirim?" diye sordu Simon. Beline önlük bağlamış, kulağının arkasına bir kurşunkalem yerleştirmişti. Köylü ona ürkmüş gibi baktı.

"Seni tanıyorum," dedi. "Pazarda çalışıyorsun."

"Artık çalışmıyorum," dedi Simon.

"Neler var?" diye sordu köylü.

"Kahve. Limonata. Ahududu aromalı maden suyu. Bira, Stammersdorf ve Gumpoldskirchen şarapları, kırmızı ve beyaz. Yiyecek olarak soğanlı veya soğansız domuz yağlı ekmek dilimi, taze salatalık ve çubuk kraker."

"Pek bir şey yokmuş."

"İlk günümüz. Ayrıca burası restoran değil kafe."

"Bir Gumpoldskirchen alayım. Beyaz ve saplı kadehte olsun," dedi çiftçi.

Sonraki müşteriler bir buçuğa doğru geldiler. Prater'den iki eski tanıdıktı, Bohemya birası düşkünlüğünden yüzleri solmuş, vücutları balon gibi şişmişti. İki bardak bira söyleyip cam kenarında bir masaya oturdular, sonra kafa kafaya verip fısıltıyla konuşmaya başladılar. Çok geçmeden yol yapımında çalışan bir grup işçi geldi. Sabahtan öğleye kadar zift dökmüş, yüzlerini nemli bezlerle koruyarak dumanları tüten asfalt kaplamayı uzun ahşap gelberi ile düzeltmişlerdi. Su ve bira ısmarladılar, alüminyum folyoya sarıp kızgın ziftin içinde pişirdikleri ve yanlarında getirdikleri patatesleri yediler. Bitişikteki apartmanda oturan bir komşu küçük fincanda az sütlü kahve istedi. Yazlık elbiseler giymiş ve çiçekli şapkalar takmış yaşlıca iki hanım, meyve yetiştiri-

cisinin yanındaki masaya oturup kırmızı şarap ve limonlu maden suyu ısmarladı.

Sürekli yeni müşteriler geliyordu: Civar halkı, vardiya işçileri, iş kıyafetleri içinde memurlar, Schottenau iplik fabrikasında çalışan kızlar. Simon ortalıkta koşuşturuyor, siparişleri alıyor, bardaklara fıçıdan bira dolduruyor, boşalan bardakları soğuk suyla yıkayıp bezle kuruluyor, başka bir bezle masaları siliyordu. Bir ahşap maşayla salatalık turşularını kavanozdan aldı; pazaryeri fırıncısına sipariş ettiği ve sabah sıcakken alıp yeni doğan bebek gibi beyaz bir beze sararak getirdiği ekmeğe dar bir spatulayla domuz yağı sürdü.

Daha sonra esnaf gelmeye başladı. Kafenin yeniden açıldığı haberi yayılmış, onlar da merak etmişti. Masalara oturdular veya bara yaslandılar, ellerini zımparalanmış ahşabın üzerinde gezdirip Simon'un fıçıdan bira doldurmasını izlediler.

"Bir şişe bira! Bana kırmızı şarap olsun! Üç kadeh beyaz şarap! İkisi şirketten!"

Konuşmaların azaldığı ve herkesin topluca nefes verir gibi arkasına yaslandığı sakin anlar da oldu. Simon sonra tezgâhın arkasına geçip parlaklıklarını kontrol etmek için kadehleri ve bardakları ışığa tuttu; sonra, bir kadehi rafa yerleştirmek için arkasına döndüğünde üzerinde önlüğü, kulağında kurşunkalemi

ve yüzünde pek inanamadığını gösteren bir ifadeyle aynada kendini gördü.

Saat altıda kasap geldi. Oturdu, küçük bir kadeh kırmızı şarap istedi ve bakışlarını mekânın içinde gezdirdi.

"Sana söylemiştim," dedi. "İsimli ya da isimsiz, iyi oldu böyle. Ve gittikçe daha iyi olacak, göreceksin, Simon!"

5.

Hüzünlü kadınlarla dolu bir otobüs akşam güneşinde yola koyuldu. Erster Floridsdorfer tekstil fabrikası sahasından sarsıla sarsıla çıktı, Jedlesee mezarlığından, küçük meyve bahçelerinden, çorak arazilerden ve şantiyelerden geçip Tuna Nehri'nin sıcak ahşap kokan plaj kulübelerinin bulunduğu Alte Donau kolu boyunca ilerledi, Reichsbrücke köprüsünü aşıp Leopoldstadt semti ara sokaklarının kurşuni labirentine daldı. Bazen durup bir iki kadını indirdi; kadınlar bir bina girişinin ya da bir bodrum katı dairesinin alçak kapısı ardında gözden kaybolmadan önce el salladılar. Praterstern tren istasyonunda genç terzi çırağı Mila Szabica indi. Döner kavşakta bir tur attıktan sonra Nordbahnstrasse'nin yoğun akşam trafiğine karışan otobüsün arkasından bir süre baktı.

Mila, Aloisgasse'de odadan odaya geçilen bir dairenin küçük bir odasında kalıyordu; tuvaleti içeride olan

daire Hotel Wilhelmshof'un parlak sarı cephesine bakıyordu. Mila taşra kızıydı, koyu renk saçlı, kısa boylu ve tombuldu, iri ela gözleri, sürekli kızaran elleri vardı. Steiermark eyaletinin güneyinde elma yetiştiricisi olan anne ve babası, biricik kızlarını birkaç yıl önce kente göndermişti, kız da burada bir tekstil fabrikasında ilan edilen, emekliliğe kadar iş güvencesi sağlayan bir işe girmişti. Mila, Viyana'ya giden ilk trene binmek üzere sisli bir sabah çiftlikten ayrılırken kalbinde ince bir sızı hissetmiş ve içine ağır bir yük mü yoksa yoğun ve sıcak memleket özlemi mi olduğunu bilmediği bir şey yayılmıştı. Yüzüne yün bir şal örtüp koltuğuna büzüşmüş ve tren yolculuğu boyunca ağlamıştı. Sonra öğle vakti Viyana Südbahnhof istasyonunda trenden inerken tuhaf bir hafiflik duymuştu, ona kalsa kaba köylü potinlerini ayağından fırlatır, perondan kente doğru yalınayak koşardı.

Mila'nın karakteri sağlamdı. Diğer fabrika kızlarının beceri ve kıvraklık konusundaki üstünlüğünü azmiyle ve çalışkanlığıyla telafi ediyordu. Güvenilir biriydi, göz kamaştırıcı eğlencelere kendini kaptırmıyor ve her şeyden önemlisi, sendikacılardan uzak duruyordu. Patron vekili Mühendis Steinwender, böyle devam ederse bir gün terzilik pozisyonuna terfi edebileceğini söylemişti, kim bilir, ustabaşı bile olabilirdi.

Mila, haftada altı gün sabahın köründe şirket otobüsüyle Floridsdorf'a gidiyor, bütün gün Hangar 2, Sıra 5'te oturup takırtıyla çalışan Singer dikiş makinesinin üzerine eğiliyor, akşam sırtı kaskatı olmuş ve parmakları sızlar halde aynı otobüsle evine dönüyordu; sonra kendine akşam yemeği hazırlıyor ve erkenden yatıyordu.

Otobüs gözden kaybolmuştu. Mila evin yolunu tuttu. Yürürken elini pardösüsünün cebine sokup para zarfını kavradı. Emekliliğe kadar iş güvencesi sağlayan işinden aldığı son maaştı. Mühendis Steinwender, bir hafta önce alelacele düzenlenen şirket toplantısında Çinlilerin geldiğini söylemişti, yapabilecekleri bir şey yoktu, Avusturyalılardan daha ucuzlardı. Gerçi can sıkıcı bir durumdu, ama sonuçta gerçekti, ayrıca isteyen sendikalara teşekkür edebilirdi. Patron vekilinin kahkahası, atölyenin yüksek tavanı altında madenî bir gürültüye dönüşerek sönüp gitmişti. Kadınlar yeniden makinelerinin başına geçmiş ve son Floridsdorf bluz koleksiyonunun manşetlerini dikmişti.

Zarfta bin iki yüz seksen üç şilin vardı. Mila'nın şiltenin içine diktiği birikmiş parasıyla birleşince üç ay yeterdi. Hesabımı bilirsem belki dört ay bile gider, diye düşündü genç kadın. Ama buna gerek kalmayacak. Çinliler daha ucuz olabilir belki, ama ben gencim, güçlüyüm ve irade sahibiyim.

Ertesi sabah iş aramaya koyuldu. Zirkusgasse'de vardiya işçilerinin gittiği kafede gazeteleri inceledi, onun için söz konusu olabilecek ilanları not aldı. Çok fazla iş yoktu. Dikiş makinesinde çalışmak dışında bir meslek edinmemişti. Kumaşı tam desene uygun şekilde kaydırıp çevirmeyi, birkaç el hareketiyle iplik değiştirmeyi ve birkaç damla yağla mekiğin işlevini yerine getirmesini sağlamayı biliyordu, ama hepsi bu kadardı. Güzel yemek yapamıyordu, bir mağazada tezgâhtarlık yapmak veya güzellik salonunda çalışmak için kaba ve cahil olduğunu düşünüyordu. Ama ev idaresinden anlardı, ayrıca kolları ve bacakları güçlüydü, Prater'de günün her saatinde topuklu ayakkabılarıyla kırıtarak yürüyen ve kendi çoraplarının deliklerini yamamaktan aciz oyuncak bebekler gibi süslenmiş kızlara benzemezdi.

Haftalar birbirini kovalamış, kız iş bulamamıştı. Mila, bütün adreslere tek tek uğramak için her sabah elinde bir kâğıtla kenti boydan boya arşınlamıştı. Aranan pozisyona çoğu zaman biri alınmış oluyordu. Veya özellikle okuma yazma konusunda beklentiler fazla yüksekti. Bir defasında kolları ve yaka kenarları yıpranmış paltosu sebebiyle reddedilmişti. Bir başka sefer de fiziği yüzünden. Kent merkezindeki bir çorap ve çamaşır mağazasının müdiresi, kristal avizenin yıldız misali ışıltısı altında, "Kusura bakmayın küçükhanım," demişti, "bizim işimiz için fazla şişmansınız."

Belki kentin köhne dış mahallelerinin ötesindeki tarım işletmelerinden birinde veya daha da uzaktaki Gänsendorf kasabasında ya da Waldviertel bölgesindeki çiftliklerde ve tarlalarda iş bulabilirdi, ne var ki yağmurda, rüzgârda ve kavurucu güneşin altında çalışmaktan bıkmıştı.

Bir öğleden sonra yorgun argın halde, ağrıyan ayaklarla Leopoldstadt'a döndü. Taborstrasse'de tramvaydan indi ve yolu biraz uzatarak pazarın içinden geçti. Kalabalığı, ev kadınlarının gevezeliğini, esnafın bağrışlarını, sebze ve meyve tezgâhlarının üzerine yayılmış ve biraz ileride berbat bir çürük kokusuna dönüşen mis gibi kokuyu seviyordu. Kasap dükkânının önünde durdu ve kasabın dana kaburgasını parçalamasını izledi. Johannes Berg gözleri kısık, dilinin ucu dişlerinin arasında, önce testereyle sonra kemik sıyırma bıçağıyla eti kemiklerden ayırdı, ardından yağlarını temizledi. Kıvrak bir hareketle kesme tahtasından sıyırdığı kıkırdaklar ve yağ kalıntıları şap diye bir sesle yerdeki fayansların üzerini boyladı. Kasap, et parçalarını dondurmak üzere ayrı ayrı yağlı kâğıtlara sardığı sırada dükkânın önünde duran genç kadın dikkatini çekti. Kadın gözlerini iri iri açmıştı, solgun yüzü donmuş gibiydi. Bir an hareketsiz durdu, sonra dizlerinin bağı çözüldü ve yere yığıldı.

Mila kendine geldiğinde kaldırımda oturuyordu, sırtını bir yangın musluğuna dayayıp bacaklarını uzatmıştı.

"Sanırım yere devrildim," dedi kadın, kasabın kıpkırmızı parlayan yüzü önünde belirince.

"Bazı insanlar et görmeye dayanamaz," dedi adam. "Gerçi yiyorlar ama bakamıyorlar."

Mila, "Hayır, hayır, et iyi görünüyor," derken üzerindeki sersemliği henüz tam anlamıyla atamamıştı. "Hem çok güzel kesiyordunuz."

"Ama yine de yere devrildiniz işte. Biraz su içmelisiniz. Haydi, ayağa kalkmanıza yardım edeyim."

O gün kafede işler sakindi. İş tulumu giymiş bir adam duvar dibindeki masada oturmuş filtresiz sigara ve kahve içiyordu. Robert Simon, çoraplarıyla tezgâhın üstüne çıkmış tavan lambalarının tozunu alıyordu.

Kasabın dışarıdan "Simon, bir maden suyu!" diye seslendiğini duydu. "Yanına birkaç tane de salatalık turşusu."

Simon, açık kapıdan dışarı baktığında Johannes Berg'in kolunu dikkatlice omzuna koyduğu genç bir kadınla yolun karşı tarafından geldiğini gördü.

Elindeki bezle abajurun üzerinden bir kez daha geçti ve tezgâhtan bir kedi gibi sessizce yere atladı.

"Yere devrilmişim," dedi kadın. Şimdi kasapla kapıda duruyorlardı. Simon kadının yüzünün çok solgun olduğunu fark etti.

"Etle bir ilgisi yok," dedi Johannes Berg. Mila'yı masalardan birine yönlendirdi ve yanına oturdu. Simon bir maden suyu hazırladı, kavanozdan birkaç salatalık turşusu çıkardı, sonra gelip onların yanına oturdu.

"Teşekkür ederim," dedi Mila, sonra suyu bir dikişte içip salatalıktan ısırdı.

"Bir tane daha ister misiniz?" diye sordu Simon.

Mila başını hayır anlamında salladı, salatalıktan bir parça daha ısırdı, sonra ağlamaya başladı.

"Oo," dedi kasap. "Ama bu şimdi..."

"Hayır," dedi Mila hıçkırarak. "Yok bir şeyim, gerçekten yok."

"Eyvah," dedi Simon. Öyle şaşırmış ve aklı karışmıştı ki, bu insanların masasında neden oturduğuna anlam veremedi. Göz ucuyla kasaba baktı, ancak adam başını önüne eğmişti, önlüğündeki lekeleri inceliyor gibiydi.

"Bilemedim şimdi," dedi Simon. Bir kadının ağladığına o güne kadar hayatında bir kez tanık olmuştu. Olay, okul yıllarında yaşanmıştı; bir Merhametli Rahibe'nin yanaklarından diktenin tam ortasında ansızın yaşlar

süzülmüştü. Neden ağladığını çocuklardan hiçbiri anlamamıştı, hatta durumu hepsi fark etmemişti bile, çünkü küçük Robert'e sonsuz gibi gelen birkaç saniyenin sonunda rahibe giysisinin koluyla yüzünü silmiş ve dikte kaldığı yerden devam etmişti.

"Ne olduğunu bize anlatmayacak mısınız?" diye sordu kasap, başını kaldırarak. "İnsan sebepsiz yere ağlamaz diye düşünüyorum."

"Bir şey olmadı," diye kekeledi Mila. "Bir işim yok sadece. Olanı kaybettim, yenisini bulamıyorum. İşim yok, olacağına dair umudum yok, param yok. Ve öyle açım ki, salatalık turşusu bile lezzetli geldi."

"Bu kötü işte," dedi kasap.

"Yoluna girecektir," dedi Mila. Ağlamayı kesmişti ve parmak uçlarıyla gözlerinin kenarlarında biriken yaşları siliyordu şimdi.

"Tatsız bir durum," dedi kasap. "Ama mutlaka yoluna girecektir."

"Evet," dedi Mila. "Bir şekilde her zaman yoluna giriyor."

"Bir maden suyu daha ister misiniz?" diye sordu Simon.

Mila başını iki yana salladı. "Gitsem iyi olacak," dedi.

"Burada çalışsa nasıl olur?" diye sordu kasap.

"Ne?"

"Senin yanında çalışabilir aslında."

"Neden benim yanımda?"

"Onca işe tek başına yetişemiyorsun. Gün boyu canın çıkıyor. Kendin söylüyorsun."

"Artık gerçekten gitmem lazım," dedi Mila.

"Otur bakayım, bu meseleyi şimdi konuşacağız," dedi kasap. "Simon, kafe şahane gidiyor bence. Umduğundan bile iyi."

"Evet, genele bakarsak fena gitmiyor."

"Yani birine ihtiyacın olabilir, öyle değil mi?"

"Bu o kadar basit değil," dedi Simon. "Garsonluk yaptınız mı hiç?"

Mila başını hayır anlamında salladı.

"O halde olmaz."

"İşi olduğundan daha zor hale getirmeye gerek yok," dedi kasap. "Sen de başlarken ne lokantacı ne meyhaneciydin. Ama şimdi oldun. Birlikte deneyebilirsiniz. Olmazsa olmaz."

Simon biraz düşündükten sonra, "Böyle bir iş yapmaktan keyif alır mısınız?" diye sordu.

"Bana iş lazım, keyif değil," dedi Mila. "İnsanın neredeyse her türüne katlanırım ve birkaç bardak taşımayı kesinlikle beceririm. Düşürecek olursam da maaşımdan kesersiniz. İyi çalışırım ben. Parmaklarımdaki nasırları görüyor musunuz? Hiçbir mutfak bıçağı kesemez bunları. Kiramı ancak bu ayın sonuna kadar ödeyebileceğim, ondan sonra sokaktayım. O halde bana verecek bir işin var, teşekkürler, kabul ediyorum."

Simon'la kasap birbirlerine baktılar.

"Tamam o zaman," dedi Simon sonunda. "Deneriz. Adın ne?"

"Mila."

"Benimki de Simon. Kafenin ismi yok. Aklına bir isim gelirse söylersin."

"Olur," dedi Mila. "Ama söz veremem."

6.

Kapı eşiğinde dev gibi bir adam belirdi, kısa siyah saçlarını taramamıştı, burnu kırıktı; nemli, küçük, mavi gözleri vardı. René Wurm idi bu adam, Heumarkt semti boksörlerinden biriydi. René, yazları Georg Blemenschütz, Gerd "Bambule" Franticek veya Gürcü ayısı Wlado Knjevskow gibi adamlarla binlerce kişinin tezahüratları eşliğinde dövüşürdü. O haftalarda ipek şortlu bir kahraman olurdu, üzerine güneş vurduğunda teni terden ve yağdan parlardı, Blemenschütz'e ve Barbar Orlic'e karşı her zaman kaybettiği günlük son tura kadar herkesi yener, tezahüratlara boğulurdu. Yılın kalanında çarpışan arabalarda biletçi ve idareci olarak çalışırdı. Prater'in en tekdüze anonslarını o yapar, ancak hali ve tavrıyla disiplini sağlardı; kavgacı ve içkici gençler ondan çekinir, sevgilileri uğruna birbirlerinin suratlarını dağıtacakları zaman başka bir yere giderlerdi.

Simon, tezgâhın arkasındaki yerinden "Kapıya dikkat!" diye bağırdıysa da artık çok geçti, kapı çarparak kapandı, kapı kasasından tozlar kalktı, raflarda kadehler şangırdadı.

"Ha siktir," dedi René.

O tarihlerde –ekim sonuydu ve hava soğumuştu– morali daima bozuk olurdu. Yaz bitmişti, büyük final turnuvasının yapıldığı, altın kemerin beline üç kez takıldığı ama arkasından hemen sökülüp alındığı sezon kapanmış ve kazandığı paralar neredeyse suyunu çekmişti. Geriye sadece yediği sonu gelmez yumrukların, tekmelerin, omzunun rakip tarafından sıkıştırılmasının ve boğazının sıkılmasının yarattığı hasarlar kalmıştı.

Mila'ya, "Bir erik likörü lütfen," dedi ve arkadaşları balıkçı Frank Wessely ile gaz santrali veznedarlığından erken emekli olmuş Harald Blaha'nın masasına oturdu.

"Kafayı çekmeye bu saatte mi başlıyorsun?" diye sordu Blaha ve sağ gözünü kırptı. Sol gözü Novorossisk'te yüzüne çarpan bir şarapnel parçasından oyulmuştu, o günden beri camdan bir göz kullanıyordu, bazen dördüncü ya da beşinci biradan sonra yuvasından çıkardığı bu göz masada yuvarlanarak elden ele dolaşırdı.

"Erik likörünün kafayı çekmekle ne alakası var?" dedi René.

Mila likörü getirdi, René hemen yuvarladı. "Bir tane daha," dedi. "Şu ikisine de getir."

Likörü içip bira söylediler.

"Çarpışan arabaları bırakıyorum," dedi René. "Aptalca geliyor artık. Hem sonbaharda işler kesat."

"Ne yapmayı düşünüyorsun peki?"

René omuz silkti. "Bilmiyorum. Ah, Amerika'da yaşamak vardı! Orada dövüşler yıl boyunca aralıksız yapılıyor. Salonlar öyle büyük ki, Prater'in yarısı sığar içine. Bambaşka boyutlar yani. Ödül parası da öyle: Dört, beş dövüşü kazanırsan birkaç yıl yetecek kadar para giriyor cebine. Doğru sendikaya üye olmak yeterli. Doğru bir sendika seçtiyse Amerika'da herkes çok para kazanabilir."

"Benim hayalim, hayatımda hiç değilse bir defa zengin olmak," dedi Wessely. "Çuvalla param olsun, sonra hepsini kaybedeyim."

"Kaybetmek niye?"

"İnsan nelere sahip olduğunu kaybettikten sonra anlıyor."

“Hiç böyle ahmakça bir şey duymamıştım,” dedi Blaha.

Birer içki daha ısmarladılar ve Mila kadehleri bırakmak üzere masaya eğildiğinde Wessely elini kızın koluna koydu.

“Bırak,” dedi René usulca.

Wessely elini çekti. Mila, birkaç seri hareketle bardakları toplayıp gitti.

“Şakaydı canım,” dedi Wessely. “Birazcık eğlenmek yasak değil herhalde?”

“Gülmekten öleceğim şimdi.”

“Bir şey görmek ister misiniz?“ dedi Harald Blaha. “O zaman iyi bakın!” Alt gözkapağını aşağı çekip işaret parmağını gözünün arkasındaki oyuğa iyice soktu.

“Bırak yerinde dursun!” diye bağırdı Wessely.

“Evet, yerinde dursun,” dedi René.

“Hiç değişmiyor,” dedi Blaha. “Ortamı eğlendiren biri varsa o da...”

“Cam göz eğlence değildir,” dedi René.

"Ben izlemek isterdim," dedi diğer masadan bir müşteri; saçları kül rengiydi, burnunun üzerindeki dar gözlüğü içtiği her yudumda çıkarması tuhaftı.

"İnanın bana, hiç hoş bir görüntü değil," diye tezgâhın arkasından söze karıştı Simon. Blaha'nın gözünün masada yuvarlanışına bir kez tanık olmuştu; bu öyle çirkin ve rezil bir sahneydi ki rüyalarında haftalarca peşini bırakmamıştı. Ayrıca René'nin sesindeki imayı da duymuştu; bir Heumarkt boksörünün içince neler yapabileceğini bilirdi. Daha birkaç hafta önce bir inşaat iskelesi ustasını yakaladığı gibi sandalyesinden kaldırmış, kafeden çıkarmış ve patates çuvalı misali kaldırıma atmıştı. İskele ustası, sosyalistlerin sırf üzerinde daha iyi tepinebilmek için işçilerin sırtlarını güçlendirdiklerini savunmuştu. Bu hataydı, çünkü René kızıl bir geleceğe inanıyordu. Partiye üyeydi ve cüzdanında onu bir final maçından sonra Viyana Belediye Başkanı Bruno Marek'le kol kola gösteren bir fotoğraf taşıyordu.

Kaldırımda boylu boyunca uzanan iskele ustasına, "Biz olmasak şantiyede günde hâlâ on iki saat sürünüp dururdun, üstelik haftada altı gün çalışırdın ve emeklilik umudun falan olmazdı, aptal herif seni!" diye bağırmıştı.

"Birer tane daha alalım, Simon," diye seslendi Wessely. "Ama Mila'nın masanın üzerine eğilmesine izin yok artık!"

"Kapa çeneni," dedi René.

Simon, Mila'yı ve son müşterileri gece yarısına doğru evlerine yolladı. Müşteriler yerlerinden birer birer kalkıp sersemlemiş halde sallanarak kapıya doğru yürüdüler. Yalnızca René, puslu havada iri ve hareketsiz bir kaya parçası misali yerinde oturuyordu. Simon son bardakları da yıkadı. Tuzlukları sildi, küllükleri fırçaladı. Önlüğünü çıkarırken bakışları bütün salonda, masaların, barın, küçük ampullerin şişeleri aydınlattığı rafların üzerinde dolaştı. On beş saattir ayaktaydı.

"Kırkıma merdiven dayadım," dedi René. "Kendimi kandırmak için en az on yaş yaşlıyım, ama bunu yine de yapıyorum. Bu işin sonu nereye varacak?"

"Bilmem," dedi Simon. "Herkes elinden geleni yapıyor. Doğru olup olmadığı sonradan ortaya çıkıyor."

"Tam da öyle," dedi René. Bir süre önüne baktı, sonra sandalyesini geriye itti, masaya bir banknot bırakıp yürüdü.

Açık kapının önünde durdu. Simon, soğuk havayı hissetti, boksörün başının ve omuzlarının gecenin

bulanık parıltısıyla sarmalandığını gördü. René ağır ağır arkasına döndü, yüzünde bir çocuğun ışıltılı şaşkınlığı vardı.

"Kar yağıyor, Simon," dedi. "Vay canına, sanırım hayatımda daha güzel bir şey görmedim!"

7.

Kış sert geçiyordu. Birkaç gün kar yağmış, arkasından yine batıdan esen ılık bir rüzgâr çatıları ve yolları temizlemişti. Sonra gökyüzünü karabulutlar kaplamış ve yağmur başlamıştı. İnceden yağan yoğun ve kurşuni bir yağmurdu, gittikçe karla karıştı, nihayetinde tamamen kara dönüştü ve aralıksız hafif hafif serpiştirerek yolları kapladı. Karla birlikte don olayı başladı. Kasım, şubat kadar soğuk geçti, birçok evin bodrumunda daha birinci Advent gelmeden su boruları patladı.

Robert Simon kaldırıma talaş döküyor, pencere kenarlarındaki uzun buz saçaklarını kırıyordu. Gece boyunca kar yağdığında girişi kürekle temizliyor, sarmaşıkların üzerindeki karları silkeliyordu. Su geçirmemeleri için pencerelere bolca keten yağı yedirmiş, paspasa fırçayla pas önleyici sürmüş ve kapı eşiğindeki çatlağı bir asfalt işçisine ziftle doldurtmuştu.

Pazaryerindeki kafede hareketlilik azalmıştı. Havaya kar fırtınasının hâkim olduğu bazı günlerde semt sessizliğe gömülmüş gibi oluyordu, oysa gerçekte yoldan geçen otomobillerin motor gürültüleri, okul dağıldığında çocuk çığlıkları, bir esnafın karların zayıflattığı kısılmış sesi uzaklardan gelirmişçesine duyuluyordu.

Simon ve Mila bazen pencere kenarındaki bir masaya oturup sis altında kalmış sokağa bakıyorlardı. Işığın mavi parıltısı altında kasabın silüeti seçiliyordu; adam ya kütük kesme tahtasının üzerine eğilmiş ya da biriyle sohbete dalmış oluyordu, önünde bir parça et ve bıçakla sessizce elini kolunu oynatıyordu.

Simon böyle zamanlarda gerçeklerden koptuğu duygusuna kapılırdı. Bakışları kafeyle kasap dükkânı arasında gidip gelirken zaman ve mekân duygusunu yitirirdi. Duyduğu sesin kendi kanının akışı mı olduğunu yoksa kalorifer borularından mı geldiğini kestiremezdi, hem dışarıda uçuşan kar taneleri onun kafasının içinde olup biten bir olay, bir yanılsama mıydı yoksa? Hava ılık, diye düşündü, oysa kışın tam ortasındayız. Bu nasıl olabilir? Bunları aklından geçirirken kendi horlamasını ya da yanında oturan Mila'nın boğazını temizlediğini duydu ve uyandı.

8.

"Böyle giderse Noel'de kapatırım," dedi Simon bir sabah dul kadına. Kadın, kahvaltıya tereyağlı, ballı sandviç hazırlamış ve siyah çay demlemişti.

"Neden?"

"Müşterinin ayağı kesildi. Hava çok soğuk. Çok karlı. Çok sıkıntılı. Ne bileyim ben!"

"Gelir onlar yine."

"Ama dayanmam mümkün değil. Vavrovsky kara ve güneşe bakmadan kirasını istiyor."

"Belki sunduğunuz çeşitlerle ilgilidir," dedi kadın ve bardaklara biraz daha çay ekledi. "Neleriniz var?"

"Gereken her şey," dedi Simon. "Kahve, çay ve kakao. Portakal ve limon aromalı gazoz, bira, Stammersdorf ve Gumpoldskirchen şarapları, kırmızı ve beyaz. Yi-

yecek olarak domuz yağı sürülmüş soğanlı ekmek ve taze salatalık."

"Punch'ınız var mı?"

"Hayır."

"Punch şarttır," dedi kadın. "Punch'ın olmadığı kış, kış sayılmaz. Ama rastgele bir punch değil. En iyisi olacak, yoksa uğraştığına değmez."

Robert Simon pencereden dışarı baktı, puslu sabah ışığında kar taneleri havada süzülüyordu. Tuhaf, diye düşündü. Şu yaşlı kadınla masada oturuyorsun ve birazdan kaşığı nasıl kaldıracağını, her lokmada şakağındaki küçük kahverengi lekenin nasıl bir aşağı bir yukarı hareket edeceğini biliyorsun; geceleri yan odada çıkardığı sesleri duyuyorsun, her şey sanki hiç başka türlü olmamış gibi doğal geliyor, oysa kadın hakkında hiçbir şey bilmiyorsun.

"Böyle bir punch'ı nereden bulacakmışım?" diye sordu Simon. "Ekmeğe yağ sürmekten başka bir şey bilmem ben."

"Öğretirim size," dedi kadın. "Yapmayı bilince çok kolay."

Daha sonra kafe yeniden doldu ama bu sonuca gerçekten punch'ın mı yoksa tamamen farklı ko-

şulların mı yol açtığını kimse çözemedi. Havadan kaynaklanamazdı, çünkü hava soğuktu ve gitgide daha da soğuyordu. Simon'un dul kadının tarifine harfiyen uyarak hazırladığı punch, kasabın ifadesine göre "insanın tam orta yerinden muazzam bir buhar çıkarıyor"du. Mila, giriş kapısının yanında asılı tahtaya yeni çeşitlerini kırmızı tebeşirle yazdı: *Bugünden itibaren her gün sıcak punch, öğlen de bulunur.*

Konunun herkesin diline düşmesi uzun sürmedi. İyi bir punch sıradan bir şey değildi. Olsa olsa Noel'de bulunurdu, o da sadece kent merkezinde kurulan Noel pazarlarında satılır ya da Hotel Imperial'de incecik milföy kurabiyelerin yanında porselen kâseler içinde bir ailenin karnını doyurabileceği fiyata servis edilirdi. Soğuk havaya rağmen öğlenleri kapıyı ardına kadar açmak Mila'nın fikriydi. Mis gibi punch kokusu sokağa, oradan pazar tezgâhlarına kadar yayılmış, esnafın ve müşterilerin soğuktan buz kesmiş burunlarına işlemişti. Çok geçmeden gelmeye başlayan ilk müşteriler ya punch'tan büyük bir bardak istiyor ya da doğrudan öğle yemeği ısmarlıyordu: Bir punch ve Mila'nın servisten önce üzerine geniş şeritler halinde kırmızı toz biber serptiği soğanlı yağlı ekmek –müşteriler bu ekmeğe *Avusturyalı* adını takmıştı. Simon, sadece birkaç günlük aralıklarla Zirkusgasse'deki mutfak araç gereçleri satan dükkâna gidip

önce beş, sonra on, daha sonra yirmi litre hacimli tencereler satın aldı. Mutfakta yükselen buharlar kafenin içini ılık bir sis gibi kaplıyor, sigara dumanı, soğan, bira, çekirdek kahve kokuları ve dalga dalga yayılan sohbetlerle karışarak buğulu bir ev atmosferi yaratıyordu.

Mart ayının ortalarında kış artık şiddetini kaybetmiş gibiydi; kentin üzerine ilk lodos rüzgârı esmiş ve gökyüzünü pırıl pırıl temizlemişti. Simon, mutfak penceresinde asılı termometrenin ince mavi çizgisinin henüz öğlen olmadan donma noktasının üzerine çıkışını izliyor ve karnında inceden bir karıncalanma hissediyordu. Gelecek ılık günlerin; pencere eşiklerine ve terasa vuracak ilk güneş ışınlarının heyecanını yaşıyordu. Üç gün sonra termometre yeniden düştü, dört bir yandan gelen yüklü karabulutlar kentin üzerine çöktü ve tekrardan kar yağmaya başladı –yoğun, usul usul ve aralıksız... Buna rağmen lodos sanki insanların kafalarının içini temizlemiş ve yüzlerindeki kış miskinliğini alıp götürmüştü. Müşteriler azalmıştı, gelenler de punch'a önceki kadar ilgi göstermiyordu. Kafenin içini aylardır gölgeleyen sis, yavaş yavaş dağılıyordu.

Mila ve Simon bazı günler yine pencere kenarında bir masaya oturup sokağa bakıyordu. Simon geçen ayları düşündü. Dul kadın haklı çıkmış, işler fena gitme-

mişti. Simon yorgundu, ama yola devam edilecekti. Neticede kendi kafesini işletiyordu; kent gürültüsü anlaşılmaz bir biçimde gitgide uzaklaşırken, altın sarısı parıldayan tozlar pencere kenarlarına yüz kez konsa bile böyleydi. Pazaryeri seslerinin bile onu artık uykusundan uyandıramadığına ve düşlerinde zerre kadar yer almadığına biraz gülümsemeden edemedi.

Çok daha sonra, yüzünde ılık bir esinti hissedince uyandı. Mila pencereyi açmıştı. Hava güneşliydi ve sarmaşıkların arasından serçelerin cıvıltısı duyuluyordu.

Bahar gelmişti.

9.

Ay, şahane, değil mi? Hava dünden daha sıcak. Neredeyse yanıyor. İnsanın içinden soyunmak geliyor. Ama böyle bir vücutla yarı çıplak oturamazsın. Yaşlanıyoruz, sıkıntı burada. Gençken güzel biriysen yaşlanmak zordur. O zaman daha derine düşersin. Ama güzellik yerine karakter sahibiysen, yemek yapmayı vesaire biliyorsan durum farklıdır. Hiçbir zaman güzel olmadıysan belki ölmek bile daha kolaydır. Söylediklerine göre Pospíšil, alabalığa şimdilerde on şilin istiyormuş. Trene atlayıp Attersee Gölü'ne gider ve balığını kendin tutarsan daha ucuza getirirsin. Eskiden on şiline –eğer varsa– beş alabalık alınırdı. İnsanoğlu böyle işte. Açgözlü. Sırtlanlar kadar açgözlü. Ama Pospíšil'in de işi zor. Sağ böbreği alındığından beri kadın başka bir insan olup çıktı. Tam anlamıyla çöktü. Ama hiç değilse eskisi gibi bağırıp çağırmıyor. Karnının yarısı boşaltılan biri nasıl sinirlensin ki? Yara

izi korkunç görünüyor. Eğildiğinde bluzu kayarsa her şey ortaya çıkıyor. Kunduracı dikmiş sanki. Öte yandan bir böbreği kaybetmiş olmak her şey için mazeret sayılamaz. Mila, bize iki bardak daha bira getirir misiniz? Soğuk ve az köpüklü olsun. Teşekkürler. Baksana şuna. İnsan gencecik yaşta nasıl bu kadar obur olabilir? Bence idare eder. Ayrıca nazik bir kadın, bu da olağan bir şey değil. Viyana burası, burada her nazik insan şüphelidir. Ayıp ediyorsun. Nedenmiş o? Düşüncelerinden dolayı. Her düşünce kötü değildir. Genelde kötüdür. Berbat ve çürümüştür. Hiç mi umut yoktur? Olabilir, ama bunu istemek ne kadar doğrudur bilinmez. Umut, budalalığın kardeşidir. Şu harika günde biraz içim karardı şimdi. Şu herif sürekli buraya bakıyor. Tanıyorum onu, vatman. Eski vatman. Güzel biri sayılmaz. Erkeğin güzel olması gerekmez. Neden bakıp duruyor? Utanmaz. Bakışlarıyla insanı delip geçmek istiyor adeta. Cildimden dolayı mı acaba? Biliyorum, cildim kıştan sonra kötüleşiyor. Cildin ne iyi ne de kötü. Hepi topu bir cilt. İyi değilse kaçınılmaz olarak kötüdür, ortası olmaz. Ah, teşekkür ederim, Matmazel Mila. Şerefe. Şerefe. Adam bakıyor mu hâlâ? Bilmem, bakmıyorum o tarafa. Bir kez daha genç olmak vardı. O günlerde sokak lambasının altında öpüşmek koca bir mutluluk için yeterliydi. Dönüp geriye bakınca her şey olduğundan iyi görünür. Özünde erkekler

bugünkü kadar kötüydü ve gazlı sokak lambaları geceleri cızırdayıp dururdu. Babamın sürekli, geriye bakma, hayat önünde, dediğini hatırlıyorum. Ama artık gelecekten çok geçmiş var. Hiçbir şey kalmamışsa neden sürekli önüme bakayım ki? Hiç değilse güneş parlıyor, bu da bir şeydir. Evet, hiç değilse. Adam bakıyor mu hâlâ? Hayır, gitti şimdi.

10.

Mila, bara yaslanmış, Simon'un fıçıdan bira doldurmasını izliyordu. İlk aylar geride kalmıştı. Birkaç kadeh, üç punch bardağı, hatta bir seferinde kırmızı Stammersdorf şarabı için kullandıkları güzel kristal sürahiyi kırmıştı. Simon ağzını açıp tek söz söylememişti. Mila, cam kırıklarını büyük teneke faraşla toplayıp arka tarafa götürmüş ve konu kapanmıştı. Çiftlikteyken ezilen her elma için bir tokat yerdi; fabrikada da kalıpları derin kesmek, kumaşın yağ lekesi olması, Singer dikiş makinesinin iğnesinin kırılması gibi hatalar derhal cezalandırılırdı. Kişi ayağa kaldırılır ve herkesin önünde sorguya çekilirdi. Kınama ve uyarı cezaları alırdı; suç, kuşku götürmeyecek biçimde ilgili kişiye yüklendikten sonra zarar bedeli maaştan kesilirdi.

Mila, bardakları önlüğüyle sildikten sonra az köpüklü iki birayı dışarı götürdü. Masayı tekrar temizledi,

iki hanımefendiyle biraz laflayıp harflerin üzerinden tekrar geçmek üzere karatahtaya yöneldi.

Rose Gebhartl, giriş kapısının yanında bir masaya oturmuş, limon çayından küçük yudumlar alıyordu. Mila hazzetmezdi bu kadından. Daima belini doğrultup dimdik oturur ve meydan okurcasına çenesini öne uzatırdı. Yazları bile asla sırtından çıkarmadığı mantosu, yıllar içinde biçimini kaybetmiş, sahibi Rose Gebhartl kadar buruşmuş ve yıpranmıştı. Kadının kulaklarında altın küpeler, boynunda ise ucunda ince okuma gözlüğünün sallandığı bir zincir vardı. Ellerini lekeler basmıştı. Göz bebekleri sarıydı. Yüzü, Prater'de çalışan kızlarınki kadar makyajlıydı. Bir erkek arkadaş aradığını kafedeki herkes bilirdi. Kendine uygun birini gördüğü zaman parmaklarını kendi sardığı buklelerine dolamasından ve ayağını sallamaya başlamasından belliydi bu. Bazen, özellikle akşamın geç saatlerinde başarılı olurdu. Zavallının birine hesabını ödetir, arkasından onunla birlikte çıkıp giderdi. Mila, renkli tebeşirle harflerin üzerinden geçerken, aptal şu erkekler, diye düşündü. Aptal veya kör veya her ikisi de. Mantosunun yakasındaki lekeleri, şakaklarındaki kurumuş deriyi, bileklerinden dizlerine ve muhtemelen daha da yukarıya uzanan mavi çizgileri görmüyorlar.

Pazaryerinden bağırtılar duyuldu. "Eminim yine birini yakaladılar," dedi Rose, kenarı pembe ruj lekesi olmuş

çay bardağının içine doğru üflerken. "Böylelerinin parmağını keseceksin!"

"Hırsızlık yapan herkesin parmağı kesilirse, Viyana'da tokalaşacak adam kalmaz," dedi Mila.

"Yapma, dejenere pislik!" diyen tiz bir kadın sesi yükseldi. Biraz gürültü patırtıdan sonra sesler kesildi.

"Çok daha kötü günler gelecek," dedi Rose Gebhartl. "İnsanlar fazla rahat yaşıyor."

Yolun karşı tarafından iki çöpçü geçti. Omuzlarına vurdukları süpürgeleriyle dolaşmaya çıkmış gibiydiler. Sohbete dalmışlardı, kahkaha atarken mavi başörtülü bir kadının temizlik bezini doğrudan başlarının üstüne silkelediğini fark etmediler.

Arkadan gelen yaşlı Georg köşeyi döndü; kısa boylu, sıska, kel kafalı, kirli sakalı kırlaşmış bir adamdı. Giriş kapısının sağındaki masaya oturup ellerini kucağına koydu.

"Gün boyu toz yutuyorum," dedi. "Her şey toz içinde. Sokaklar, binalar, köpekler. Her şey. Böyle giderse bütün kent toza gömülecek." Ağzında neredeyse hiç diş kalmamıştı, dudakları cümleler arasında sık sık içe gömülüyordu. Sanki yüzünün kalanı da her an gevşeyecek, kendi içine çekilip kaybolacaktı.

"Her zamankinden mi?" diye sordu Mila. Georg başını salladı, Mila da ona büyük bir kadeh Wachau ürünü ev yapımı likör getirdi. Kayısı, dilde önce tatlı, sonra da odunsu, buruk bir tat bırakıyordu. Georg, ilk yudumu ağzında dolaştırdıktan sonra boğazından akıttı. Sabahın erken saatlerinden beri mahallede dolanmış, orada burada biraz laflamış, büfeye uğrayıp gazetelerin ilk sayfalarına göz gezdirmiş, sonra da bakkala gidip bir konyak, bir de tereyağlı sandviç satın almıştı. Genellikle pazaryerine ilk gelenlerdendi, çoğunlukla Heidelberg birası olmak üzere bir iki bira ya da küçük bir şişe rom içerdi. Güzel havalarda sabahları Augarten Parkı'nda bir banka uzanır, ayaklarını kendine doğru çeker, başını dirseğinin içine gömerdi. Akşamları sık sık Tuna kıyısında oturur, karşı kıyıdaki Kaisermühlen semtinde yüzen ekskavatörlerin sahili güçlendirmesini izlerdi.

"Toz, içkiyi söndürmüş, tadı tuzu kalmamış," dedi. "Çünkü hiç yağmur yağmıyor. En son ne zaman yağdığını bile hatırlamıyorum."

"Geçen hafta," dedi Mila. "Bardaktan boşanırcasına hem de. Salata yaprakları sokaklarda sürüklendi."

"Hatırlayamadım," dedi Georg. "İyi değilim. İçimdeki her şey parçalanıyor sanki."

"Bir tane daha ister misin?"

"Param yok."

"Yarın ödersin. Veya haftaya. Acelesi yok."

"Ben borca girmem. Prensip olarak. Annem it gibi çalışırdı. Beş çocuk ve bir asker mezarı. Bir gün bile hastalanmadı, tek kuruş da borç yapmadı. Bir sabah avluya indi, beş çocuğun kirli çamaşırlarını tekneye doldurdu, üzerine sabun rendeledi ve düşüp öldü. Komşu kadın buldu onu. Annemin ölüsünün canlısından daha güzel göründüğünü söylemişti."

"Diğerleri nerede?" diye sordu Rose Gebhartl. Gözlüğünü burnuna indirmişti. Gözlük saplarının üzerindeki altın yaldız kabarmıştı, ince zincir kadının şakaklarından aşağı sallanıyordu, pirinç kaplama beyazlamıştı.

"Kimmiş diğerleri?"

"Kardeşler işte."

Georg, kadına onu henüz fark etmiş gibi baktı. "Görmeyeli çok oldu," dedi. "Mutlaka olmaları gereken yerdedirler. Umarım öyledir."

Son yudumu da içti, pantolon cebinden bulup çıkardığı madenî paraları masaya bıraktı.

"Gidiyorum. İşim var."

Başka bir şey söylemeden kalktı ve yolun karşı tarafına geçti. Paltosunun kolları bileklerini örtmüyordu. Kirliydi palto, bir dirseği yamalıydı, kaba dikişlerle tutturulmuştu.

"Başka bir yerde içmeye gidiyor," dedi Rose.

"Parası olmadığını söyledi," dedi Mila.

"Yalan söylüyor. Bütün ayyaşlar yalancıdır."

"Yalan söylediğini sanmıyorum. Gözlerinden anladım. Hem öyle olsa bile bize ne. O zaman başka yerde içsin. Özgür bir insan o."

"Hiç kimse özgür değildir," dedi Rose. "Hem o adam ayyaşın teki. Herkes farkında bunun."

Mila omuz silkti. Masadan madenî paraları ve likör kadehini aldı, tablayı bir kez daha sildi ve kadına bir daha bakmadı. Adam ayyaşın teki, diye düşündü. Yaşlı ve pis biri, belki de yalan söylüyor. Ama gururlu biri. Bu yanıyla birçoğundan çok daha üstün.

11.

Robert Simon, Prater'deki meyhanelerde çalışırken birkaç kez alkol almayı denemişti; hem tadını sevmemiş hem de insanlarda çocuksu bir taşkınlığa, daha sonra ani ve ağır bir öfke patlamasına ya da ağlamaklı bir sesle kendine acımaya, nihayetinde neredeyse her zaman umutsuz ve lüzumsuz bir ağırlığa yol açan sarhoşluktan hoşlanmamıştı. Ayrıca ertesi günkü kaçınılmaz akşamdan kalma hali onu mahvediyordu. Zararlı olduğunu bile bile ne zaman içse, ertesi sabah yataktan kalkamıyor ve aralıksız dalgalar halinde beyninin içinden yayılan ağrıları çekerken dehşetten donup kalıyordu. Sarhoşluğun tek yararı, içki arkadaşlarının ama bilhassa kendi boş lakırdısının ahmaklığın derinlerinden çıkıp uzamın ve duruluğun aydınlık alanlarına yükseldiği inancına bir an için bile olsa teslim olmaktı. Bu elbette bir yanılgıydı. Bazı istisnalar dışında sarhoşlar yalnızca saçmalardı.

Bu durum Simon'un sinirini bozuyordu. Bir defasında kafeye Protestan bir rahip gelmişti; yüzü gözü şişti, çocuksu elleri ve yumuşak hatları olan bir adamdı. Kafenin içinden dümdüz yürüyüp gitmiş ve seri bir hareketle cüppesinin düğmelerini çözmüştü, sonra bar taburesine oturup art arda beş bira devirmişti. Ardından konuşmaya başlamıştı. Yalnızlık çekiyordu. Dünyada, kendi içinde ve özellikle Katoliklerin arasında yalnızdı. İnsan, sümüklüböcek değildi işte. Buz gibi denizlerde oradan oraya göçen balık da değildi. İnsan insana muhtaçtı. Sonsuz mutluluğu belki günün birinde gerçekten Tanrı'da bulacaktı, ancak lanet olsun ki o güne kadar burada çok yalnızdı. Kilise mermerleri, fahişelerin beklediği kaldırımlardan daha sertti. Bir rahibin yatağı, karın deşen ve deri yüzen Asmodeus'un kalbinden daha soğuktu. Kiliselerde uslu uslu ibadet edenler, Tanrı'ya adanmış bir ömrün en temiz ve en içten haz olduğunu düşünüyordu mutlaka. Kutlamalarla, ilahilerle ve mum ışığının parıltısında sonu gelmeyen bir akşam ihtişamı... Ama yanılgı tam da buydu. Oysa gerçekte kilise, Tanrı'nın maden ocağıydı, sözün ve sevginin kudretiyle insan ruhunun yıkandığı, çekiçlenerek ve parlatılarak taşlaşmadan arındırıldığı yerdi.

"Sizi ne çok sevdiğimi görmüyor musunuz?" diye kafenin içine doğru haykırmıştı rahip; oysa içeride

Simon'dan ve babasına bir şişe bira almaya gelen on dört yaşlarındaki çocuktan başka kimse yoktu.

"Evet, görüyoruz. Ama bağırıp çağırmayı gerektirecek bir durum değil bu," demişti Simon. Sonra Protestan rahibe yakasından tuttuğu gibi kararlılıkla sokağın yolunu göstermişti.

Bu olayın üzerinden çok zaman geçmişti ama güneşli bir pazar sabahında Augarten'de dolaşırken beyaz fırfırlı gömlekli adam tiksintiyle aklına gelmişti. Her zaman aynıydı: Birkaç kadeh fazla kaçırdıklarında pisliğe dönüşürlerdi. Hep aynı lakırdılar, aynı bağrışmalar. Her seferinde kavgayla, bazen de aşağıdaki sokak lambasının altında dalaşmayla biten siyasi tartışmalar... Kimse sormadan fikirlerini haykırır, ardından ertesi gün ağlamaklı bir halde sarılmak üzere birbirlerinin yüzlerini yumruklarlardı.

Belki de Simon bu uzun gecelerden yorulmuştu sadece. Anlamadığı bir nedenden müşterilerin kafeye gelmediği günlerden, şeytan kılığına girmiş dertlerin düşlerine kadar peşini bırakmadığı ve kendini sağdan sola attığı uykusuz gecelerden yorgun düşmüştü.

Augarten Sarayı'nın önünde durdu. Öfkeli bir teslimiyet nöbeti anında ayağını çakıl taşlarına daldırdı ve yaz melteminin tozları çiçek tarhlarına taşımasını izledi. Cüce olduğu için yaşı tahmin edilemeyen,

kır saçları başlığından taşan bir Merhametli Rahibe, vaktiyle ona bu tarhların altında bir toplu mezar olduğunu söylemişti. Savaşta ölmüş yüzlerce askerin ebedî istirahatgâhıydı burası. Rahibe, her çiçeğin bir insanın ruhunu temsil ettiğini söylemişti: Çiçekler açtığı sürece unutmak söz konusu olamazdı.

İkinci kattaki pencerelerden birinde anlık bir piyano akoru duyuldu. Hemen ardından yükselen bir çocuk sesi birbiri ardına, bir aşağı bir yukarı, gitgide artan bir cesaretle neredeyse algılanamayan tizlere çıkarak gamları söylemeye başladı. Sonra yine başa döndü.

Simon müzikten anlamazdı. Rahibelerin ilahileri, Prater bandolarının tıngırtıları ve komünistlerin düzenlediği yaz şenliklerindeki rock'n'roll konserleri onda daima çaresizlik ve huzursuzluk duygusu uyandırmıştı. Dul kadın bazı sabahlar radyosunun başına geçip bando müziği dinlerdi. Tenekemsi sesler yükselmeye başlar başlamaz Simon odasına kaçar ya da kafe henüz sessizken yerleri fırçalamak için dükkânının yolunu tutardı.

Her bir ses kafasının üstünde kaba bir gıcırtıya dönüştü. Ardından sanki biri eliyle ahşap bir sandığa vuruyormuş gibi boğuk bir tangırtı duyuldu, kalın bir erkek sesi anlaşılmayan bir şey söyledi, sonra parke ayak sesleriyle gıcırdadı ve derken pencere kapandı.

Simon, birkaç saniye öylece durup dinledi, ancak artık hiçbir şey duyulmuyordu. Sarayı geride bırakıp çimlerin üzerinde yürüdü ve pazar gezintisine çıkmış insanların arasında somurtarak aylak aylak dolaştı. Aileler ve çiftler çimlere renkli örtüler sermiş, piknik sepetlerindeki soğuk şnitzelin, tavuk butlarının, biranın ya da sadece tereyağlı sandviçin ve maden suyunun keyfini çıkarıyordu. Banklarda emekliler kurşuni büyük kuşlar gibi yan yana dizilmişti. Yüzlerini güneşe vermiş, güvercinlerle serçeleri paltolarının ceplerindeki ekmek kırıntılarıyla besliyorlardı. Sokak çocukları uçaksavar kulesinin gölgesinde futbol oynuyordu. Top bir metre kalınlığındaki duvarlara çarpıp gol olduğunda birbirlerinin üzerine atılıyor, sevinç çığlıkları atarak çimenlerin üzerinde soluk soluğa yuvarlanıyorlardı. Simon, bu neşeli karmaşanın, bu güneşi içine çekmiş curcunanın ortasında isteksizlik ve kafe pusundan oluşmuş kendi sisinin içinde gezinen bir kasvet elçisi gibi hissetti kendini. İki yanında ışıltılı çiçek tarhlarının uzandığı geniş bir bulvarda yürüdü, ardından sonu Wasnergasse'ye bağlanan bir sokağa saptı. Kestirmeden gitmek için dikenli alçak bir çitin üzerinden söverek atlarken uzaktan adını duydu.

"Hey, Simon!"

Yaşlı bir ıhlamur ağacının altına serilmiş örtünün üzerinde kasap Johannes Berg, karısı ve üç kızı, ayrıca

gri takım elbisesi içinde ter döken ve ağzı açık halde ağacın tepesinden gökyüzüne bakan yaşlı adamla birlikte oturuyordu.

"Bize katılsana! Domuz kızartmasıyla tereyağlı patatesimiz var."

"Teşekkür ederim," dedi Simon. "Hava çok sıcak."

"Saçmalama," dedi kasap. "Tanıştırayım, büyükten küçüğe çocuklarım: Gabriele, Claudia ve Karin. Karımı tanıyorsun zaten. Bu da babam."

"Evet, evet," dedi babası. Ağız kenarlarında güneşte parlayan tükürük baloncukları oluşmuştu. "Evet, evet, evet, evet."

"Tabii," dedi kasabın karısı. "Buyurun oturun. Çocuklar, biraz yana kayıp misafirimize yer açın!"

"Asla," dedi Gabriele, Simon'a dehşetle bakarak. "O zaman bize yiyecek kalmaz."

"Evet, hiçbir şey kalmaz!" dedi Claudia da tiz sesiyle.

"Kapayın çenenizi," dedi kasap. "Sepette beş kilo domuz göbeği var."

"Gerçekten istemiyorum," dedi Simon. "Kahvaltımı ettim, ayrıca gürültü patırtıdan ve güneşten biraz midem bulanıyor."

"Davet davettir," dedi kadın.

"Kim bu?" diye sordu Karin.

"Babamızın bir ahbabı," dedi Gabriele. "Her şeyimizi silip süpürmek istiyor."

"Neden kendi yiyeceğini getirmemiş?" diye sordu Karin.

"Kapayın çenenizi," diye tekrarladı kasap. "Bugün pazar."

"Ne alakası var?" diye sordu karısı. "Ayrıca insan çocuklarıyla böyle konuşmaz. Hele yabancıların yanında."

"Ben gitsem iyi olacak," dedi Simon. "Kafeyi açacağım."

"Asla olmaz," dedi kadın.

"Katiyen," dedi kasap.

"Evet, evet, evet, evet," dedi babası.

"Artık dayanamıyorum," diye bağırdı Claudia. Yerinden fırlayıp ıhlamur ağacına gitti ve alnını gövdeye dayadı.

"Derhal buraya dönüyorsun," diye kükredi kasap.

"Çocuğa bağırmayı kes artık," dedi kadın. "Durum yeterince zor zaten."

"Yeterince zor olan nedir?" diye sordu kasap.

"Her şey," dedi kadın. "Ve gittikçe daha da zorlaşıyor."

"Top oynamak istiyorum," dedi Karin.

"Hardalın yerini bilen var mı?" diye sordu Gabriele, piknik sepetini karıştırırken. "Hardalı unuttuysak şu karşıdaki çimenlere uzanıp öleceğim."

"Artık gerçekten gitmeliyim," dedi Simon.

"Ama pişman olacaksınız," dedi kadın.

"Evet, evet," dedi kasabın babası. "Evet, evet, evet, evet."

"Peki o halde." Kasap, piknik örtüsünün üzerinden zorlukla ayağa kalktı. "Sana biraz eşlik edeyim."

Ihlamur ağaçlarının altındaki yeşil ışıkta park çıkışına doğru yürüdüler, varınca da vedalaşmak üzere durdular.

"Benim pazarlarım böyle işte," dedi kasap. İçini çekti ve park ziyaretçilerinin çakıl taşlarını onlarca yıldır ezerek düz ve gözleri kamaştıracak kadar parlak bir yüzeye dönüştürdüğü zemine baktı. Simon rahatsız olmuştu. Johannes Berg'i yıllardır tanırdı ve bunu

hiçbir zaman söze dökmedikleri, belki de düşünmedikleri halde onları tanıyan herkes arkadaş olduklarını söylerdi. Simon bunu o an ilk kez fark ediyordu. Bir süre konuşmadan karşılıklı durdular, sonra kasabın bedenine aniden bir titreme yayıldı, adam başını yerden kaldırdı ve hafifçe kızarmış gözlerini Simon'a dikti.

"Karım hamile," dedi. "Yine."

"Aa," dedi Simon.

"Henüz anlaşılmıyor. Ama dördüncü ayında."

"Dört olmuş bile."

"Önce istemedim. Fazla diye düşündüm. Ama karım yazık olacağını söyledi."

"Ufacık kurtçuk."

"Şimdiden tam bir insan. Oynuyor bile."

"Büyük bir mutluluktur mutlaka," dedi Simon.

"Evet," dedi kasap. "Dört çocuk, kim tahmin edebilirdi ki! Hepsine bakabilmem için çok çalışmam lazım."

"Gerçekten büyük mutluluk, tebrik ederim," dedi Simon; gelgelelim sonra kafesinin kapısını açarken parlak güneş ışığından çıkıp loş ve yalnızca buzdolabı vızıltısının ve döşeme tahtalarının ince çatırtısının

hâkim olduğu sessizliğe dalınca bu konuda kasaba ne kadar dürüst davrandığından emin olamadı.

Kafenin içinde kısa bir tur attı, barı sildi, sandalyeleri düzenleyip pencereleri açtı. Bir sandalye alıp kapının önüne oturdu ve sokağı seyretmeye başladı. Birkaç güvercin kaldırımda kendi gölgelerinin peşinde gezindikten sonra köşeyi dönüp gözden kayboldu. İlk müşteri birazdan görünürdü. Belki kırık gözlüklü adam gelirdi. Gözlük saplarını yapışkan bantla sarmıştı ve yerine oturur oturmaz gözlüğünü şekerden yapılmışçasına iki eliyle dikkatle ve usulca masaya bırakırdı. Ya da Wessely ve cam gözlü Blaha gelirdi. O iki hanımefendi. Ama galiba yaşlı Georg gelirdi. Pazar günleri içmeye geç başlıyor, öğle saatlerinde dermansız ve keyifsiz oluyordu. Simon, kafesinde her gün bir araya gelen bütün bu kayıp ruhları düşününce elinde olmadan gülümsedi. Bir kez daha arkasına yaslanıp bacaklarını iyice uzattı. Ardından ayağa kalkıp dışarıdaki masa ve sandalyeleri düzene soktu.

12.

Süt ve peynir tüccarı Heide Bartholome, terasın kenarındaki bir masaya kurulmuş, karşısında oturan ressam Misha Troganyev'e el kol hareketleriyle bir şeyler anlatıyordu.

"Bitti," dedi kadın. "Buraya kadarmış. Kesinlikle bitti. Çünkü artık umurumda değilsin. Şu yüzü gözü boyadan geçilmeyen korkuluk kılıklı Sedlac'la sürttüğün için düne kadar ümüğünü sıkabilirdim. Ama şimdi hiç derdim değil. Aştım artık."

"Kadının bana karşı duyguları var. Doğa böyle bir şey, karşı konulamıyor. Ama benimle bir ilgisi yok bunun."

"Duygular böyle harcanıyor işte, yazık. İnsanın saygısı olmalı."

"Ben nerelerde sürtüyormuşum bakayım?"

"Bilmiyorum, bilmek de istemiyorum. Uçurumun dipsiz olduğunu görmek için her uçurumdan aşağı bakmak gerekmez."

"Kadına turşu fıçılarını taşımasında yardımcı oldum, hepsi bu. İş bitince birer kadeh bir şey içtik. Ayaküstü, ağzımız kuruduğu için. Özgür bir insanın bu kadarına hakkı vardır diye düşünüyorum. Üstelik kadın ağır hasta."

"Meme kanseri olması öleceği anlamına gelmez."

"Kadının sağ memesini almışlar. Turşu fıçıları gerçekten ağırdı. Yardım etmeyen erkekten sayılmaz."

"Erkek olsaydın, ait olduğun yeri bilirdin. Benim her şeyim yerli yerinde duruyor."

"Zaman, kimseden izlerini bırakmadan geçmiyor," dedi Misha omuz silkerek.

Bir an sessizlik oldu. Yan masalardaki müşteriler de susmuştu, başlarını içlerine çekip gözlerini kadehlerine dikmişlerdi.

Heide, titreyen bir sesle, "Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

"Öylesine," dedi Misha. "Genel anlamda söyledim."

"Senin kafanı ezmek lazım, alçak!" diye ciyakladı Heide Bartholome yerinden fırlayarak. "Bunu bir hanımefendi olduğum için yapmıyorum sadece!"

Yarısı dolu iki bardağı kaptığı gibi yere boşalttı, sokağa koştu, tekrar dönüp, "Köpek! Hayvan! Şerefsiz!" diye bağırdı. Sonra trafiğe aldırmadan Leopoldgasse üzerinden pazaryerine doğru koşup tezgâhların arasında gözden kayboldu.

Misha, öylece oturmuş mahcup bir ifadeyle gülümsüyordu. Yan masalardaki sohbetler yavaş yavaş yeniden canlandı; kavganın sonunu tezgâhın arkasından duyan Mila, terasa çıktı.

"Bir tane daha ister misin?" diye sordu Misha'ya ve masadaki bardakları topladı.

"İnsanoğlu yalnız," dedi Misha. "Bu kadın benden ne istiyor? Bir kabahatim olsa, peşinden koşup özür dilerdim. Ayrıca şansının farkında bile değil. Benim gibi bir adama her köşe başında rastlanmaz. Neye isterse ona inansın, siktirsin."

"Bir bardak daha istiyor musun istemiyor musun?"

Adam başını salladı, bunun üzerine Mila içeri girip fıçıdan bira doldurdu. Adamın ağır ağır masaya eğilip ellerini alnına koyduğunu açık pencereden görüyordu.

Misha'nın asıl adı Wjaçeslav Mihailoviç Troganyev'di. Rusya'da doğmuştu, yetim kalınca Morosovsk kasabasında yarı soylu büyük teyzesinin yanında büyümüştü. Çizim yeteneğini ve yaşı ilerlemiş kadınlara belli bir ilgi duyduğunu henüz dört yaşındayken kanıtlamıştı; pazar günleri düzenlenen kahve buluşmalarında masanın, dolayısıyla hanımefendilerin eteklerinin altına girer ve orada karşılaştığı manzaraları renkli tebeşirlerle döşeme tahtalarına aktarırdı.

Kavga dövüş ve içkiyle geçen okul ve üniversite yıllarından sonra büyük teyzesinin evini yirmi yaşında terk etmiş, Viyana'da resim eğitimi almak üzere Karadeniz kıyıları boyunca Türkiye, Bulgaristan, Romanya üzerinden Avusturya'ya uzanan maceralı bir yolculuğa çıkmıştı. Akademiye giriş sınavını kazanmıştı, gelgelelim rektörün karısıyla heykel atölyesinde mitolojik alçı figürlerin ayaklarının dibinde çırılçıplak yuvarlanırken yakalanınca henüz birinci sınıfta ahlak suçundan okuldan atılmıştı.

Misha bu olayın üzerinde durmamıştı. Viyana'da kalıp Taborspitz semtinde sobasız bir bodrum katına taşınmış ve resim yapmayı sürdürmüştü. Her gün öğleye doğru pazaryerine gelir, tezgâhların arasında kendine küçük bir yer arardı, sonra sehpasını kurar ve pazar kapanıncaya kadar çalışırdı. Pazarı akla gelebilecek her açıdan, kâh kalabalıkken kâh boşken çizerdi.

Taze et gibi kırmızı. Balık gibi gümüşi. Yağmurda suskun ve kurşuni. Resmi beğenmezse su birikintisine savururdu; daha sonra belediye temizlik görevlileri bunları buruşturulmuş yağlı kâğıt, tavuk kafaları ve çürümüş salata yapraklarıyla birlikte süpürüp toplar ve çöp kamyonlarının hayvanlarınki gibi ardına kadar açılmış ağızlarına kürekle atardı. Misha resmi beğenirse, Heide'nin süt ürünleri dükkânına götürür, dükkânın arka tarafındaki küçük ek yapıda bozuk bir derin dondurucunun, üst üste yığılmış paslı oluklu sacların ve rutubetlenmiş birkaç çuval yol tuzunun arasında bulduğu bir yerde muhafaza ederdi.

Misha, kendinden yaklaşık on beş yaş büyük Heide'yle, kocası beyin kanamasından öldükten sonra dükkânı devralıp tek başına işlettiği bir dönemde tanışmıştı. Heide, üç günlük yas döneminden sonra dükkânı tekrar açmış, fındık fıstık ve kuru meyve ekleyerek ürün yelpazesini genişletmişti; ayrıca uzaktan okunabilen harflerle "Heide Süt & Peynirleri" yazılı bir tabelayı çatı kirişine asmıştı. Bir zamanlar sahip olduğu güzelliği, daha o günlerde bile aşırı kilolarının ve kırlaşmaya yüz tutmuş saçlarının gölgesinde kalmıştı. Misha bu duruma aldırmamıştı. O, bazı kadınların güzelliğinin görünürde değil, doğdukları günden beri sahip oldukları auralarında gizli olduğu-

nu ve bunu yalnızca çok küçük çocuklarla çok büyük sanatçıların görebildiğini düşünüyordu.

Misha, güneşli bir cuma sabahı kadınla ilk kez konuşmuştu. Heide, salatalık yeşili tentesinin altına oturmuş, kendi hazırladığı lor peynirine tahta kaşıkla krema karıştırıyor ve yüzüne sıçrayan beyaz parçaları siliyordu.

Misha, kadının bacaklarının arasına sıkıştırdığı kabı göstererek, "Duydum ki Viyana'nın en iyi lor peyniriymiş," demişti.

"Evet, öyle," diye karşılık vermişti Heide.

"Bu kadar iyisi nasıl elde edilir, merak ettim."

"Nasıl yapılacağını bilirsen kolay."

"O zaman nasıl yapılacağını siz çok iyi biliyorsunuz, değil mi?"

Heide Bartholome, kaşığı peynirin içine bıraktıktan sonra kollarını göğsünde kavuşturmuş ve Misha'ya dik dik bakmıştı.

"Sana ne?" demişti. "Ne istiyorsun benden?"

"Tatmak istiyorum," demişti Misha, genizden gelen hafif Rus aksanıyla. "Lezzetini seversem daha çok isterim."

"Olabilir, belki," demişti Heide Bartholome. Sonra kaşığı yeniden almış, gözlerini Misha'nın yüzünden ayırmadan lor peyniri olabilecek en yumuşak ve esnek ritimle karıştırmaya devam etmişti.

"Ondan özür dilemek zorundasın," dedi Mila yeni getirdiği birayı Misha'nın hâlâ ellerine yaslı duran başının yanına bırakırken.

"Neyin özrü? Suç işledim sanki!"

"İşledin tabii. Nasıl şuursuzca sürttüğünü bilmeyen kalmadı, daha Sedlac'a gelmedim bile. Yaptıklarını en iyi Heide biliyor. Yine de sana katlanıyor, seni evine alıyor, doyuruyor ve daha birçok şey yapıyor. Üstelik tek kuruş bile ödemeden resimlerini onun deposunda saklayabiliyorsun."

Misha aniden ayağa fırlayıp, "Her şey sanat için," diye bağırdı. "Ayrıca kimin kime para ödemesi gerektiği öyle kesin falan değil."

Mila, ellerini kalçasına koydu ve masaya bir adım yaklaştı.

"Şimdi doğru karşıya gidip özür dileyeceksin. Neyin özrü olduğu fark etmez, anladın mı?"

Misha bir süre sesini çıkarmadı. Gövdesini dikleştirdi ve ellerini masada üst üste koyup öylece oturdu,

alnında parmaklarının beyaz izleri seçiliyordu. Soluk alırken canı yanıyormuşçasına birkaç kez yüzünü buruşturup hafifçe inledi. "Hiç değilse biramı bitirebilir miyim?"

"Hayır," dedi Mila, seri bir hareketle bardağı masadan aldı, arkasını dönüp hızla kafeye girdi.

13.

René Wurm yüzükoyun uzanmış, dinmek bilmeyen dolu fırtınası gibi ensesine inen yumruk darbelerinden sürünerek kaçmaya çalışıyordu. Bernie "Bonecrasher" Preston sırtına çökmüştü. Bernie'nin boyu onunkinden bir karış kısaydı, yüz elli kilo geliyordu. Her karşılaşmadan bir gün önce herkesin gözü önünde antrenman yapar, misket dolu deri boks torbasını elleriyle yumruklar, dizleriyle tekmelerdi. Göğsünün üzerinde boydan boya Amerika Birleşik Devletleri bayrağı dövmesi vardı. Ringe çıkar çıkmaz kulakları sağır eden bir perdeden Amerikan millî marşı çalar, o da gözünde yaşlarla dudaklarını oynatırdı.

Heumarkt'ta bütün biletler satılmıştı; halk yerinde duramıyordu, birkaçı sandalyelerin üzerine fırlamış şapkalarını sallıyor ya da kâğıttan yaptıkları küçük topları Bernie'nin terden ıslanmış sırtına fırlatıyordu. Herkes Bonecrasher'e düşmandı, ama o bu durumu

anlaşılan umursamıyordu. Sık sık başını kaldırıp seyircilere gülümsüyordu. Samimi ve rahat bir gülümsemeydi bu; Bernie, halkı öfkelerini yüzüne daha çok haykırmaya davet ediyordu sanki. Halkın sevgilisi Georg Blemenschütz'ü bir aparkat vuruşuyla bayıltmış adamdı, üstelik bunu hakemin sırtı dönükken yapmıştı, şimdi ise zayıf düşmüş yerel boksörler takımından başka bir kahramanı yenmeye çalışıyordu.

René, antrenör masasındaki saate baktı. Altmış saniye kalmıştı. Ring halatlarına ulaşmalıydı. Bunlara tutunarak kendini yukarı çeker, ayağa dikilir ve rakibini önce fırlatarak kendinden uzaklaştırırdı, ardından son saniyede ani bir makaslamayla yere serer ve dövüşü lehine çevirirdi.

Birden hiçbir darbe hissetmemeye başladı. Bernie doğrulmuş ve kollarını havaya kaldırmıştı. Seyirciler çıldırıyor, küfür edip bağırıyordu. Sinirden deliye dönmüş birkaç adam ringe hücum etmek üzereyken görevliler tarafından güçlükle durdurulabildi. Çoğu René'nin adını haykırıyordu. *Kalk ayağa! Ser onu yere!* Birkaç provokatör, Amerikalıyı kışkırtıyordu. Bir başka grup bu adamları sesleriyle bastırma uğraşı içindeydi. Heumarkt sözcüsü hoparlörlerden gürledi. Bernie gülümsedi.

Aslında Amerikalı değildi. Gerçek adı František Fraštenský'di, ailesi Bohemyalıydı ve savaş başlayana kadar Viyana'nın güneyindeki bir tuğla fabrikasında çalışmıştı, babası kürekçiydi, annesi harç karıyordu. Almanlar Polonya'yı işgal ettiğinde František bir yaşındaydı, savaş bittiğinde ise annesini kucaklayıp yaşadıkları barakanın mutfağındaki lavaboya oturtabiliyordu. Çok geçmeden bir boks kulübüne girdi ve kısa zamanda yenilmez unvanını aldı. Kuvvetli, korkusuz ve acımasızdı. Yirmi altı yaşında boksu bırakıp Heumarkt'a geçti. Göğsüne bayrak dövmesi yaptırdı, adını Bernie Preston olarak değiştirdi, birkaç kelime İngilizce öğrendi ve seyirciye geveler gibi tuhaf bir aksanla şöyle seslendi: *I'll crash your booones!*

René mücadele ediyordu. Yorgundu. Bernie'den on yaş büyüktü. Boyu da kilosu da bu iş için fazlaydı ve o bir boksör değildi. Doğru düzgün boks yapmamıştı bile. Teknik eksikliklerini kuvveti ve boyuyla dengelemek zorundaydı. Gelgelelim son zamanlarda eklemleri ağrıyordu. Köşe direğinden yaptığı ölüm atlayışında yere hatalı inerse belinde şiddetli bir batma hissediyordu, üstelik önceki hafta omzu çarpıldığı için son raundun tamamını kaçırmıştı.

Otuz saniye kalmıştı. René kendini öne attı ve halatı yakaladı. Bedenini yukarı doğru çekerken, Bernie'nin onu arkadan çapraz tutuşla kavrayıp başını omzuna

bastırdığını fark etti. Bernie'nin kısa sakallarını boynunda, ılık nefesini kulağında hissetti. Bernie Preston, Bohemya aksanıyla, "Şimdi sen," diye fısıldadı. "Yoksa çok geç olacak."

René başını kaldırıp seyirciye baktı. Kendini bir hamleyle ansızın yerden yukarı fırlattı. Bernie, anlaştıkları gibi arkaya uçtu, boğuk bir gürültüyle sırtüstü yere çarptı ve sersemlemiş halde tekrar doğruldu. Yirmi saniye. Seyirci kendinden geçmişti. Herkes ayağa fırlamış haykırıyordu. René döndü, rakibinin ayağa kalkışını gördü. Havada uçan bir şapka ring zeminine kayan bir gölge düşürdü, karşı tarafa geçti ve kargaşada koltuk sıralarının arasında kayboldu. Saçmalık, diye düşündü René. Bitir şu işi. Dizlerinin bağı çözülmüş halde Bonecrasher'a doğru sendeledi. On saniye. Durdu. Hamle önemliydi. İki adım at, dizlerinin üzerine çök, uç. Bernie Preston başını kaldırıp ona baktı. Hadi, der gibiydi. Şu an yapmazsan biter. René bu bakışı bilirdi. Bu gözleri. Fındık rengi. Ve bir salise için karşısında durup ona bakanın Bernie olmadığı duygusuna kapıldı. Mila, diye düşündü. Bir an sonra Bernie Preston ona doğru geldi. René, ayakta durma pozisyonundan atlamaya geçmeyi denedi, ancak kol çekme hareketi onu yere devirip soluksuz bıraktı.

René, dövüşten üç gün sonra kafenin önündeydi. Simon o sırada elinde bir sokak süpürgesi ve bir kova

mavi sıvıyla terastaki kuş pisliklerini temizlemekle meşguldü.

"Seninle konuşmam lazım."

"Henüz kapalıyız."

"Mila burada mı?"

"Hayır. Kapalı olduğumuzu söylemiştim."

René, doğru sözleri bulmakta zorlanıyordu. Bir süre kem küm ettikten sonra yeni bir hamle yaptı.

"Seninle konuşmam lazım."

Koşmuş olmalıydı. Simon, onun ring dışında terlediğini ilk kez görüyordu. Saçlarına sürdüğü jöle terle karışmış, ince çizgiler halinde şakaklarından akıyordu. Sıcak havaya rağmen giydiği dar gömleğin koltuk altlarında koyu ter lekeleri oluşmuştu. Bacakları, kabuğu soyulmuş ağaç gövdelerini andırıyordu. Ayaklarına giydiği sandaletlerden üzerine basılmaktan kararmış tırnakları görünüyordu.

"İyi madem," dedi Simon süpürgesini duvara yaslarken. "Ne var?"

René, elleriyle yüzünü sildi, Simon'a doğru birkaç adım attı, tam yaklaşırken dönüp kendini bir sandalyeye bıraktı.

"Konu, Mila," dedi.

Simon bekledi. Bir dakika geçti ama René susuyordu.

"Ama artık yeter," dedi Simon. "Seni dinlememi istiyorsan konuşacaksın, yoksa bir yere varamazsın. Evet, neyi var Mila'nın?"

"Ne bileyim ben!" diye haykırdı René kollarını havaya kaldırarak. "Neyi olduğunu bilmeyi ben de çok isterdim. Ama bilmiyorum işte. Bu yüzden devamlı onu düşünüyorum. Şuraya baksana!" Öne eğilip göğsündeki bir noktaya işaret etti. "Kaburgalarım çatladı. Sanırım en üstteki kırıldı bile." Derin bir nefes alırken inledi. "Korkunç ağrıyor."

"Peki Mila'nın bununla ne ilgisi var?"

"Aslında yok, ama çok var. Onun kabahati olduğunu falan söylemek istemiyorum. Orada yoktu bile. Bernie yaptı, ama kızamazsın tabii. Anlaşmamıza göre onu son anda yere devirecektim, makaslama, *forcing* ve final. Her şey planlandığı gibi gidiyordu, sona yaklaşılmıştı, birkaç saniye kalmıştı, millet bağırıyordu, tam zamanıydı ama yapmadım. Yapamam. Bunun üzerine bana şeytan gibi saldırdı ve hop, yüzükoyun yere serildim..."

"Niye devirmedin onu peki?"

"Mesele bu ya işte, yapamadım. Çünkü karşımda ansızın onu değil Mila'yı gördüm."

"Kız oradaydı o zaman?"

"Hayır. Ya da belki. Mesele gözleri. Bernie'ninkilere benziyor. Tıpatıp değil ama çok benziyor. Fındık gibi. Adamın karşısına geçince ansızın Mila'yı görür gibi oldum."

"Fındık gibi mi?"

"Bunu fark edeli çok oldu. Aslında burada işe başladığı gün fark etmiştim. Bana her baktığında bir tuhaf oluyordum. Öyle hissettim, anlıyor musun? Sonra eve gidip onu düşünüyorum. Yatağa yatıp onu düşünüyorum. Ringde on bin kişinin karşısında dururken onu düşünüyorum. Bu iş nereye varır böyle, Simon?" Yine inledi ve elleriyle yüzünü silip devam etti: "Bildiğim bir şey varsa, böyle devam edemez. Bir dahaki sefere karşımdaki Bernie olmayacak, Knievskov ya da Ruslardan biri olacak, o zaman birkaç kaburga çatlağıyla paçayı sıyıramam. O yüzden kendime sordum... Evet, acaba benden hoşlanıyor mudur diye kendime sordum."

"Kim senden hoşlanıyor mudur?"

"Mila tabii. Deminden beri kimden söz ediyorum ben? Benden hoşlanıyorsa bazı şeyler kendiliğinden çözülür. Hoşlanmıyorsa hiç değilse neyle karşı karşıya

olduğumu bilirim. Nasıl öğreneceğimi bilemiyorum işte."

"Neyi öğreneceğini?"

"Kızın benden hoşlanıp hoşlanmadığını! Dünyanın en akıllı adamı değilim, dolabımda iki çiftten fazla ayakkabım yok. Ancak kaslarım var ve dayanıklıyım, ayrıca iyi bir herifim, değil mi? Öyleyim, değil mi, Simon, iyi bir herifim yani?"

"Tam olarak bilemem, ama öyle olduğunu düşünüyorum."

"Evet, öyleyim. Kıza bunu kanıtlamak istiyorum. Ama bunun için benden hoşlanıp hoşlanmadığını öğrenmem lazım. Sen patronsun, böyle işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsin."

"Ne işlerinin?"

"Kadınlarla!" dedi René sesini yükselterek. "Kadınlarla işlerin yahu!"

"Oo," dedi Simon, biraz ürkmüş halde. "Gerçi bu konuları bilen olmadığını düşünüyorum, ama illa benim fikrimi duymak istiyorsan, kızı birlikte bir yürüyüşe davet et, derim. Yürürken konuşmak kolaydır. Aklına bir şey gelmezse de dert değil. Prater çayırlarında her

yer toprak kokar, kestane ağaçlarının altındaki ışıklar yemyeşildir, hele yağmurdan sonra."

"İyi de ne söyleyeyim kıza?"

"Söylemek istediklerini söyle," dedi Simon. "Tıkandığın yerde bırak o konuşsun. Ama artık işime bakmam lazım. Kafe kendiliğinden açılmıyor!"

René, giriş kapısının yanında bir saat boyunca oturup, kendini işine vermiş Simon'u buğulu gözlerle izledi; o sırada gözünün önünden geçen heyecanlı sahnelerde kendini büsbütün utanca ve yıkıma uğramış bir sersem olarak görüyordu. Kaburgaları ağrıyor, bağırsakları sarsılıyordu, öğle sıcağında iyice terleyip buharlaştığı duygusuna kapıldı. Acaba aklımı mı kaçırıyorum, kalkıp buradan kaçmak daha iyi olmaz mı, diye geçirdi içinden. Reichsbrücke Köprüsü üzerinden doğu yönünde hiç durmadan kilometrelerce Donauauen'in derinliklerine doğru koşmak, serin sessizlikte ağaçların altına uzanıp sonsuza kadar öylece kalmak daha iyi olmaz mıydı?

Mila, saat tam birde köşede belirdi. Beyaz bir bluz ve sarı kısa bir etek giymiş, saçlarını gevşekçe dolayıp topuz yapmıştı, yüzü güneşte ışıl ışıldı. René, onun gerçek olamayacak kadar güzel göründüğünü düşündü, sandalyeden kalkıp hafifçe sendeleyerek kızın

önünde durdu ve o anda ruhunu birazdan uğrayacağı hayal kırıklığının mutlak ve kaçınılmaz kesinliği sardı.

"Şey diyecektim," diye söze başladı, ama bu yoldan bir yere varamayacağını çabuk anladı. Birkaç kez ağırlığını bir bacaktan diğerine aktarırken, asfalt üzerinde durulamayacak kadar sıcakmış gibi ani hareketler yapıyordu. Ardından kollarını göğsünde kavuşturdu ve ürkek gözlerle Mila'ya baktı.

"Benden daha üstünleri elbette var," dedi. "Ama iyi bir adamım. Herkes böyle söylüyor."

"Gerçekten herkes mi?" diye sordu Mila.

"Evet, en azından beni tanıyan herkes. Bu şekilde görmelerinin nedenleri vardır herhalde. Hayatım boyunca kimseyi dolandırmadım, ayrıca sağlıklıyım ve normal yapıda iki kişiyi sol yumruğumla devirebilirim. Demek istiyorum ki, bence insan benimle yaşamaya katlanabilir."

"Gerçekten sıcak bugün," dedi Mila gözlerini kısarak göğe bakarken. "Ne güzel bir yaz günü."

"Evet," dedi René. "Dayanılmaz bir sıcak. Oysa bir saattir burada oturuyorum. Neden peki? Bekledim çünkü."

"Kimi bekledin ki?"

"Seni," dedi René. "Benimle Prater'e kadar yürür müsün diye sormak için. Çayırlar, ışık vesaireden dolayı. Evet, istiyor musun istemiyor musun?"

Kız birkaç saniye düşünür gibi durduktan sonra René'ye bir adım yaklaştı, kolunu uzatıp onun omzuna dokundu. "Evet, sanırım istiyorum, René," dedi. René, hayatının sonraki dönemlerinde bu anı defalarca hatırladı, ancak o gün onu en çok şaşırtan şeyin ne olduğunu hiçbir zaman bulamadı: Mila'nın omzundaki küçük ve sıcak eli mi yoksa yüzüne bağırarak gülmediği gerçeği mi şaşırtmıştı onu böyle?

14.

Robert Simon, 1969 sonbaharında, açılıştan yaklaşık üç yıl sonra artık kafeyi haftada bir gün kapatmayı düşünmeye başladı. Kafe çevrede sevilen bir yer olmuştu, birası soğuktu, öğle yemeğine Taborstrasse'nin öte tarafından gelen müşteriler bile oluyordu. Özellikle sonbaharda ve kış sonuna doğru sıkıntılı günler yaşanıyordu, ne var ki iyi günlerin girdileri Simon'un zor günleri atlatmasına yardımcı oluyordu; üstelik Simon biraz para bile biriktirmiş ve bir folyoya sarıp buzdolabının arkasına asmıştı. İşini seviyordu, ancak bir süreden beri üzerinden atamadığı bir halsizlikten şikâyetçiydi; bazen ikindileri birkaç saat tembellik yapmayı, alışveriş listesini, çürümüş bira fıçısı hortumunu ya da müşterilerin kaprislerini ve neden gelmediklerini düşünmemeyi özlüyordu. Yine bütün gün Tuna Nehri kıyısında oturup mavnaları izlemek ne güzel olurdu, diye düşündü.

Evde mutfak masasında otururken konuyu yaşlı kadına açtı. "Ekonomik durumumuz bir günlük hafta tatiline elveriyor," dedi. "Ayrıca dinlenmek de lazım. Ayak bileklerim, sanki eklemlerimde cam kırıkları varmış gibi acıyor."

"Evet," dedi yaşlı kadın. "Hafta tatili yapmak şart. Zaten kanun da böyle diyor."

"Pazar günü mümkün değil. Gündüz çok iyi iş yapıyoruz. Cuma ve cumartesi de olmaz. Çoğunluk pazartesi kapatıyor, yazık olur."

"O halde salı," dedi yaşlı kadın. Ayağa kalktı, çay fincanını ve kurabiye tabağını evyeye götürüp yıkamaya başladı. Simon, kadının çiçekli ev elbisesinin içindeki sırtına ve omuzlarına baktı. Hiçbir ağırlığı ve gücü kalmamış gibi görünse de kollarının hareketi hâlâ çevik ve amaca uygundu. Elbisenin üzerindeki çiçekler alttan sarsılmaya başlamışçasına inip kalkıyor ve kadının dar, kemikli sırtı her an dağılacakmış gibi duruyordu.

Simon, çalışmadığı ilk salı günü Tuna Nehri'nin karşı kıyısına geçti ve güney yönünde ilerleyerek Kaisermühlen'e gitti. Überschwemmungsgebiet'e geldiğinde ayakkabılarını çıkardı ve nemli çayırlarda yalınayak gezindi. Toprak serindi ve her adımda ayaklarının altından şapır şupur sesler yükseliyordu. Ça-

lılarla kaplı bir bomba çukurunun kenarına ceketini serdi, üzerine oturup sırtını bir ağaç kütüğüne dayadı. Gömleğini çıkardı, karnını ve göğsünü güneşe verdi. Çimenlerin arasından tarlakuşları bıkıp usanmadan havalanıyordu, sonra kendilerini aşağıya bırakıyor, yüksek perdeden karşılıklı cıvıldıyor, ardından yine kanat çırpıp göğe yükseliyorlardı. Nehir, boz rengi geniş bir şerit gibi akarken arkasında beyaz, gri ve sarı küplerle kaplı tepelerle şekillenen kent uzanıyordu. Rüzgâr, trafik gürültüsünü kıyıya taşıyordu. Bir çakıl mavnası iskeleden kurtuldu ve ağır ağır Kahlenberg'e doğru sürüklenmeye başladı. Uzakta, çatıların üstünde dönme dolabın tepesi göğe yükseliyordu.

Meksika Kilisesi'nin saati bir buçuğu gösteriyordu. Bu saatlerde ilk müşteriler gitmiş olurdu. Günün en sakin zamanıydı, ev kadınlarının ve ikindi vakti gizlice içenlerin saatiydi. Saat üçe doğru kafe canlanırdı; esnaf, espresso ya da romlu çay içmeye uğrardı, o sırada o iki hanımefendi terastaki masalarında oturuyor olurdu ve fabrika işçileri sabah vardiyasından dönerdi. Simon müşterilerini düşündü. Garipti, haklarında çok az şey bildiği halde onları iyi tanıyordu. Ama belki kendini kandırıyordu. Gerçekte kimseyi tanımıyordu belki. Kendini bile. Özellikle kendini. İnsanın en büyük bilmecesi daima kendi, diye düşündü Simon. Kıyıda hareketsizce duran, oysa

gerçekte suyun sürükleyip getirdiği kuru bir daldan ibaret balıkçıl kadar gizemli. Tamamen hareketsiz. Kuru ve siyah.

Epey bir zaman sonra eve dönerken Nordbrücke Köprüsü'nü yeniden geçtiği sırada güneş Kahlenberg üzerinde alçalıyordu. Ayaklarının altındaki beton akşam trafiğinde sarsılıyor ve güneş ışınları geçen otomobillerin camlarında yanıp sönerken parlıyordu. Karşı tarafta binalar uzun, mavi bir gölgeye dalmıştı bile. Çıkan rüzgâr, rutubetli Donauauen havasını Simon'un bulunduğu yere taşıyordu. Simon, vücut ısısını korumak için kollarıyla daireler çizdi. Uyurken ensesi uyuşmuş, ayaklarını böcekler sokmuştu. Köprüden indi, Handelskai'da yürümeye başladı, sola dönüp Nordwestbahnhof'a giden bağlantı yollarından birine saptı, artık kullanılmayan eski rayların üzerindeki otların arasında iki sevgili sarmaş dolaş yatıyordu. Yolun karşı tarafında omuzları çökmüş bir adam başı önünde yürüyordu. Her yeri yamalı kirli paltosunun kollarından sıska bilekler sarkıyordu. Yaşlı Georg'du bu.

"Hey," diye seslendi Simon. "Ne yapıyorsun burada?"

Yaşlı adam irkilerek döndü. "Hiç," dedi omuz silkerek. "Bir şey yaptığım yok."

Simon adama baktı. Bedeni sıska, kısa ve kır bir sakalla kaplı yanakları solgun, yüzü de çökmüştü.

"Yarın uğra," dedi Simon. "Sana bir ikramım olacak."

Yaşlı Georg başıyla teşekkür etti. Sonra döndü, ayağını sürüyerek kısa adımlarla uzaklaştı. Simon, onu çimentodan bir kaydırağın gölgesine dalıncaya kadar izledi; adam sonra sağa saptı ve bir sonraki köşeyi dönüp gözden kayboldu. Tuna Nehri'nin Brigittenau kıyısındaki çakıl fabrikasından yükselen düdükle bir vardiya paydos yaptı. Simon etrafına bakındı. Sevgililer görünürde yoktu. Eriyip gitmiş ya da kullanılmayan raylar arasındaki toprağa gömülmüş gibiydiler.

15.

Ertesi kış Robert Simon'un başına sağ elinin üç parmağına mal olan ve onu az kalsın canından edecek bir felaket geldi. Mart başında soğuklar keskinliğini kaybetmiş gibiydi; mutfaktaki termometre on iki dereceye çıkmış, Prater'de kardelenler ve orman sümbülleri açmış ve bazı iyimser kafe işletmecileri bahçelerindeki masaları hazırlamaya koyulmuştu. Ancak bahar havası üç gün sürmüş, ardından gökyüzü bulutla kaplanmış ve yeniden kar yağmaya başlamıştı. Termometre geceleri eksi on beş dereceye kadar düşmüş, Prater'deki çiçekler sabah ayazında solmuştu. Simon yine kar kürüyordu. Kaldırıma talaş döküyor, pencere kenarlarından uzayan buz saçaklarını kırıyor ve sacın patlamasını önlemek için yağmur borularını alev tabancasıyla ısıtıyordu.

Kafede işler sakindi. İnsanlar soğuk havalarda mobilya cilası kokan sıcak evlerinden çıkmamayı tercih

ediyor, kısa süre önce kanal sayısı ikiye çıkan ve renkli yayın yapmaya başlayan televizyonlarından haber ve polisiye film seyrediyordu. Simon ve Mila öğleden sonraları yine saatlerce pencere yanında oturup kar fırtınasına bakıyordu. Yaşlı Georg, Rose Gebhartl ve iplik fabrikasından kızlar geliyor, zaman zaman da bir esnaf punch'la ısınmak için uğruyordu. Bazı öğleden sonraları ressam Misha da bir yere oturup ayaklarını radyatörün altına uzatıyordu. Böyle havalarda donmuş parmaklarıyla fırça tutmakta zorlanıyordu, ayrıca boyalar da çatlıyor ve parlaklıklarını yitiriyordu.

Sıcaklığın gece eksi on yedi dereceye düştüğü ve öğleye kadar yükselmediği en soğuk günde kalorifer çalışmadı. Camlar birkaç saat içinde buzdan çiçeklerle kaplandı ve dışarıdaki yağmur oluğundan çatır çutur sesler geldi. Simon, kalorifer kazanına bakmak için Kostja Vavrovsky'le birlikte bodruma indi.

Tozlu merdivenlerden indiler, bodrum koridorunun kazanın bulunduğu arka tarafına geçtiler; pul pul olmuş pasla ve kurumuş yağlı şeritlerle kaplı devasa siyah kazan köşede duruyordu.

Vavrovsky elini demirin üzerine koyup gözlerini kapadı. Bir dakika öylece hareketsiz durdu, sonra eğilip ayar vidalarından birini sarstı ve termostatın altında yer alan regülatörü beşinci seviyeye çevirdi.

"Artık antikadan sayılır," dedi. "Ama hâlâ titriyor."

Ceketinin cebinden çıkardığı büyük İngiliz anahtarıyla yan duvardaki vanaya bütün gücüyle vurdu.

"Şöyle okkalı indirmezsen hiçbir şey hissetmez bu."

Gaz klapesini açıp altındaki iki düğmeye bastı. Bir takırtı ve ardından ince bir vızıltı eşliğinde alev parladı.

"Biraz zamana ihtiyacı olacaktır şimdi," dedi Vavrovsky. "Ama en geç iki saat içinde yukarıdaki radyatörlerin üzerinde yumurta pişirebilirsin."

Kafenin içinde birkaç gün tropikal sıcaklar hâkim oldu. Dışarıdan gelen müşteriler kırk beş derecelik ısı farkına katlanmak zorunda kalıyor, bu da bazılarının tansiyonunu etkiliyordu. İçtiği ilk punch'tan sonra Harald Blaha'nın vücudunda ani bir gevşeme meydana gelmiş ve hayalet gibi gözleri kaymıştı, arkadaşı Wessely onu son anda yakasından yakalayıp sarsarak kendine getirmese az kalsın masanın altına kayacaktı. İşçiler masalarda atletleriyle oturuyorlardı, iplik fabrikasından gelen kızların evde boyadıkları saçlarından akan ter bluzlarının yakalarında koyu renkli lekeler oluşturuyordu. Simon'un sıcaklığı düşürme girişimleri sonuçsuz kalmıştı. Radyatörlerin üzerindeki ayar düğmeleri dökme demir dişlerle bütünleştiği için bir milim hareket etmiyordu.

"Yeter artık," dedi Simon Mila'ya. "Birazdan dönerim."

Daha merdiven başından uğultular, takırtılar duyuluyordu; Simon, koridorda ilerleyip tavan lambasının soluk ışığında kalorifer kazanını gördüğünde, bir an için onun gerçekten canlı olduğu duygusuna kapıldı. Baca deliğinin titreşen yüzeyine ve gaz klapesinin üzerindeki iki deliğe, "Sakin ol," dedi. "Sana bir şey yapacak değilim."

Regülatörü birinci seviyeye düşürdü ve ayar vidasına iki kez vurdu. Bu binayla aynı yaştasın herhalde, diye içinden geçirdi. Belki daha da eskisin. Ama bu kış da dayanacaksın. Sonrasında Vavrovsky'le konuşacağım, sana güzel bir yer bulacağız, söz veriyorum.

Kulak kesildi. Kazanın içinden, soluk alırken boğazına bir şey kaçmış birininkine benzer boğuk bir ses geliyordu; derken Simon bir saniye sonra havaya uçtu ve çevresindeki alanın gitgide genişleyip sonunda devasa beyaz bir balon gibi sessizce patlamasına şaşkınlık içinde tanık oldu.

Leopoldstadt ana itfaiye istasyonu ikinci şubenin raporunda 1970 yılının 7 Mart günü Haidgasse ile Leopoldgasse'nin kesiştiği köşede bulunan binanın bodrum katında bir kalorifer kazanının patladığı, kafe işletmecisi Robert S.'nin kazanın çok yakınında

bulunduğu ve sağ kurtulduğu belirtiliyordu. Muhtemelen vana ve kaplamalardaki yaşa bağlı aşınmalardan dolayı aşırı basınç ve ardından patlama meydana gelmişti. Olayda bodrum duvarlarının bir bölümü yıkılmış, yoğun miktarda su sızıntısı olmuş ve binada bir süre elektrikler kesilmişti. Yaralı işletmeci, önemli bir malzeme kullanımı gerektirmeden enkazdan ve parçalanmış metal parçalarının arasından kurtarılmıştı. Patlama sırasındaki basıncın etkisiyle yaklaşık on metre uzunluğundaki koridorda arka duvara fırladığı anlaşılıyordu. Şuuru açıktı ancak sersemlemişti. Yaralının üzerini tamamen kaplayan toz tabakası nedeniyle ilk bakışta yüzeydeki hiçbir yaralanma fark edilmemişti. Ancak daha sonra gerçekleşen enkaz kaldırma çalışmaları sırasında bir köşede –tuhaftır ama yan yana dizili halde bembeyaz ve temiz– üç el parmağı bulunmuştu, bunlar ilgili hastaneye iletilmişti, ancak herhangi bir umut söz konusu değildi. Bina statiği olaydan muhtemelen zarar görmemişti, üçüncü şahıs müdahalesine işaret eden bir ize rastlanmamıştı, polis olay yerine ulaşmış, gaz ve sular idaresi bilgilendirilmişti. İmza. Kaşe. Arşivlendi.

Robert Simon, Sankt Josef Hastanesi'nde iki hafta yatmış, odayı karısının manevra sırasında traktörle ayağının üstünden geçtiği Perchtoldsdorflu bir bağcıyla paylaşmıştı.

"Bağdayken olsa, bu kadar ağır sonuçlar doğurmazdı," dedi bağcı. "Ama bizim çiftlikte yaşandı. Her yer asfalt, ayağım şimdi pelte gibi. Ama karımı suçlamıyorum."

Karısından söz etmeyi seviyordu. Meziyetlerini ve İtalyan mermerinden oyulmuşçasına sert, beyaz ve incecik damarlı harikulade bacaklarını anlatıyordu.

"Böyle bacaklar Tanrı'nın armağanıdır," dedi. "Karımı sık sık asma kütüklerinin arasında ayakta dururken gördüğümde aklım başımdan gider. Özellikle insan beyninin güneşin altında kaynadığı öğle saatlerinde. Sırf ayağımı ezdi diye onu artık sevmeyeyim mi yani?"

Simon, adama hak vermişti. Ancak çoğu kez sesini çıkarmadan başını sallıyordu, çünkü bağcının anlattıklarının yarısını bile anlamakta zorlanıyordu. Patlama üç parmağını koparmakla kalmamış, sol kulak zarını da yırtmıştı. Bir metal kıymığı göğsünü sıyırmış, köprücük kemiğinin altında uzun ve derin bir yara açmıştı. Bir diğer kıymık hâlâ kalçasındaydı.

"Vücut o parçayı kabul edecek," diyordu başhekim; sarı sakalları olan yaşlı bir adamdı, savaşta yüzlerce uzuv kestiği ve yaraların içinden yine o sayılarda madenî parça çıkardığı için meslektaşları ona "tetik" diyordu. "Yakında hissetmeyeceksiniz bile, tamamen sizin olacak."

İlk ziyaret günü Mila ve Johannes Berg başucundaydılar.

"Aman Tanrım," dedi kasap, Simon'un elindeki biçimsiz bandajı görünce. "İyi görünmüyor."

"Toparlanacak," dedi Simon. "Kafe ne durumda?"

"Herhangi bir zarar görmedi," dedi Mila. Döşeme tahtalarının altından sağlam bir gürültü duyuldu, raftan birkaç bardak düştü, o kadar."

"Şimdilik kapalı kalsın," dedi Simon. "Buradan kolay kolay çıkamayacağım."

"Zaten kalorifersiz çalışmanın bir anlamı olmaz. Kostja Vavrovsky yeni kazanın gelmesinin birkaç gün süreceğini söylüyor."

"Kazan önceden de hurdaydı. Şimdi çöp oldu."

"Hiç değilse bina yerinde duruyor," dedi kasap.

"Evet, hiç değilse," dedi Simon.

Konuşmak onu öylesine yormuştu ki, neyle ilgili konuştuklarını bile unutmuştu. Mila ve kasap gittikten epeyce bir zaman sonra hatırlayıp ikilinin kaygılı ifadelerini ve kırılan bardakları düşündü; ufacık cam kırıkları müşterilerin ayakkabılarının altında uzun bir süre çıtırdamış olmalıydı.

Sonraki günleri uyuşmuş halde geçirdi. Hastanede geçirilen süre ona sonsuza uzanan tek bir an gibi geliyordu, yalnızca yemek vakitleri, doktor viziteleri ve bağcının romantik hikâyeleriyle bölünüyordu. Belki de ilaçların daha ince bir tüpten damarlarına damlarken yarattığı etkiyle, kendini rüyadaymış gibi hissediyordu ve elinin ya da elinden geriye kalan şeyin acısı dayanılabilir ince bir sızıya dönüşüyordu.

Pencereden çaprazlama süzülüp odayı ışığa boğan güneşe gözlerini kısarak baktığı bir sabah, son günlerde neleri kaçırdığını ancak anlayabildi: Bahar gelmişti, hava ılık ve güzeldi, hastane parkının ağaçlarında kara ve ıslak dalların arasında ilk yeşil yapraklar belirmişti.

Yatağında uyuyan bağcı gürültüyle nefes alıp veriyordu. Arada sırada ağzının kenarları seğiriyordu. Sanki gülümsüyor ve rüyasında asmaların altın sarısı ışığında sütun gibi iki beyaz bacak görüyordu.

16.

Şimdi metro inşa ediyorlar. Düşün bir kere! Köstebekler gibi kentin altına. Kim bilir neler bulacaklar! Viyana'da her kaldırım taşının altından bir kurukafa çıkar. O sonsuz huzur yakında bitecek. Sersem bunlar. Belediye başkanın Marek ise olacağı budur. Ama yapacak bir şey yok, kızılların elinde daha iyisi yok, siyahlarda ise kimse yok. Adam hiç değilse güzel konuşmayı biliyor. Çünkü söyleyecek sözü yok. Söyleyecek sözü olanlar genelde seslerini çıkarmazlar. Marek bütün gün konuşuyor. Herkes bütün gün konuşuyor. Ama onları dinleyen yok. Buna rağmen konuşmaya devam ediliyor, metro yapılıyor, Aziz Stephan Katedrali son istasyon haline getiriliyor ve Tanrı başını başka bir tarafa çeviriyor. Kocam bunları görmediği için seviniyorum. Önce savaş, ardından tramvaylarda yirmi üç yıl, sonra kanser, bu kadarı yeter. Tramvaylarda yakında kondüktör olmayacakmış.

Çılgınlık bu. Ama kondüktörlerin hepsi sevimsiz. Her biri canavar. Ama kadın kondüktörler daha iyi. Hiç değilse çocuklara iyi davranıyorlar. Aslında bütün kondüktörler kadın olmalı, ayrıca belediye binasında Marek'in yerinde bir kadın oturmalı. Mila, bize iki tane daha getirir misiniz? Benimki yarım olsun, hadi neyse, tam getirin. Gördün mü? Herkes görür bunu tabii. Bunun iyi bir yemekle alakası kalmamış artık. Üstelik Heumarkt'tan birine yapılıyor bu. Adam kötü biri değil. İnsan bunu sonradan anlıyor. Her şey sonradan anlaşılıyor. Kızın Simon'a neden bakmadığını anlamıyorum. Elinin yarısı gitmiş haline mi bakacak? Üç parmak elin yarısı değildir. Teşekkürler, Mila, gölgelik bir yere bırakın. Teşekkür ederim. Kızın fiziğinin bozulduğunu görmemek mümkün değil. Gençliğimde karşılaşsam Simon'u beğenirdim. Sen herkesi beğendin zaten. Doğru, hiçbir fırsatı kaçırmadım. Ama adamlar da çok yakışıklıydı. Ve mis gibi kokuyorlardı. Kocam ilk başta taze ekmek gibi kokardı. Hiç geçmez sanmıştım. Ne büyük yanılgı. Bence erkeklerin çoğu taş kokuyor. Cansız bir koku. Bir seferinde dereotu kokan biriyle tanışmıştım. En kötüleri değildi ama. Bacaklarım şişmiş, baksana şu halime! Felaket. Eğer bir ömür daha verilseydi, ben olmak istemezdim. Kim olmak isterdin peki? Ne bileyim, bir hayvan belki. Ya da bitki. Mürver çalısı örneğin. Bir mürver çalısı yağmur, sıcak demeden

yerinde öylece durur, herkes ona bakmaktan keyif alır ve kötülük yapmayı aklından geçirmez. Bak bu hoşuma giderdi. Ama insan seçemiyor işte. Doğru. Şerefe. Metro demek, tam güzelim Leopoldstadt'ımızın altına...

17.

Mila yorgundu. Bacakları şişmiş ve ağırlaşmış gibiydi, bazen başı dönüyordu. Temiz bir mutfak bezi ya da temizlik kovası çıkarmak üzere tezgâhın altına eğildiğinde düşüp döşeme tahtaları üzerinde yüzüstü yatıp kalmaktan korkuyordu. İlk zamanlar durumunu geniş bluzlarla ve daha büyük bir önlükle gizlemeye çalışmıştı, ancak kısa bir süre sonra fark edilmemesi artık imkânsız hale gelince müşteriler sorular sormaya ya da aptalca şakalar yapmaya başlamıştı.

Durumunu Simon'a açıklamaktan çekinmişti. Artık yalnızca ona ait olmayan karnıyla kendini işe yaramaz ve gülünç hissediyordu, ayrıca Simon'un onu kapının önüne koyacağından kuşkusu yoktu. Bir gün, kafede müşterilerin olmadığı bir sırada Simon'la bir masada oturmuş, duvarları yeni örülmüş bodrum katındaki çamaşırhaneden getirdiği mutfak bezlerini birlikte katladıkları sırada ona elleri titreyerek sırrını

açıklamıştı. Simon ise zaten anladığını söylemekle yetinmişti. Hem artık zamanı, demişti. Artık dayanamayacağı gün geldiğinde Mila evinde kalmalıydı, o yedi parmağıyla işlerin üstesinden bir süre tek başına gelirdi. Mila rahatlamış ve kahkaha atmak isterken gözünden yaşlar gelmişti. "Umarım her şey yoluna girecektir," demişti. "Malum, ilk bebeğim."

René, kızın bebek beklediğini öğrendiğinde pencereyi ardına kadar açıp sokağa doğru haykırmıştı: "Mila hamile! İnanılacak gibi değil! Mila'nın bebeği olacak!"

René, bebeğin adını erkek olursa Georg, kız olursa Charlotte koyacaktı, ne yazık ki hiç tanımadığı anneannesinin ismiydi bu, onu eski bir fotoğrafta elinde şapka kutusuyla bir lale bahçesinin önünde bütün güzelliğiyle dururken görmüştü. Mila, isim üzerinde durmuyordu. Georg ismini pek sevmezdi, ancak rüyasında bir kar tanesi gibi gökyüzünde hızla dönen bembeyaz bir şemsiye gördüğünden beri bir kızının olacağını biliyordu zaten.

"Olsun," dedi René. "Bana uyar."

Ter içinde kızın karşısına dikilip birlikte yürümeyi teklif ettiği o pazar gününün üzerinden neredeyse bir buçuk yıl geçmişti, ama kızın evine taşınalı ancak birkaç ay olmuştu. René'nin eşyaları için bir dolap bir de yeni bir yatak satın almışlardı; Mila her gece yana-

ğını René'nin omzuna yaslayarak uykuya dalıyordu. Bazı sabahlar uyanıp onun dağ gibi yükselen devasa göğüs kafesini yanı başında hissettiğinde içinden mutluluktan çığlık atmak geliyordu.

Başlangıçta durum farklıydı. René, daha Prater'deki ilk buluşmalarında onu öpmeye çalışmıştı, ancak kıza öyle ateşli ve beceriksiz sarılmıştı ki ikisi de sendelemiş ve düşecek gibi olmuştu. Ardından René parkta bir banka oturup yüzünü ellerinin arasına almıştı. Mila onu teselli etmeye çalışsa da adam öğleden sonrasının kalanını pek konuşmadan başı önünde geçirmiş, elini pantolon ceplerine gömüp kızın yanında yürümüştü.

Mila, buna rağmen onunla bir kez daha buluştu. Sonraları bunu ona acıdığı mı yoksa onda başka bir şey bulduğu için mi yaptığını hatırlayamadı. O buluşmada Tuna Kanalı'nın karşı kıyısına geçtiler, Rotenturmstrasse'de ilerleyip Stephansplatz, Graben ve Kohlmarkt üzerinden Hofburg Sarayı'na kadar yürüyüp aynı yolu geri döndüler. René, Michaelerplatz'daki fıskiyelerden birinin önünde durup kollarını göğsünde kavuşturdu ve uzuvları bükülmüş, yüzlerinden çaresizlik ve korku okunan muazzam mermer adamları seyretti. "Biz de Heumarkt'ta aynen böyle görünüyoruz," dedi.

Ardından ellerini fıskiye kurnasına daldırdı ve avuçlarıyla topladığı suyu hızla yüzüne çarptı. Mila önce irkildi, ama sonra kendini tutamayıp güldü. Parmaklarını René'nin saçlarında ve alnında gezdirdi. Yağmur çiselemeye başladığı halde dönüş yolunda öncekinden daha yavaş yürüdüler. Mila, René'ye Heldwein und E. Braun & Co. vitrinindeki takıları ve elbiseleri gösterdi, veba sütunu Pestsäule'de yeniden durup hamarat emekli kadınları andıran güvercinleri izlediler. Mila, fasılasız konuşuyordu ama Stock-im-Eisen meydanında birden sustu. Rotenturmstrasse'yi hiç konuşmadan tekrar geçtiler ve Mila Marienbrücke Köprüsü'nde yanağını ilk kez René'nin koluna yasladı.

Düğünleri bir pazar günü Leopold Kilisesi'nde yapıldı. Mila, geceler boyunca kendi elleriyle diktiği ve yüzlerce küçük kumaş çiçekle işlediği beyaz bir elbise giydi, René ise koyu renkli bir takımla törende hazır bulundu. Şahitliklerini o yılın dünya şampiyonu Gerd "Bambule" Franticek ile Robert Simon yaptı. Simon da bir takım elbise giymiş, boynuna dul kadının sımsıkı bağladığı bir kravat takmıştı, öyle ki gelini kolunda mihraba götürürken konukların bakışlarından başının çatlayacağını düşündü.

Düğüne kafeden çok kişi katılmıştı: Rose Gebhartl, karısı ve dört çocuğuyla kasap, Kostja Vavrovsky, iki

hanımefendi, Wessely ve cam gözü kilise ışığında gizemli gizemli parlayan Blaha, birkaç esnaf ve adını kimsenin bilmediği, çoğu zaman akşamın erken saatlerinde yanında sıcak suyla servis edilen kremalı espresso içmek üzere uğrayan şişman, uyuşuk kadın. Mila'nın Floridsdorf'daki tekstil fabrikasından iki kadın arkadaşı, en uçtaki süslü mermer sütunun arkasına gizlenip mendillerini ağızlarına kapatmış, ağlıyorlardı; en arka sırada daracık ahşap banka beş Heumarkt boksörü sıkışarak oturmuş, René yüzüğü eşinin parmağına geçirirken bir komut almışçasına mahcup bir ifadeyle sırıtmıştı.

Nikâhtan sonra davetliler kafenin yolunu tuttu; Simon, buzdolabına birkaç şişe şampanya koymuş ve masalara beyaz örtüler sermişti. Normal zamanlarda konuşmaktan kaçınan Gerd Franticek, salonun ortasına geçip birkaç cümle etmeyi başardı. "René ve Mila birlikte güzel görünüyorlar," dedi. "Gerçi ben aşktan anlamam, ama insan bu ikiliye bakınca bütün bunların bir anlamı olduğunu düşünüyor. René, her daim iyi bir adam oldu. Bundan sonra daha da iyi olacak, çünkü Mila'sı tam bir melek ve bunu kuşkusuz herkes görüyor. Kadehlerimizi yeni çiftin mutluluğuna ve şerefine kaldıralım!"

"Mutluluğa!" dedi davetliler. "Müzik de olsaydı keşke," dedi Rose Gebhartl, gözlerini Mila'ya dikerek. "Ama böyle bir karınla yakında dans edilemez zaten."

18.

René, bir saattir Aziz Joseph Hastanesi doğumhanesinin bekleme odasında oturuyordu. Duvarları limon küfü rengine boyalı oda parlak bir ışıkla aydınlatılmıştı. Bir duvarda küçük bir haç, diğerinde soluk bir çiçek resmi asılıydı. İçeride turuncu renkte sekiz sandalye, bir kauçuk ağacı, bilgi broşürlerinin bulunduğu bir ayaklık ve üzerinde boş bir vazonun durduğu bir sehpa vardı. René hareketsiz oturuyordu, başını arkadaki duvara dayamış ve gözlerini kapatmıştı. Birkaç dakika önce 17 numaralı kapının ardında boğuk bir gümbürtü duyar gibi olunca yerinden fırlamış, bir süre hareketsizce durup dinlemişti. Koridora açılan cam kapının arkasından düzenli bir cızırdamadan başka ses gelmeyince yeniden yerine oturmuştu.

O sabah karısının yatağının kenarında oturup elini tutmuştu. Öğlen ansızın doğum başlamıştı. Mila, başını yastığa bastırıp bağırıyordu. Sesinde bir ya-

bancılık vardı. Bir insanın böyle yüksek perdeden ve sürekli bağırabileceği René'nin hiç aklına gelmezdi. Bir hasta bakıcıyla hemşire, bağıran karısının yatağını sonu gelmeyen koridorlardan geçirerek 17 numaralı odaya getirmişti.

"Şanslısınız," dedi hemşire. "17 numarada daima en şirin bebekler dünyaya gelir."

Doktor gençti, en fazla otuz beşindeydi. Sarı saçları, kızılımsı parlayan cildi ve çocuksu ince elleri vardı. "Bugün birbiri ardına geliyorlar," dedi. "Hepsinin acelesi var."

Sonra Mila'nın bacaklarının arasına eğilip çalışmaya başladı. Hareketleri sakin ve akıcıydı. René, onun kollarının ağır bir ritimle inip kalkışını izledi.

Mila'nın artık sesi çıkmıyordu. Sakinlemiş gibiydi, pencereden dışarı bakıyordu. Ne var ki aniden doğruldu ve doktoru omzundan tutup tırnaklarını önlüğüne geçirdi. Hemşire onu bileklerinden yakalayıp zorla yatırdı. "Yapma."

Hemşire karyola demirlerinin arasına bir bez doladı ve Mila'nın buna tutunmasını istedi. "Üstten ne kadar sağlam tutunursan, bebek alttan o kadar kolay kayıp çıkar."

"Nefes alıp vermelisiniz," dedi doktor. "Nefes alın!"

Doktor ellerini hafifçe kaldırmıştı, René o sırada onun parmaklarındaki kanı gördü. "Ne oluyor?" diye sordu ve bir adım yaklaştı. "Ne oluyor şu an?"

"Hiçbir şey," dedi hemşire. "Doktor Bey çalışıyor. Hepimiz işimizi yapıyoruz. Özellikle karınız."

René başını salladı. Bir şey daha söylemek istedi, ancak o an Mila'yla göz göze geldi. Mila ona boş boş bakıyordu, sonra inlemeye başladı. Uzun, bir yükselip bir alçalan bir feryattı, adeta bambaşka bir yerden geliyordu. Bu kadını tanımıyorum, diye içinden geçirdi René ve dehşetle ürperdi.

Hemşirenin, "Siz şimdi dışarı çıkıp bir yere oturun," dediğini duydu. "Aksi halde birazdan burada bir hastamız daha olacak."

Hemşire onu iterek dışarı çıkardığından beri turuncu sandalyelerden birinde oturuyor ve bekliyordu. Son saatleri düşündü. Tramvayla buraya gelişlerini... Mila'nın çektiği sancıları ve kendi çaresizliğini... Çantayı ve bebek eşyalarının bulunduğu sepeti taşıyor, bir koluyla da karısını tutuyordu. Mila hastane kapısında kendinden geçer gibi olmuştu, o tutmasaydı az daha dizlerinin üzerine yığılacaktı. René, kendini o anda hayatında hiç olmadığı kadar net ve güçlü hissetmişti. "Geldik sayılır," demişti. "Ama dayanamazsan seni kucağıma alırım."

Mila, başını iki yana sallayıp yürümeye devam etmişti; asansörle yukarı çıkmış, camlı kapıdan geçip hasta kabul alanına gelmişlerdi, Mila orada bir sandalye üzerine kıvrılmış ve ilk kez bağırmaya başlamıştı.

René seslere kulak verdi. 17 numaralı odadan birkaç dakikadır ses gelmiyordu. Çıt çıkmıyordu. Arada bir rüzgâr camlara çarpıp titretiyordu, o kadar. René evlerini düşündü. Küçük daireyi bebeğe göre düzenlemişlerdi. Mila birkaç çift patik örmüştü, prizlerin çoğunun üzerine de bant yapıştırmışlardı. Mila, minik parmakların her yere sığabileceğini savunmuştu. René, çarpışan araba pistinde çalışan birinden birkaç şilin karşılığında satın aldığı bir beşik bulup getirmişti. Beşik beyazdı, baş kısmında ahşaptan küçük bir haç ve güneşten koruyan bir cibinliği vardı. Mila'ya sık sık, "Bir şey hissetmeye başladın mı?" diye soruyordu René. Mila yanıt olarak onun elini alıp karnına götürüyordu, ama bir kıpırtı olmadığı için René her seferinde hayal kırıklığına uğruyordu. Ancak bir sabah elinin altında hafif bir zonklama gibi olsa da bir şey hissetmişti.

René bakışlarını odada gezdirdi. Duvarlarda. Kauçuk ağacında. Broşürlerin durduğu ayaklıkta. Ateş gibi yanıyor, kalbinin büzülüp sertleştiğini hissediyordu. Tuvalete gitmek üzere ayağa kalktı. Biraz su içip ellerini yıkayacaktı. Bunu daha önce düşünemediği

için kendine kızdı: Yavrusunu kucağına verdiklerinde elleri temiz olmalıydı. "Onu çok nazik tutmalısın," demişti Mila. "Yoksa canını acıtırsın."

Kapı açıldı ve doktor dışarı çıktı. Az öncekinden daha genç görünüyordu şimdi, ama yüzü solgundu.

"Doğdu mu?" diye sordu René.

Doktor, ellerini çaresizlik içinde havaya kaldırdı, sonra indirdi.

"Çok üzgünüm," dedi.

René, hayatının sonraki dönemlerinde o günü düşündüğünde aklına ilk önce doktorun elleri geldi; bu eller küçük beyaz kuşlar gibi odada birkaç saniye süzülmüş, sonra eski şekillerine dönmüş, dermansız ve yorgun bir halde önlüğün kollarından sarkmıştı.

Oda garip bir şekilde temiz ve düzenliydi. Mila sakince yatıyordu, başı hafif yüksekteydi, ellerini yorganın üzerinde kavuşturmuştu. Saçlarının arasında solgun bir güneş ışığı titreşiyordu. Hemşire, pencerenin önündeki taburede oturuyordu. Bitkin görünüyordu, dudakları aralıktı, gözleri kızarmıştı.

René'nin gözü, yatağın ayakucundaki madenî sehpaya takıldı. Üzerinde kar beyazı bezle örtülü bir şey duruyordu.

“Görmek ister misiniz?” diye sordu doktor.

René, sehpaya doğru bir adım attıktan sonra durup Mila’ya baktı.

“Çok kederliyim, René,” dedi Mila.

19.

Patlamanın üzerinden henüz üç yıl bile geçmeden, hastanede kaldığı süre, ağrılarla geçen haftalar ve parmaklarını kaybetmenin üzüntüsü Robert Simon'a bir düş gibi gelmeye başladı; o günleri şimdiki hayatıyla ilgisi olmayan bulanık bir hayal gibi hatırlıyordu. Kafeyi yıllardır ayakta tutmak zaman zaman zor oluyordu, ancak onu özellikle sabahları zorlayan bitkinliğe rağmen kendini hâlâ çalışacak kadar güçlü ve dayanıklı hissediyordu. Parmaklarının yokluğunu bazen duyuyordu, güçlü başparmağını ve uçları pembe, eskiden sebze tezgâhlarında patateslerin topraklarını kazımaktan tırnaklarının altı kir dolan diğer iki parmağını özlüyordu. Parmakları bir süre düşlerine girmişti. İlk zamanlar karanlıktan çıkıp hızla üzerine gelerek parmaklarını koparan parlak bir metal görüyordu. Daha sonra rüyalarına yalnızca parmakları girer oldu. Derken elindeki yaralardan sadece

soluk çizgiler seçilebilir hale geldi. Bundan birkaç ay sonra uykuya dalar dalmaz düşlerinde alevlenen, kulakları sağır eden ve odanın her yerine yayılan bir yangının sancısını çekiyor, ama ertesi sabah üç kopuk parmağın yerinin düz ve iyileşmiş olduğunu görünce şaşırıyordu.

Barın arkasında durmak, kışın kaloriferin çalışması ve yazları terasa vuran güneş onu mutlu ediyordu. Zaman içinde sol eliyle şaşılacak beceriler edindi, hatta sağ eliyle bile üstesinden geldiği çok şey vardı. Geliştirdiği özel bir teknikle serçe ve yüzük parmağını önce geriyor, sonra olabildiğince avuç içine doğru uzatıyordu; parmaklarının aralarına beş taneye kadar ayaklı kadeh kıstırıyor ve bunları tek hamlede yan yana masaya dizerek müşterileri şaşkınlık içinde bırakıyordu.

Bira fıçılarının tezgâha montajı ya da mutfak ve bira musluklarının ufak tefek tamiratı için vasıfsız işçi Arnie Stjanko'yu yanında çalıştırmaya başlamıştı. Arnie, birkaç yıl önce pazara çıkagelmiş, Yukarı Avusturya ormanları içindeki bir kulübede, eski bir savaş kaçağı olan amcasının yanında büyüdüğünü iddia etmişti. Amcasından söz ederken, "Pisliğin tekiydi," diyordu, "ama çoktan kuyruğu titretti."

Bu hikâyenin uydurma olduğunu onu tanıyan herkes biliyordu. Arnie, erken yaşta emekli olmuş dul bir kadının tek çocuğuydu, okuma yazma bildiği söylenemezdi, Simmering semtindeki bir sac döküm atölyesinde birkaç yıl çalışmıştı. Daha sonra kaçak sigara ve Amerikan erotik dergiler satmış, karıştığı bir kavgada kırık bir şişeyle karşı tarafın yanağını kesmekten bir süre hapis yatmıştı, çıktığından beri Prater ile Karmeliter Pazarı arasında dolanıp duran huzursuz ve gergin bakışlı cılız bir adamdı. Leopoldstadt'daki birçokları gibi şansını yanlış yerde arıyordu.

Pazarda ara sıra birkaç şilin kazanıyordu. Becerikli bir adamdı, metal işlemekte ustaydı. Örneğin körelmiş bir testerenin dişlerini tıraş bıçağı gibi bileyliyordu; paratoner ve yağmur oluğu montajı yapıyordu; Heide Bartholome'nin peynir terazisini söküyor, bütün parçaları fırçalıyor, yağlıyor ve öyle itinalı birleştiriyordu ki ibre neredeyse yarım gramı bile gösteriyordu.

"Bana bir hurda yığını verin, size hangarıyla birlikte bir tramvay yapayım," diyordu Arnie Stjanko.

Kasap, Simon'u uyarmıştı: Arnie, işe yaramaz bir palavracıydı, tembeldi ve her fırsatta, hele içkiyi fazla kaçırınca bela ararda. Ayrıca dayak yemiş bir köpek kadar hain ve bir karga kadar eli uzundu. Bir seferinde kasabın elindeki yarım domuz budunu

kapıp kaçmıştı; kasap bir saniye önüne bakmadığı için yanından geçerken budu bir anda parmaklarının arasından çekip almıştı.

"Olabilir," dedi Simon. "Ama bana bir şey yapmadı. Ayrıca bira musluğum taş kırma makinesi gibi takırdıyor. Böyle giderse yakında ruhunu teslim edecek."

Arnie'den cumartesi sabahı için randevu almıştı. Adamın gözlerinin altında mor halkalar vardı, ayrıca ağzı alkol kokuyordu. Yine de yeşil renk kirli bir iş tulumu giymiş ve yanında alet çantası getirmişti.

"Kendimi tuhaf bir şekilde hasta hissediyorum. Bir birayla açılırım herhalde."

"Sabahın bu saatinde bira olmaz," dedi Simon. "Hadi başla işine."

Arnie asık suratla kapakları açtı ve gövdesi tezgâhın altında kayboldu.

"Eee, nasıl görünüyor?" diye sordu Simon; çünkü birkaç dakika bekledikten sonra durum ona tuhaf gelmişti.

Arnie'nin boğuk bir sesle, "Ölmüş bu," dediğini, ardından bir tel fırçanın metal üzerinde çıkardığı kaba sesi ve birkaç çekiç darbesi duydu. "Ama ben Tanrı'yım."

Simon, o gün öğleden sonra terasta kasapla otururken, "Belki biraz zor bir insan," dedi. "Ama düzgün çalıştı, işine laf söyleyemem. Vanalardan avuç dolusu kireç kazıdı, boruları onardı, contaları değiştirdi. Sırf bakınca bile ufalanmaya başladıklarını söylüyor."

"Haylazın biridir o," dedi kasap. "Ayrıca bir Evanjelik kadar sinsi. Fikrim değişmez."

"Malzemeleri adam ettiği sürece benim için fark etmez."

"Geçen yıl, sırf yaşlı Slubetzy ona bahşiş vermedi diye bir sepet balığı sokağın ortasına boşaltmıştı. Bir sepet dolusu alabalık, düşünsene! Öyle tazeydiler ki kaldırımda hopluyorlardı."

"İnsan değişebilir. Ayrıca fıçı musluğu yeniden çalışıyor, önemli olan bu," dedi Simon.

Arnie, haftada iki üç kez geliyordu. Sabahları işini yapıp birkaç saat gözden kayboluyor, akşama doğru yeniden geldiğinde saçları briyantinden pırıl pırıl parlıyordu. İlk görüşmelerinde, "Saatine sadece bir beşlik alırım," demişti. "Ama bira bedava olacak, yanına da birkaç salatalık isterim."

"Bana uyar," demişti Simon.

"Epeyce bira kaldırırım, ama hesabın ikimize de uyacağını düşünüyorum."

Arnie Stjanko, barda çoğunlukla tek başına oturuyordu. Şişe ve bardakların arkasındaki duvarı kaplayan aynadan gözlerini kendi yüzüne dikiyor ve parmaklarını tıklatıyordu. Bardakları art arda yuvarlıyor, dördüncü ya da beşinciden sonra salona doğru konuşmaya başlıyordu. "Bana kimse bir şey söyleyemez," diyordu. "Şeytana külahını ters giydirdiğim için buradayım. Hayat dediğin bir alışveriş. Her zaman iyi geçecek diye bir şart yok."

Bazen tuvalete gidip bir süre dönmüyordu. Simon bir seferinde ona bakmaya gittiğinde, içeri girerken kapının arkasından boğuk bir hıçkırma duydu.

"Ne oldu?" diye sordu. "Bir sıkıntın mı var?"

"Ne sıkıntısı, şahaneyim!" dedi Arnie, kederden ve gözyaşlarından boğazı düğümlenirken. "Daha şahane olduğum bir günü hatırlamıyorum bile."

Arnie, pazartesi akşamları bazen oyun masasına oturuyordu. Frank Wessely ve iskambil kardeşleri Breuer, Prsbiszil ve Bednarik gece geç saatlere kadar kâğıtları masaya çarpıyordu. Çoğunlukla dillerini dişlerinin arasına kıstırıp konuşmadan oynuyor, sonra hiç yok-

tan birbirlerine bağırıyor ve kâğıtları masaya öyle bir fırlatıyorlardı ki bardaktaki biralar taşıyordu.

"Yine mi el yükseltiyorsun?" diye bağırdı Wessely. "Siktir git!"

"Sen siktir!" diye haykırdı Bednarik. "Yükseltirsen yükselt ama el bitmedi daha!"

Ekipten biri eksikse Arnie hemen oyuna giriyordu. Kötü bir oyuncuydu, kâğıtlarla arası iyi değildi, ancak diğer adamlarla bir masada oturmayı ve onlardan biri olmayı seviyordu; üstelik sayıları söylemekten, ortaya bir laf atmaktan ya da arada sırada kimsenin gülme zorunluluğu hissetmediği bir şaka yapmaktan öte ağzını açması gerekmiyordu. Bir gün Bednarik gelmemişti. Önceki pazartesi birasının dilinde kaygan bir tabaka bıraktığından yakınmıştı. Ertesi sabah kahvaltıda başı dönmüştü ve işe giderken (Taborstrasse'de yeni açılan postanenin veznedarıydı) yere düşmüştü, neyse ki şanslıydı, çünkü yaklaşan 5 numaralı hattın vatmanı, onun hareketsizce yatan bedeninden bir metre önce tramvayı durdurmayı başaracak kadar soğukkanlı biriydi. Ardından kendine gelen Bednarik'i yoldan geçenler evine götürmüştü. Midesini üşütmüştü sadece, ama şimdilik iskambil oynaması söz konusu değildi.

"Hadi otur şuraya," dedi Wessely, saatlerdir sessizce barda oturan Arnie'ye. "Biranı da al gel."

Arnie, ikindiye kadar mutfak duvarından eski kurşun boruları sökmüş, yerine bakır borular bağlamıştı. Üzerinde hâlâ iş tulumu vardı ve gözleri biradan donuklaşmıştı. Taburesinden kalktı, sendeleyerek oyun masasına gidip oturdu.

"Benimle eş olacaksın," dedi Wessely iskambilleri dağıtırken. "Daha sonra değiştiririz."

"Hepinizin ifadesini alacağım," dedi Arnie. "Sırayla."

Oyun tek tarafın lehine ilerliyordu. Özellikle Breuer bir çizgi tutturmuştu ve Prsbiszil'i boynuna ip geçirmişçesine yanı sıra sürüklüyordu; ikili, beş eli art arda kazandı. Wessely, eş değiştirmeyi önerdi, ama Arnie itiraz etti. "Bunlar birazdan yerlerde sürünecek," dedi. "İddia ediyorum."

Ama oyun aynı çizgide devam etti. Breuer ile Prsbiszil kazanıyor, Arnie'nin ise kaybettikleri her elle birlikte yüzü kararıyordu. Bir süredir ağzını açmamıştı; Wessely bir şey olacağını hissetmişti.

"Bugünlük benden bu kadar," dedi. "Yoruldum."

"Kalkma yerinden," dedi Arnie.

Oturduğu yerde öne doğru eğilmişti, iskambilleri avucunun içine sıkıştırıp gözünü masanın ortasına dikti.

"Öyle olsun," dedi Wessely. "Sadece bir el. Sonra tamam."

Üç el daha oynadılar. Son elde Arnie rest dedi ve kazandılar.

"Bitti," dedi Wessely, kâğıtlarını masaya attı ve kalan birasını içti.

"Hayır," dedi Arnie. "Oynayacağız."

"Aman Tanrım," dedi Prsbiszil. "Saatin kaç olduğuna hiç bakmamışım."

Arnie, iskambilleri toplayıp karmaya başladı.

"Uzatma," dedi Wessely ayağa kalkarken. "Bugünlük yeter."

"Kapa çeneni ve otur," dedi Arnie.

"Ne dedin sen?"

"Otur."

"Ben de yeter dedim."

"Ben de oynayacağız dedim."

"Kes, Arnie," dedi Breuer. "Hepimiz yorulduk."

"Yorulup yorulmadığıma ben karar veririm."

"Siktir git," diyerek Breuer de ayağa kalktı.

"Otur yerine, yoksa şişlerim seni," dedi Arnie. "Yemin ederim, ciddiyim. Doğrarım bunu."

"Böyle olmaz, Arnie," dedi Prsbiszil. "Bir dahaki sefere devam ederiz, güven bana."

"Ben kimseye güvenmem. Oturun yerlerinize, yoksa şişlerim. Hepinizi birden."

"Sen neyin peşindesin?" dedi Wessely. "Senden korktuğumu mu sanıyorsun?"

Arnie, iskambilleri elinden bırakıp Wessely'e titrek gözlerle baktı. Sonra elini tulumunun yan cebine atıp uzun bir yıldız tornavida çıkardı. Wessely ve Breuer hızla bir adım geri çekildi. Bir sandalye devrildi.

"Sen aklını mı oynattın iyice?" diye bağırdı Prsbiszil.

"Kapa çeneni," dedi Arnie, bir Wessely'e bir Breuer'e bakarak. "Hasta olduğumu mu düşünüyorsunuz, hı?"

"Senin bok herifin teki olduğunu düşünüyorum," dedi Wessely. "Hepsi bu."

Arnie ayağa fırlayıp Wessely'in üzerine çullandı. Bir sandalye daha devrildi, bardaklar ve bir kül tablası yerde şangırdadı. Wessely, haykırarak geriye kaçmaya çalıştı. Biri Arnie'yi ansızın çekti: Simon onun arkasına geçip yakasından yakalamıştı. Arnie'yi iterek kendinden uzaklaştırdı ve yüzüne okkalı bir tokat yapıştırdı. Arnie, yana doğru bir adım sendeledi ve elindeki tornavidayı yere attı.

"Kahretsin," dedi alçak sesle ve parmak uçlarıyla patlayan üst dudağını yokladı. "Sanırım bir dişim gitti."

"Sen şimdi doğru evine," dedi Simon.

Arnie, parmaklarına baktı. Fazla bir şey yoktu, parmak uçlarında birkaç damla kan vardı yalnızca.

"Bakın bana," dedi ve elini pantolonuna sildi. "Karşınızda ölü bir adam duruyor."

Bir kahkaha attı, sonra eğilip yerden tornavidayı aldı, cebine soktu ve hiçbir şey söylemeden kafeyi terk etti.

Simon, daha sonra o akşamı sık sık hatırladı. Bağrışları, patırtıları, Wessely'in yüzündeki dehşeti, Arnie'nin parmaklarındaki kanı, kapı arkasından kapandıktan sonra camın önünden hızla geçip giden cılız bedenini hiç unutmadı. Hayatı boyunca kendine yönelttiği suçlamalardan en alçakçası buydu. Arnie'yi öylece göndermişti. Tamam, tatsız bir herifti, kafası muh-

temelen arızalıydı, ancak becerikliydi ve içmediği sürece katlanılabilir biriydi. Onu kovmamalıydım, diye düşündü Simon. Kurtarılabilirdi belki.

Arnie'yi ondan sonra sadece bir kez gördü. Nordbahnstrasse'deki bir banka oturup öne eğilmişti, trafiği izler gibiydi. Yanında içinden birkaç paçavra saçılmış eski bir deri çanta duruyordu. Sakallıydı ve yüzü kabuk tutmuş kirli yaralarla kaplıydı. Simon yolun karşı tarafına geçip ona doğru yaklaşırken bir an yüzüne baktı ama tanımadı.

Bu, ölümünden üç yıl önceydi. Bir belediye işçisi onu bir sabah erken saatte Schweizerhaus'un arkasındaki bir dönme dolabın dibinde buldu. İçinde nilüfer çiçeklerinin ve kurbağaların yüzdüğü küçük bir gölette yüzükoyun yatıyordu. Suyun derinliği on santim bile değildi ama Arnie boğulmuştu. İşçi, onu sırtüstü çevirdiğinde hiç kötü görünmediğini anlatmıştı. Islak yüzündeki açık gözleriyle adeta yaşıyor gibiydi.

Kent dışındaki Merkez Mezarlık'a törensiz ve cemaatsiz defnedildi. Resmî makamlar birkaç hafta boyunca akrabalarını bulmaya çalıştı, gelgelelim o tarihte Arnie Stjanko'nun yokluğunu fark edecek birileri kalmayalı epey olmuştu; onu hatırlayanlar bile çok azdı.

20.

Robert Simon o yılın yazında hayatında ilk kez hastalandı. Bir sabah baş ağrısıyla uyandı, kendini öğleye kadar berbat ve halsiz hissetti. Kafenin kapısını açarken sırtından aşağı terler aktı, gözünün önünde kırmızı gölgeler uçuşmaya başladı. Bir masaya oturup içerinin sesini dinledi; kafe ona her zamankinden daha alçak ve tuhaf bir uğultuyla doluymuş gibi geldi.

Mila, bir şeylerin yolunda olmadığını kapıdan girer girmez fark etti. "Grip bu," dedi ve elini Simon'un alnına koydu. "Ateşin var."

"Ne olacak şimdi?"

"Evine gidip yatacaksın. Kafe işi bende," dedi Mila. "Zaten şu aralar işler durgun."

"Evet," dedi Simon dalgın dalgın. "İşler durgun."

İzleyen günlerde kendini o kadar bitkin ve uyuşuk hissetti ki, yatağından sadece tuvalete gitmek için kalktı; birkaç koyu renkli damla işiyor ve banyo halısının pofuduk mavisinde kaybolduğu duygusuna kapılıyordu. Kulakları zonkluyor, başının arka kısmındaki ağrıdan bazen gözleri doluyordu. Neredeyse hiçbir şey yemediği için hızla kilo kaybediyordu. Genelde uyuyordu. Rüyasında kafesini görüyordu; tavandan yayılan kıvılcımlar sert bir zemine temas ettiklerinde dönmeye başlıyorlardı, sandalyelerde, masalarda, müşterilerin yüzünde, aynalı duvarda şişelerin ve kadehlerin arasından sıçrayan ışıklar gibi süzülüyorlardı.

Yaşlı dul kadın çoğu zaman Simon'un başucunda oturuyordu. Alnına soğuk kompresler koyuyor ya da ayak bileklerine sirkeli bezler sarıyordu. Günde üç defa ılık bir acı çay hazırlıyor, küçük yudumlarla içiriyordu.

"Bu iyi gelecek," diyordu. "Otlar vücuttaki ateşi alır."

Simon'un sohbete gücü olmadığından o kendi kendine konuşuyordu. Gençliğini, kentin savaş öncesi canlı yıllarını anlatıyordu. Kocası ondan on iki yaş büyüktü ve posta-telgraf idaresi arşivinde yüksek maaşlı bir işte çalışırdı. İşine her gün severek gider, paydostan sonra evine de severek dönerdi. Pazar günleri ikisi

yürüyerek kent merkezine iner ya da Simmering'deki bir lokantada öğle yemeği yerlerdi. Yürüyüş yapmak için trenle yılda birkaç kez Wachau'ya gider ya da kışları Neusiedler Gölü'nde buz pateni kayarlardı. Bir seferinde bir olay yaşamışlardı, kocası bir sazlık alanın çevresinde kayarken buz ansızın kırılmış, adam buzun içine gömülmüştü, kadın kendini yüzükoyun yere atıp kocasını kolundan çekerek çıkarmasaydı adam korkunç bir şekilde boğulacaktı. Çocukları olmamıştı ve birbirlerine hiçbir zaman sevgiden söz etmemişlerdi, birliktelikleri doğal bir durum haline gelmişti ve onlara yetiyordu. Ancak kocasının hararetli bir coşkuyla savaşa katılması kadını çok şaşırtmıştı. Kocasının cepheye doğru yola çıktığı gün adeta içinden gelen bir ışık saçtığını anlatıyordu. İşte o an erkeklerin hayatları boyunca karılarının kollarında ya da bir telgraf ve posta idaresinin gişesinde değil başka bir yerde olmayı dilediklerinden ilk kez kuşkulanmıştı.

Bir buçuk yıl sonra kocasının askerlik görevini yerine getirirken hayatını kaybettiğinden ve taziyeden söz eden bir mektup geldiğinde üzülmemiş, ama onu hiç değilse mutlu bir hayat sürdüğü yanılsamasından mahrum bırakan savaşa hınç duymuştu.

"Özünde iyi bir adamdı," demişti kadın. "Ama artık yüzünü bile hatırlamıyorum."

Simon hafifçe başını sallamıştı. Dışarıda bir güvercin sertçe kanat çırpıyordu. Gözlerini kapatıp güvercinin çatıya indiğini, birkaç küçük adım attıktan sonra büzülüp kızıl gözlerini uzaklara çevirdiğini hayal etmişti.

Simon bir hafta sonra kendini daha iyi hissetti; ateşi gece düşmüştü. Uyandığında odanın aydınlığına şaşırdı. Kalkıp pencereyi açtı. Hava ılıktı, dışarısı güneş ve toz kokuyordu. Oturma odasından hafif bir müzik duyuluyordu. Giyinip oraya gitti. Yaşlı kadın konsolun yanına oturmuş radyo dinliyordu. Gözlerini kapamıştı, Simon onun uyuduğunu düşündü. Ama usulca yaklaşınca kadın başını kaldırdı.

"Günaydın," dedi.

"Günaydın. Ne müziği bu?"

"Bir keman konçertosu. Ama hangisi olduğunu bilmiyorum."

Sonra kahvaltı masasına oturdular. Yaşlı kadın kahve hazırlamış, ekmek dilimlerine tereyağı ve bal sürmüştü. Simon'un iştahı açılmıştı; bal öyle tatlıydı ki ağzı sulandı ve hayatında daha lezzetli bir şey yemediği duygusuna kapıldı.

"Umarım sizi çok yormamışımdır," dedi. "Evde bir hastayla yaşamak zevkli bir şey değildir."

"Hayatta daha kötü şeyler var," dedi kadın.

Simon, bir süre konuşmadan önündekileri yedi. Arada sırada kadının yüzüne bakıyordu. Kadın ise başını hafifçe önüne eğmiş, hareketsizce üst üste duran ellerine bakıyordu. Koyu lekelerle kaplı yaşlı ellerdi bunlar ve Simon tanışmalarını anımsadı. Sekiz yıl önceydi, "Odayı istiyor musunuz?" diye sormuştu kadın, Simon da "Evet," demişti. Sonra tokalaşmışlardı, Simon birkaç gün sonra kontratı ne zaman yapacaklarını merak etmişti, ama kadın bir şeyi duymak istemediğinde her zaman yaptığı gibi omuz silkip gülümsemişti sadece. Simon ona sık sık pazardaki işini, daha sonra da kafeyi anlatırdı. Kadın özellikle müşterilerle ilgiliydi, ne konuştuklarını, nereden geldiklerini ve nerede çalıştıklarını öğrenmek istiyordu. Punch'ının sevildiğini duymaktan mutlu oluyordu, ama Simon sarhoşlardan ve çılgın insanlardan söz edince şaşkınlık içinde başını iki yana sallıyordu. Gelgelelim zamanla sohbetleri azalmıştı. Pek görüşemiyorlardı. Simon çoğunlukla yaşlı kadın kahvaltısını bitirdikten sonra yataktan kalkıyordu, geceleri eve döndüğünde de kadın uyumuş oluyor ve Simon aralık duran kapıdan onun hafifçe horladığını duyuyordu.

Odada göz gezdirdi. Oda değişmemişti. Masa. Sandalyeler. Radyonun durduğu konsol. Pencere kena-

rında ince kollarını güneşe doğru uzatan iki dansçı kız.

Yaşlı kadın fincanını alıp içinden bir yudum içti. Bu sırada çıkardığı sesler odanın sessizliğinde garip şekilde boğuk geliyordu. Simon, acaba günlerini nasıl geçiriyordur, diye düşündü. Radyonun karşısına geçip müzik mi dinliyordu acaba? Güneşli havalarda dışarı mı çıkıyordu? Duvardaki ahşap İsa'ya dönüp dua mı ediyordu? Kimlerle konuşuyordu? Simon, kadını başkalarıyla birlikte gördüğünü hatırlamıyordu; öyle ki çeyrek hatta[3] neredeyse para bile alınmadığı halde kadın eve telefon bağlatmamakta ısrarlıydı. Belki ölen kocasıyla ilgili bir durumdur, diye düşündü Simon. Telgraf ve posta idaresi yüzünden.

"Kahve bugün açık olmuş," dedi kadın.

"Bence tam kıvamında," dedi Simon.

"Sanırım miktarı şaşırdım. Bazen düşüncelerim başka yerlere kayıyor." Bakışları odada dolaştıktan sonra radyonun üzerindeki duvarda sabitlendi. "Şunları belki... ne bileyim..."

3 Viertelanschluss, çeyrek hat, Avusturya'ya özgü eski bir telefon sistemiydi: Tek hatta dört abone bağlanırdı, bu aboneler aynı anda telefon görüşmesi yapamadıkları gibi birbirlerini de arayamazdı. (ç.n.)

"Neyi dediniz?"

"Şu duvardaki şeyleri..."

"Duvar kâğıtları mı?"

"Evet," dedi kadın. "Duvar kâğıtları. Bazen, aslında değiştirmek gerekir, diye düşünüyorum. Artık çok güzel renkler ve desenler çıktı."

"Şahane bir fikir," dedi Simon. "Siz beğendiğinizi seçin, ben kaplarım. Büyük bir iş değil. Eşyaları ortaya çekip zemini örteriz."

"Zemin," dedi yaşlı kadın. "Onu tamamen unutmuşum."

Simon'a bakarken ağzını hafifçe çarpıtarak gülümsedi. "Bence bunu başka zaman konuşalım," dedi. "Hafta sonunu evde mi geçireceksiniz?"

"Hayır," dedi Simon. "Daha iyiyim, ateşim de düştü. Ayrıca Mila'yı tek başına bıraktığım yeter."

Dul kadın başını salladı. Bakışlarını yeniden duvara çevirmişti.

"Eskidiler artık," dedi. "Ama sabah güneşi üzerlerine vurduğunda nervürlerinin ne kadar kibar olduğu görülebiliyor. Hâlâ güzeller, öyle değil mi, Robert?"

21.

Halini gördün mü? Ölü gibi bembeyaz. Ama gözlerinin altı mosmor. Tavuk kemiği gibi incelmiş. Ama hiç fena durmamış. Eski halinden iyi. Bazı erkekler hastalanınca çekici oluyor. Bazıları ise ölünce. İlk bakışta tanıyamadım. Hayalet gibi içeri süzülüp kül tablalarını topladı önce. Selamsız sabahsız. Bir işletmecinin kibar olması şart değil. Zaten artık kibarlık değil, doğruluk lazım. Doğruluk ve kibarlık birbirini yok ediyor. Böyle olmaması gerekirdi. Güler yüzlülük önemli. İşinin başına dönmesine herkes sevindi. Neyi varmış ki? Grip olmuş. Yaz günü mü? İnsanlar artık dayanıksız. Ben hayatım boyunca hiç hastalanmadım. Doğumlarda bile doğru düzgün canım acımadı. Benim acıdı. Her yerim yırtıldı. Çocuklarım ömrüme mal oldu. Bunu bilemezsin. Onları doğurmasaydın belki çoktan ölmüş olurdun. Sana bir sır vereyim: Sırf genç kalmak için çocuk yaptım. Bu sır falan

değil, herkes öyle yapıyor. Ama kimse başaramıyor. Zamanı durdurmak için peş peşe çocuk yapıyorsun ve gün gelip dölyatağın kuruyor. Yani zamanı durduramazsın. Midem bulanıyor. O zaman bu kadar çok kahve içme. Kahvemi bir parça konyakla içmeye başladığımdan beri daha iyiyim. Bak, her zaman bir seçenek var. Rudolf Kirchschläger şimdi cumhurbaşkanı oldu. Sözde ayaklarını her gün sirkeli suya sokuyormuş. Çılgınlık. Franz Jonas'ın bir süre devam etmesini isterdim. Adamdı o. Ama artık değil. Kirchschläger hiç değilse çekici bir adam. Jonas'tan çok daha çekici. Bu bir beceri değil ki. Kazanç da değil. Dış görünüşüne kimsenin bir katkısı olamaz. Gençliğimde biri bana şöyle demişti: Sevgili bayan, biliyorum bana göre fazla güzelsiniz, ama şansımı yine de deneyeceğim, benimle sinemaya gelir misiniz? Çok aptalca. Savdın mı başından? Hayır, evlendim onunla. Erkekleri asla tam anlamıyla çözemedim, ama hayatımda olmalarını sevdim. Aşk benim hiç canımı yakmadı. Babam daima şöyle derdi: Acılar, hayatın küçük kötülükleridir sadece. Asıl kötü olan, bu acıları artık hissetmemektir. Akıllı bir adamdı, ama sonra kendini içkiye verdi. Akıllı adamlar içkiye başlar, aptallar da gün gelir tekrar annesinin karnına girmek istediğini söyler sana. Belki de tersidir, kafam karıştı. Ne olursa olsun acıklı bir durum. Bir adamı

çözemediğim zaman gülümsedim. Sanırım ömrümün yarısı gülümseyerek geçti. Bir şey daha içelim mi? Elbette. Şükürler olsun, korkmuştum.

22.

Sonbaharın başında Johannes Berg babasıyla kafeye gelmişti, masalarında iki bardak ahududulu maden suyu duruyordu. Kasap, elinde bir gazete tutuyor ama okumuyor, açık kapıdan sarı ikindi ışığına gömülmüş sokağa bakıyordu. Hava ılıktı, hafif bir rüzgâr esiyordu; et, balık ve sebze kokuları sarmaşık çiçeklerinin balımsı tatlı kokusuyla karışıyordu. Kasap, aralık gözlerle pazardan gelen sesleri; esnafın sesini, bira kasalarının takırtısını, yangın musluğunun yanındaki teneke kovaların tıkırtısını, kaldırıma çarpan suyun sesini dinledi.

Etleri kemiklerinden ayırması için dükkânı birkaç saatliğine St. Marx mezbahasından tanıdığı Tibor Fenek'e emanet etmişti. Tibor, Heiligenbrunn yakınlarındaki Macar sınır bölgesinde yetişmişti, keseri kimse onun gibi kullanamazdı. Eti gramına kadar doğru keserdi, dar kalçalarıyla kadın müşterilerin

gözdesiydi ve kendi ifadesine göre soyunun yarısı alkolden öldüğü için içkiyle arası iyi değildi. Kasap, bu adama güveniyordu. Tibor Fenek tezgâhın arkasında durduğu sürece alışverişlerini yapıyor, Tuna Kanalı kıyısındaki bir bankta kestiriyor ya da babasıyla pazarda birkaç tur atabiliyordu.

"Evet, evet," dedi babası donuk gözlerle masaya bakarak. Yüzünün derisi kösele gibi kalın ve yaşlıydı; elleri ağaç dalları gibi düğüm düğümdü. Kasap, elindeki gazeteyi bırakıp bardağın birini babasına doğru itti. "İç, baba," dedi. "Hem soğuk hem tatlı."

Babası bardağı alıp içti. Ağzının iki kenarından ince bir ip gibi uzayan tükürük gömleğinde leke bıraktı.

"Evet, evet, evet, evet."

Kasap, babasının yüzünü bir mendille sildi. Sonra kalkıp tezgâha gitti, Simon burada bir tel fırçayla armatürlerin kirecini temizliyordu.

"Bana bir bira, lütfen. Şekerli şeyler insanın midesini bulandırmaktan başka bir işe yaramıyor."

Simon, fıçıdan bira doldururken Johannes Berg'i, yorgun omuzlarını, karmakarışık kısa saçlarını izledi, saç uçları açık kapıdan giren ışıkta tutuşmuş gibi görünüyordu.

Kasap, oğlunun doğumundan bu yana gücünden çok şey kaybetmişti. Küçük Johannes karaciğer yetmezliği yüzünden dünyaya sapsarı gelmiş ve üç yılı ölüm kalım mücadelesiyle geçmişti. Kasabın karısı bu süre içinde adeta canlanmıştı; küçük çocukla birlikle doğan felaket, hayatına daha önce hiç tanımadığı bir yoğunluk katmıştı. Artık başka çocuk doğuramayacağı bir yaşa ulaşmıştı, dolayısıyla varlığının büsbütün anlamsızlaşacağı korkusu gitgide büyüyordu. Ona ihtiyaç duyulmasını istiyordu ve küçük Johannes'in doğumu bu isteğe bir biçim ve yön kazandırmıştı. Çocuğun hasta karaciğeri ve yüzünün sarılığı –ki kadına eski imparator saraylarının Habsburg sarısını hatırlatıyordu– ona uzun zamandır hasret olduğu gücü ve içsel direnci vermişti. Kadın birdenbire alışveriş yapmak ve resmî dairelerdeki işleri halletmek üzere sık sık evden çıkmaya başlamıştı; ılık yaz akşamlarında hastane bahçesinde çocuk arabasını iterken gündüzleri hemşire odasındaki radyodan duyduğu melodileri ıslıkla çalıyordu. Doğumdan sonraki yıllar garip bir şekilde hayatının en korkunç ve en mutlu yıllarıydı.

Johannes'in durumu üç yaşına bastıktan sonra düzelmeye başladı. Doktorlar tedavide herhangi bir değişiklik yapmadığı halde çocuğun içinde adeta sağlıklı bir öz doğmuştu. Johannes yürümeyi ve konuşmayı

öğrendi. Koridorlarda titreyen bacaklarla yürüyor ya da parkın çimlerinde annesinin ayaklarının dibine oturup çakıl taşlarıyla veya babasının dükkândan getirdiği kaynatılmış tavşan kemikleriyle oynuyordu.

Çok geçmeden hastaneden taburcu oldu. Karaciğeri toparlandı, yüzündeki sarılığın kısmen kalmasına ve kış aylarında uzun süre yataktan çıkamamasına rağmen anaokuluna ve haftada iki kere tıbbi jimnastiğe gitti.

Kasabın karısı oğlunun serpilmesinden görünüşte mutluydu. Ama içinde, varlığına anlam katan ve zahmetle inşa ederek esere dönüştürdüğü annelik gücü ve işe yarama olgusu parçalanmaya başlamıştı. Hayatı ona birdenbire boş ve sıradan gelir olmuştu. Yüzü gözü soldu. Daha yataktan kalkar kalkmaz üzerinde yorgunluk ve ağırlık hissediyordu. Yataktan uzun süre çıkmadığı ve başka odalardan gelen sesleri dinlediği zamanlar, bazen yaşamının o fark edemeden geçip gittiği, bu dünyada hiçbir şeyinin kalmadığı kuşkusuna kapılıyordu.

Gündelik hayat onu açıkça yoruyor, eskiden yazları büyük zevk aldığı haftalık Augarten piknikleri bile uyuşukluğundan kurtaramıyordu. Küçük Johannes'in ağaçların gölgesinde ve çayırlarda koşturmasını, sonra

kollarını açıp kendini sık sık sırtüstü çimlerin üzerine bırakmasını kuşkuyla izliyordu.

"Bir yerini kıracak," diyordu. "Ya da başına başka bir iş getirecek. Böyle saçmalıklar ona göre değil."

Ama sonra coşuyordu. Kent içinde uzun yürüyüşler yapıyor, armağanlarla eve dönüyor, kızlarına parıltılı kemer tokalar ve saç bantları, oğluna renkli küçük oyuncak figürler getiriyordu. Mutfakta radyoyu açıp avazı çıktığı kadar Waterloo & Robinson ya da The Rubettes şarkıları söylüyordu. Mutlu görünüyordu, enerji doluydu ama bazen Johannes'e bakınca gözlerinde donuk bir korku beliriyor ve çocuk ona bir şey sorduğunda ya da dokunmak üzere elini uzattığında bu korku ancak dağılıyordu.

Johannes'in okula başladığı gün kadın hastaydı. Ateşi yoktu, başı ağrıyordu ve "Biri göğsüne demirden bir plaka bastırıp bir tornavidayla iki kez sıkmış" gibi bir histen yakınıyordu. Johannes'i okula kasap götürdü. Oğluna limonata aldı ve okul bahçesinde vedalaşırken yüzündeki yaşları sildi. Eve döndüğünde karısını yatağa uzanmış ağlarken buldu. Neyi olduğunu sorduğunda kadın başını sessizce duvara doğru çevirdi. Kasap ona daha sonra bir tepside çay ve kurabiye getirdi, ama kadın uyuyormuş gibi yaptı. Adam bir süre başucunda bekledi, sonra mutfağa gidip bütün

tabak çanağı kırmaya başladı. Tabaklar, kâseler, bardaklar, fincanlar ve uzun evlilikleri süresince birikmiş ne varsa siyah beyaz mutfak zemininde bir bir tuzla buz oluyordu. Karısı çığlık çığlığa kapıda belirdiğinde, hatta koluna atılıp hiç değilse annesinden kalan büyük porselen çanağı elinden kapmaya çalıştığında bile adam durmadı. Kadını kolayca savuşturdu; sanki onunla birlikte son yılların yorgunluğunu, yükünü ve dertlerini de üzerinden atmıştı.

Ancak anlık bir kurtuluş olmuştu bu. Kapıldığı öfke nöbetinden daha ikindide pişman olup karısından özür diledi. Kadın onu sessizce bağışladı ve 7. Bölge'ye gidip Herzmansky mağazasından tabak çanak ve bir bardak takımı satın aldı. Akşam herkes sofra başında toplandı ve küçük Johannes okulunu anlattı. İkinci sırada, elini kaldırmaya cesaret edemediği için ilk derste altına yapan Peter adındaki şişman oğlanın yanında oturuyordu. Öğretmenleri kazayı fark etmemişti. Çocuklara mavi defterler getirmişti, sonraki günlerde bu defterlerin içine altın yıldızlar yapıştıracaklardı. Öğretmenin adı Bayan Tomicek'ti, küçük bir kule gibi tepesinde topladığı kırlaşmış saçları vardı ve Johannes'in o güne kadar gördüğü en güzel kadındı.

Daha sonra, çocuklar ve babaları uyuduktan sonra kasap ve karısı televizyonun karşısına oturup bir po-

lisiye film seyretti. Kadının neşesi yerinde gibiydi. Son dönemlerin sıkıntılarına işaret eden hiçbir şey yoktu ve katil sonunda tutuklandığında tıpkı eskiden daima yaptığı gibi tiz ve çocuksu bir kahkaha attı.

Kadın ertesi sabah her zamankinden daha geç kalktı. Kahvaltı ederken yumruğunu çenesine dayayıp pencereden dışarı baktı; önlerinden hızla geçen tramvayın tepedeki elektrik hattından kıvılcımlar yağıyordu. O günden sonra yalnızca alışveriş ve doktor ziyaretleri için evden çıktı. Bulmaca çözerek vakit geçiriyor, meyaneli koyu çorbalar pişiriyor ve banyoyu her gün bol sirkeli sularla temizliyordu. Radyo karşısında oturup saatler boyu haber ve tartışma programları dinliyordu. Akşamları çocukları doyurup yatırıyor ve onlar uyur uyumaz televizyonu açıyor, yumuşacık bir battaniyeye sarınıp ulusal marşla yayının bittiği duyuruluncaya kadar kanepede oturuyordu, yatağına yattığında ise kocası çoktan uyumuş oluyordu.

Baba, kafedeki masada hâlâ hareket etmeden oturuyor, ahududulu maden suyuna bakıyordu: "Evet, evet, evet, evet."

Dışarıda rüzgâr kuru yaprakları kaldırıma savurdu. Yapraklar bir an kapı eşiğinde durduktan sonra hışırdayarak yolculuğuna devam etti. Pencere kenarındaki bir masada Mila ve Rose Gebhartl oturu-

yorlardı. Rose anlaşılan bir şeye sinirlenmişti. Öne doğru kaykılmış, Mila'ya ısrarla bir şey anlatıyordu. Konuşurken gözlüğüyle oynuyor, diğer eliyle sürekli pazaryerini gösteriyordu.

Kasap, birasını bitirip masaya döndü. Babasının yanına geldi ve eğilip adamın saçlarını okşadı.

"Hadi baba, gidelim."

Babasının ayağa kalkmasına yardım etti ve birlikte dışarı çıktılar. Kapıda Mila'ya ve Rose'ye başıyla selam verdi, sonra birlikte sola saptılar ve tozları gözlerinin içine üfleyen rüzgâra karşı kol kola yürüdüler.

23.

Kapı hızla açıldı ve Heide Bartholome kafeye daldı. Soluk soluğa kafenin orta yerine gelip durdu, etrafına baktı.

"Ne var, Heide?" diye sordu Simon.

"Nerede o?" diye haykırdı kadın. "O it nereye saklandı?" Sesi boğuktu. Saçları dağılmış, tel tel yüzüne saçılmıştı.

"Burada değil," dedi Simon.

"Kapa çeneni," dedi kadın. "Tuvalette ve benden saklanıyor."

"İstersen gidip bakabilirsin," dedi Simon.

Kadın, donuk bakışlarını Simon'un üzerinden tuvalet kapısına çevirdi. Ardından bağırmaya başladı. "Dayanamıyorum," diye haykırdı. "Artık dayanamıyorum!"

Bir an dengesini kaybeder gibi oldu. Sendeleyerek yana doğru bir adım attı, sonra durdu ve ellerini dalgın dalgın kalçasında gezdirdi.

Boş gözlerle bakarak, "Anlıyorum," dedi alçak sesle. "Sonuçta sadece ve sadece benim meselem bu."

Alnına düşmüş bir tutam saçı hızla geriye attı, arkasını döndü ve kapıya koştu.

"Hep aynı şey," dedi Mila, tezgâhın köşesinde tuzlukları temizlerken. "Adam birkaç haftada bir aşka gelip başka birine asılıyor. Prater'den, pazaryerinden ya da iplik fabrikasından bir kadına yanaşıyor. Kızlar, iplik fabrikasının kapanacağını öğrendiklerinden beri herhangi birine yamanmak için can atıyorlar."

Bir masada oturmuş kahve içen kısa boylu, dişleri bozuk bir kadın, "Fabrikaya hiç acımam," dedi. "Fabrikanın içindeki hava cereyanı Westbahnhof'tan farksız, ayrıca boyahaneden yayılan buharlar bütün bölgeyi zehirliyor. Kırmızı yanaklı ve pırıl pırıl saçlı taşra kızlarının en geç üç ay sonra birer birer nasıl solduğunu görebilirsiniz."

"Fabrika yıkılsın ve yerine evler yapılsın," dedi Mila. "Sonuçta yabancı işçilere kalacak yer lazım."

"Onlar da gittikçe çoğalıyor. Tabağımızdan ekmeğimizi kapmadıkları sürece bana ne, nerede otururlarsa

otursunlar," dedi masadaki kadın. "Nasılsa çılgınca inşaat yapılıyor. Nereye bakarsan şantiye. Her yerde toz, kir ve gürültü."

"Kent uyanıyor," dedi Simon. "En azından panolarda böyle yazılı. Bundan daha kötü şeyler de var."

Bir süre kimse konuşmadı; Simon, Heide Bartholome'yi ve ressam Misha'yı düşündü. Heide'nin çıkışı kimseyi şaşırtmamıştı. Daha bir hafta önce sokaklarda bağıra çağıra koşarak Misha'yı aramıştı, zira onun bir kapı eşiğinde fahişenin biriyle buluşacağından kuşkusu yoktu. Onu gerçekten saatler sonra Rebhanngasse'deki bir bankta pazara mal veren bir toptancının karısıyla birlikte oturmuş, Nordwestbahnhof'taki bir kazının üstünden güneşin batışını seyrederken bulmuştu. İkisine arkadan saldırmış, şiddetli bir darbeyle kadının burnunu kırmıştı. Ardından yırtılan bluzlar, kanlı mendiller, yardıma koşan sakinlerin çığlıkları, arkası kesilmeyen, sirenleri andıran acı dolu feryatlar...

Heide, Misha'yı bir başka sefer karayolları inşaat bürosundan bir idari sekreterle Brigittenau'da yakalamıştı. Kadını saçlarından tuttuğu gibi bir sonraki kavşağa kadar kaldırım boyunca sürüklemişti, burada iki kadın tozların içine düşmüş, birbirlerine dolanıp yolda yuvarlanmıştı. Misha, ikiliyi ayırmaya çalışır-

ken Heide'yi ayağından yakalamış, ancak kaymış ve yüzüne tekme yemişti.

"Söyledim sana!" diye bağırmıştı Heide. "Sana daima söyledim, pis orospu çocuğu!"

"Seni seviyorum!" diye bağırmıştı Misha, hangi dişlerinin döküldüğünü anlamak için ağzını yoklarken.

Sekreter, "İkiniz de zırdelisiniz!" diye haykırmış ve dört ayak üstünde kaldırıma doğru ilerlemişti.

Doğruydu: Süt ve peynir tüccarı kadın ile ressam deliydi. Onlar, aşkın nelere mal olabileceğinin canlı örneğiydi. Birbirlerinde ne bulduklarını, adamın kadını neden çoktan terk etmediğini, kadınınsa durmadan aldatıldığı halde adamı her seferinde neden affettiğini kimse çözemiyordu. Utanmazca karşılıklı bağrışmalarını, kavgalarını, herkesin gözü önünde birbirlerini küçük düşürmelerini, ardından barışmalarını insanlar tiksinti ve gizli tahrik karışımı bir duyguyla izliyor ve kendilerinin mahrum bırakıldığı tutkuları başkalarının yaşamasından doğan bir doyuma ulaşıyorlardı.

Heide ve Misha, idari sekreter yüzünden birbirlerine girdikleri günün hemen akşamında kafeye birlikte ender ziyaretlerinden birini gerçekleştirdiler. Konuşmadan yarım saat yan yana oturduktan sonra

Misha ansızın derin derin inledi. Sonra başını kadının omzuna yaslayıp ağlamaya başladı.

Bu olay, geçen yılın sonbaharında yaşanmıştı ama Simon'a dün gibi geliyordu. Fotoğraf, anılarının bulanıklığından kurtulup ön plana çıkmışçasına, ikiliyi tuhaf bir netlikle pencere yanında otururken görüyordu: Misha'nın sarsılan sırtı, kadının omzuna yasladığı başı, kadının küçük bir çocuğu uyutmak için okşarmışçasına adamın saçlarında bıkıp usanmadan gezinen parmakları...

Mila, tuzluklarla işi bittikten sonra tabureden kalktı ve kafenin içindeki turuna başladı. Masaları sildi, tozlu yüzleriyle biralarını içen işçilerle biraz sohbet etti, bulmaca çözen bir müşterinin boşalmış su bardağını doldurdu. Bir saatten beri tek bir elma suyunu paylaşan, kafa kafaya vermiş fısıltıyla ve hızlı hızlı birbirlerine bir şeyler anlatan iki genç kız, bir adet sigara istedi. Dişleri bozuk kısa boylu kadın hesabı istedi, ödedi ve çıktı.

Dışarıda hava yavaş yavaş kararıyordu. Simon elindeki bezi katlayıp kapının önüne çıktı. Karşı pencerelerin birinden bilmediği bir müzik geliyordu. Dairelerin çoğu kısa süre öncesine kadar boştu, şimdiyse içlerinde yabancılar, Yugoslav ve Türk göçmen işçiler yaşıyordu. İki küçük oğlan salınarak geldi.

Köşedeki ciklet otomatının önünde durup yarıktan otomatın içine madenî paralar attılar. Yere bir şey düştü, çocuklardan biri almak üzere eğildi. Diğer oğlan ansızın var gücüyle otomata yüklendi. Tangır tungur sesler duyuldu, oğlanlar bir çığlık attı ve gülerek kaçtı. Ilık bir rüzgâr çıkmış, birkaç damla yağmuru da beraberinde getirmişti.

Sperlgasse'den doğru bir adam yaklaşıyordu. Nefes nefeseydi, caddenin ortasından sert adımlarla pazara doğru koşuyordu. Leopoldsgasse'den de koşarak insanlar geliyordu. Bir kadın kasabın önünde durup, kendi etrafında birkaç kez döndü. "Neredesin? Neredesin sen?" diye bağırdı. Bir ses anlaşılmaz bir yanıt verdi ve kadın koşmaya devam etti.

O anda Simon'un epeyce yukarısında bir pencere açıldı ve Kostja Vavrovsky'nin başı göründü.

"Pazar yanıyor!" diye haykırdı adam. "Şu arkada, çabuk!"

Uzattığı kolu, kararan gökyüzünde bir an siyah bir çizgi gibi göründü. Simon koşarak gitti. Pazaryeri sokaklarında güneye doğru ilerledi. Alevlerin çatırtıları Wessely'nin balıkçı dükkânının önünden bile duyulabiliyordu. Alçak çatıları kaplayan kızıl ışığın üzerinden kıvılcımlar göğe sıçrıyor, sonra sönüyordu. Simon, Krumbaumgasse'nin önündeki son sırada

durdu. Dükkânların arasındaki boşluk bu noktada genişleyip küçük bir alana dönüşmüştü, ortasında alevler yükseliyordu. Tahtadan ve kâğıttan bir cehennemdi. Parlak alevler insan boyundaydı, yanan küçük parçalar havada uçuşuyordu. Görebildiği kadarıyla yangın çevre dükkânlara henüz sıçramamıştı. İnsanlar ellerinde kova, güğüm ve tencerelerle sağa sola koşturuyorlardı. Şapka giymiş bastonlu bir adam, rüzgârın kaldırıma savurduğu korları ezip söndürmek için beceriksiz koca bir çocuk gibi zıplayıp duruyordu. Yağmur artık hızlanmıştı, yangının gürültüsüne hafif bir cızırtı ve kükreyiş eşlik ediyordu. Alevlerin arasında görünmez bir güç tarafından çekip çıkarılmış gibi parlak bir dörtgen belirdi ve ağır ağır yükseldi. Bir kadın portresiydi bu, kızıl ışıkta yüzü bir an için hayat buldu, derken sert ve sessiz bir patlamada tutuşup kayboldu. Simon, çıkardığı önlüğüyle yığının içinden küçük hayvanlar gibi fırlayan alevleri alt etmeye çalıştı. Zemini kırbaçlarken gözleri yanıyordu. Tutuşmuş ya da kömürleşmiş başka tablolar da gözüne çarptı. Bir resim parlak bir alevle yanarken onun yanında pazarın bir sokağını ve arka planda kasap dükkânını gösteren bir başkası zarar görmeden küllerin içinde duruyordu, ama Simon dokunduğu sırada kıvrıldı, rengi koyulaştı ve hafif bir duman yaymaya başladı.

Misha bir anda belirdi. Elinde bir tablo tutuyordu, korların açtığı kızıl çevreli delikler çiçekleri andırıyordu. Ressam, acı bir feryatla tabloyu alevlerin içine fırlattı, sonra eğilip elleriyle külleri eşelemeye başladı.

"Bırak!" diye bağırdı Simon. "Çok geç."

Misha başını kaldırdı ve gözlerini Simon'a dikti. Işık, gözlerinde titreşen iki su damlası gibi süzülüyordu. "O yaptı," dedi. "O kadın yaptı."

Yangının gürültüsü biraz yatışmıştı şimdi. Leopoldgasse'den itfaiye sirenleri yaklaşıyordu. Araçlar hızla köşeyi dönüp Heide'nin süt ve peynir dükkânının arkasında durdu. İtfaiyeciler, gittikçe şiddetlenen yağmurun ve dumanların pusunda siyah çizmeleri ve parlak kasklarıyla rüyadaymış gibi hareket ediyorlardı. Simon, kulağının dibinde bir ses duydu, sonra birinin onu omzundan yakalayıp hızla geriye doğru çektiğini hissetti. Misha'nın kendini yüzüstü küllerin içine bıraktığını, sonra onu da birilerinin tutup oradan sürüklediğini göz ucuyla fark etti.

24.

Simon, hayat düzeninin garip bir biçimde bozulduğunu ya da yok olup gittiğini o sıralarda fark etti. Günler uzadıkça uzuyormuş hissi verirken, yıllar soluk birkaç hatıra izinden başka geriye bir şey bırakmadan uçup gidiyordu. Simon, hafta tatili yaptıkları salı günleri, yorgunluktan bitkin bir halde öğleye kadar yataktan çıkamıyor ve kafeyi açtığı günleri düşünüyordu. Arada bir kuşkuya kapılmasına ve yaşanan aksiliklere rağmen önünde aydınlık ve olumlu bir gelecek vardı. Geleceğini bu kafede görmüştü, mekân sahiden yavaş yavaş bir kimliğe bürünmüştü, hatta Mila buranın bir ruhunun olduğunu savunuyordu. Yetersizlik duygusu Simon'u bazen uykularından ediyordu; sorumsuzca yaşadığı o rahat gençlik yıllarını, ağır ağır toparlanan ve enkazdan adım adım doğrulan kentte amaçsızca sürüklenmeyi özler olmuştu. Ancak bir yandan da içi umut doluydu. Tezgâhın

arkasındaki sinek sürüsüyle birlikte eskiye dair ne varsa defetmiş ve kapıyı yepyeni bir şeye açmıştı. İçini o güne kadar bilmediği bir güç sarmış ve onu bir daha bırakmamıştı.

İşler pek parlak gitmese de onu utandırmayacak düzeydeydi. Buna rağmen bir süreden beri içine bir boşluğun yayılmaya başladığını hissediyordu. Kafeyle birlikte hayalini gerçekleştirmişti, ancak hayallerin gerçekleştikten sonra yok olduğu gerçeğiyle yüzleşiyordu şimdi. Bulanık ama büyük umutlarının yerini küçük talepler ve sıkıntılar almıştı: Kostja Vavrovsky'nin kira uyarıları, aşırı yüksek tedarikçi faturaları, patlayan bira hortumları, kışları zahmetli ikindi saatleri ve yazları terası benek benek beyaz lekelerle dolduran kuş pislikleri. Bunlar sinir bozucu ve yorucuydu, gelgelelim ne zaman gözünde başka bir hayat canlandıracak olsa, kendi hayatının hiç de fena olmadığı sonucuna varıyordu.

Hayatından memnundu. Ancak yüreğinde uzun zamandır ince bir sızı gibi büyüyen bir özlem vardı.

Simon, gençliğinde aşkı tamamen akıl ermez bir şey, savunmasız, zihni karıştıran ve bedeni sürekli alarma geçiren bir durum olarak görmüştü. Merhametli Rahibeler'in, aşkı ılık bir yaz yağmuruymuş gibi anlatan hikâyeleri ona bir şey ifade etmemişti; sürekli

olarak her şeyin ve herkesin üzerine yağan bu yağmurda insan ne kadar dolaşırsa dolaşsın, ıslanmazdı. Oysa Simon'un bu konudaki daha ilk deneyimi bambaşka gelişmişti. On altı yaşına basmak üzereydi ve okulu yeni bırakmıştı, her pazar yüzünü tıraş ediyor, ne var ki güzel havalarda ağı dar fakat basenlerine çok bol gelen kısa deri pantolonunu giyiyordu hâlâ. Praterstern'deki büyük şantiyelerin çevresinde iş bulmak için dolandığı bir sabah bir kadın ona laf atmıştı; kadın, geceleri açık bir kafenin nikotinden sararmış perdeler asılı penceresinin yanında duruyordu, bacaklarını çaprazlamış ve sırtını bir yağmur oluğuna dayamıştı.

"Gel bakayım buraya," dedi kadın. "Bir şey göstereceğim sana."

Boyu Simon'dan uzundu, üzerine düğmeleri açık bir hırka, ipek bluz ve zeytin yeşili kısa bir deri etek giymişti. Bacakları ince ve beyazdı, sağ dizinde uzun bir üçgen şeklinde yeni açılmış bir sıyrık yarası vardı. Sol gözü morarmış ve şişmişti; ağzını çevreleyen ince çizgiler, konuşmaya başladığında birbirine dolanıyordu. "Evet, her şeye dikkatle bak," dedi.

Mantosunun cebinden bir paket sigarayla kibrit çıkarıp bir tane yaktı. Genç Simon, kadın konuşmaya devam ettikçe ağzının çevresindeki çizgilerin dans ettiği duygusuna kapıldı. Kadın, şişmiş gözünü gös-

tererek, "Eşekarıları bu mevsim çıldırır," dedi. "Bir tanesi tam buraya kondu. Soktuğu yeri görmek ister misin?"

Simon, başını hayır anlamında salladı. "Sanmam," dedi. "Hem hemen gitmeliyim."

"Bekle." Kadın sigarasını sokağa fırlatıp çocuğa doğru iki adım attı. "Kaç yaşındasın?"

"On altı sayılırım. Gelecek hafta doğum günüm."

"Bak bu güzel," dedi kadın. "Sana bir hediyem var da."

"Neymiş o?"

"Şunun içinde." Simon'un elini alıp memelerinin üzerine koydu. "Hâlâ sıcacık. Hissedebiliyor musun?"

Simon huzursuzca başını salladı. Gerçekten de bluz kumaşının elinin altında yandığı duygusuna kapılmıştı.

Kadın, "Üzerinde kaç para var?" diye o kadar kısık sesle sordu ki, Simon onu güçlükle anlayabildi.

"On şilin."

Kadın ani bir baş hareketiyle saçlarını arkaya attı ve gözlerini Simon'a dikti. Çocuk bir an, kadın sanki onu orada bırakıp gidecekmiş gibi hissetti. Ama ka-

dın sonra tekrar Simon'a eğildi, yanağını yanağına yaslayıp kulağına fısıldadı: "Bacaklarının arasında kılların bile yok ama büyük yolculuğa çıkmışsın, haksız mıyım? Bu dünyada ne istiyorsun bakayım?" Nefesi nemli ve ılıktı; Simon onun teninden yayılan ter ve parfüm karışımı kokusunu duydu. "Tamam o zaman, ver bana onluğu. Ama söz ver. Bir dahaki sefere daha fazla getireceksin. Gel şimdi benimle."

Simon, gece kahvesinin yanındaki bina girişinde, çöp bidonları ile üzerine nemli karbon kâğıdı yapıştırılmış tahta parçalarının arasındaki karanlıkta olanları daha sonra ancak hayal meyal hatırlayacaktı. Geri dönüşü olmayan bir şeyin yaşandığını biliyordu. Bir şey telafi edilemez şekilde kaybolmuştu. Ama yine de harika bir duyguydu. Sanki on beş dakika içinde deri pantolona sığamayacak kadar büyümüş ve çocukluğunu kesin olarak geride bırakmıştı.

O kadının yanına bir daha gitmedi ve aylar sonra o bölgeye yolu düştüğünde gece kahvesinin bulunduğu binanın yerinde derin bir inşaat çukuru vardı, çukurun dibinde bir ekskavatör kazı yapıyor ve işçiler kıvılcımlar yayarak devasa ızgaraları kaynaklıyordu.

Robert Simon'a otuz yaşına kadar ancak birkaç macera ve kısa aşk ilişkileri yaşamak nasip olmuştu. Paydostan sonra birahane bahçelerinin fenerleri altında

gününü gün eden gençlerin aksine çekingen biriydi. Dans ederken ellerine, ayaklarına söz geçirmekte zorlanıyordu, ayrıca esprili sözler ezberleyemiyordu. Ama kızları dinlemeyi seviyordu, onlar konuşurken gözlerinin içine bakıyordu, bu da onların dünyasında kendine az çok bir yol bulmasına yardımcı oluyordu. Yanına oturan ve güldüklerinde parmak uçlarıyla onun koluna dokunan kadınların varlığına bazen inanamıyordu. Onunla ilgilenmeleri, gözündeki yabancılıklarını ve gizemlerini hafifletiyordu; yine de bu ilişkilerin hiçbiri birkaç aydan uzun sürmüyordu. Kadınlarla zaman geçirmeyi seviyordu ancak onların isteklerine ve hayallerine ayak uyduramıyordu. Sonsuza kadar her pazar günü Augarten'de kol kola dolaşma fikri canını sıkıyordu. Ayrıca kafe açıldığından beri zaten başka dertleri vardı. Gecenin geç saatlerinde yorgun argın eve döndüğünde onu kimsenin beklemediğinden, yatağında tek başına yuvarlanabilmekten ve canının istediği her tarafa uzanabilmekten memnundu.

Sadece bazı geceler son müşteriler de gittikten sonra kapının önünde durup sokağa baktığında, yanında birinin olmasının belki de o kadar kötü bir şey olmayacağı duygusuna kapılıyordu. Yanında olmasından başka bir şey istemeden biriyle birlikte olma fikri.

Bir gün bu meseleyi açtığı kasap, "Bu konudan pek fazla anladığımı söyleyemem," dedi. "Esasen tavsiye isteyebileceğin en son kişiyim belki. Ama illa fikrimi duymak istiyorsan, hiçbir şey yapma derim. Nasılsa her şey olacağına varıyor."

"Bu ne demek şimdi?"

"Aşk karşısında hepimiz budalayız, demek."

Simon, o gece rüyasında kafesinin bir kara delik olduğunu ve kendisinin içinde oturmuş yeni günün ilk ışıklarını beklediğini gördü. Karanlık kusursuzdu. Ayağa kalkıp yola koyulmak istedi, o sırada başının epeyce üzerinde küçük bir ışık belirdi ve gitgide büyüyen titrek daireler çizerek ona doğru alçaldı. Bir kelebekti bu; gelip eline kondu, ışıltılı kanatlarını bir iki kez çırptı ve ardından söndü. Simon, karanlık bir ağırlık gibi üzerine çökünce koşmaya başladı.

25.

Toni Morandino, "Oturun," dedi, duvar dibindeki yıpranmış deri kanepeyi göstererek. Mila ve René kendilerini oturulmaktan çökmüş minderlerin üzerine bırakıp etraflarına bakındılar. Oda alçak tavanlı ve dardı. Bir evrak dolabı, iki sandalye, siyah renk eski bir çalışma masası, tavanda iki floresan. Duvarlara büyük karşılaşmaların posterleri asılmıştı. Bunlardan birinde René vardı, ikinci sırada Georg Blemenschütz'ün arkasında duruyordu. Yumruklarını sıkmış, yüzünü çarpıtmış, ağzını ardına kadar açmıştı. Pencereden karşıdaki yangın merdiveni görülüyordu. Camlar tozluydu, jaluziler eski püsküydü ve solmuştu.

Morandino çalışma masasında oturuyor, elinin üzerindeki kıllarla oynuyordu. René'den birkaç yaş büyüktü, saçları kırlaşmıştı, burnu bütün eski boksörlerinki gibi birkaç kez kırılmıştı, sırtında ince fitilli

açık mavi bir takım vardı, gömleğinin düğmeleri göğsüne kadar açıktı, geniş boynu ter tabakasından parlıyordu.

"Epeydir görüşemedik, Mila," dedi. "Nasılsın?"

Mila omuz silkti. Morandino'nun sesi onu şaşırtmıştı. O güne kadar adamın sesini herkesin onu anlaması için bağırmak zorunda kaldığı ringde duymuştu sadece. Ses artık başka zamanlardaki histerik kısıklıktan arınmıştı; alçak ve sakindi.

"Gayet iyiyim diye düşünüyorum."

"Buna memnun oldum," dedi Morandino. "Gerçekten çok memnun oldum."

"Toni, ne istiyorsun?" diye sordu René.

Morandino hafifçe öksürüp Mila'ya kısa bir bakış attı.

"Sorun yok," dedi René. "O, ben demek artık. Hadi, ne diyeceksen de."

Morandino, Simon'a bir an dik dik baktı. Sonra koltuğunda arkasına yaslandı, bir çekmeceyi açtı, ince bir dosya çıkarıp masaya fırlattı.

"Bunun ne olduğunu biliyor musun?"

"Sözleşmem."

"On iki sene önce yapmıştık. Sen o günlerde bir hiçtin. İşe yaramayan bir kas yığını. Bu sözleşmeyle kendine bir hayat kurdun. Anlayabilmen için maddeleri tek tek okumak zorunda kalmıştım. Hiçbir mecburiyetim yoktu oysa. Ama yaptım. Nedenini biliyor musun peki?"

René başını iki yana salladı.

"Çünkü sende bir cevher olduğunu düşünmüştüm. Bu adamdan bir şeyler çıkar, demiştim. Böyle berbat tembelin biri olmasaydın, on tane kemerin olabilirdi. Halk seni sevmişti."

"Hâlâ da seviyor."

"Hayır, sevmiyor. Umurlarında değilsin. Ağırlaştın. Tam iki defa gösterinin içine ettin."

"Yine de sonu iyi bitti."

"Dün neden antrenmana gelmedin? Kötü görünüyorsun. Olup biteni anlamadığımı mı zannediyorsun? Sen beni karşısında numara yapabileceğin ahmak mı sanıyorsun, René?"

"Hiç alakası yok."

"Maça neden içkili çıkıyorsun? Bunun tehlike yaratabileceğini bile bile."

"İki bardak bira içmiştim, hepsi bu."

"Bana yalan söylemeyi bırak."

"Yalan söylemiyorum."

"Anlamıyorsun. Kovacağım seni. Yakında takım maçları başlayacak. Final turnuvası. Blemenschütz'ün elinde yeni biri var, kusursuz. Bugüne kadar gördüğüm en pislik herif. Ve de çalışkan. Böyle devam ederse üç haftada şovu kapar."

"Palavracı o. Başaramayacak. Ama ben hâlâ başarıyorum, sen de biliyorsun."

"Bilmiyorum işte, lanet olsun!"

Bir an sessizlik oldu. Odada Morandino'nun kırık burnundan gelen düzenli homurtulu solumadan başka bir şey duyulmuyordu.

O ana kadar René'nin yanında hareketsizce oturan Mila, "Hallederiz," dedi. "Zor bir dönemden geçtik, ama artık bitti."

"Sen karışma," dedi René. "Benim tek başıma halledemeyeceğimi mi düşünüyorsun?"

"Anlaşılan o seni senin kendini tanıdığından daha iyi tanıyor," dedi Morandino.

"Sikeyim böyle işi," dedi René ve ayağa kalktı. Bir adım attı, ama sonra odanın ortasında durdu.

"Dünyadan haberiniz yok sizin," dedi. "Etrafını on bin kişi sarmış ve sen yapayalnızsın. Böğürmelerini duyuyorsun, o sırada ötekinin terinin ve yağının kokusu burnunda. Güneşten beynin kaynıyor, bedenin ağrı içinde ve başarmak zorunda olduğunu biliyorsun."

"Sen bunu kime anlatıyorsun," dedi Morandino. "On yıl ringlere çıktım ben, bütün kemiklerimi tehlikeye attım. Şov böyle yürür. Oyuna katılmayan oyundan atılır. Bu kadar basit."

René başını salladı. Düşük omuzlarla bir an durup pencereden dışarı baktı, yangın merdiveninin üzerinden kurşuni bulut kümeleri geçiyordu. Sonra bedeninde ani bir sarsılma meydana geldi, dönüp kanepeye gitti ama oturmadı.

"Yeniden antrenmana gelip var gücümle asılacağım," dedi. "Sana söz veriyorum. Kafamda bazı fikirler var. Bernie'yi bana yolla, en fazla yarım güne ihtiyacımız var, öğleye tamam. Şahane bir numara, göreceksin."

Morandino yanıt vermedi. Bakışları René'nin yüzündeydi, parmakları çalışma masası tablasında geziniyor,

ahşap üzerindeki desenlerin ve çatlakların üzerinden geçiyordu.

Mila'nın, "Duymadınız mı?" diye soran sesi sessizliği bozdu. "Her şeyi söyledi işte..."

Mila ve René, eve dönüş yolunda birbirleriyle neredeyse hiç konuşmadılar. Ancak Praterstrasse'yi geçip daracık Rotensterngasse'ye saptıktan sonra René, "Seninle böyle konuşmamalıydım," dedi. "Gergindim, ağzımdan kaçtı. Özür dilerim."

"İyi, tamam," dedi Mila. "Zaten pek duyamamıştım."

"Ahmağın tekiyim ben."

"Evet, haklısın."

"Gidip birer bira içelim mi? Küçük bir şişe sadece, susuzluğumu gidermek için. Konuşmaktan ağzım dilim kurudu."

Mila ona şaşkınlıkla baktı. Sonra kocasının koluna girdi. "Benim başka bir programım var. Gel benimle."

Weintraubengasse'yi geçip evlerine giden Kleine Stadtgutgasse'ye girdiler, ama Aloisgasse'ye sapmadan Mila durdu, başını kaldırıp Hotel Wilhelmshof'un sarı dış cephesine baktı.

"Yatak odamızdan şu ışıl ışıl pencerelere bakıp, burada bir gece geçirmek acaba nasıl olurdu, diye hayal ettim hep," dedi. "Dolapların tavana kadar yükseldiğini, her yatağın yanında bir telefon durduğunu ve imparatorluk döneminden kalma avizelerin olduğunu düşünsene."

"Olabilir," dedi René. "Ama artık eve gitmek istiyorum. Madem bir şey içmiyoruz, bari uyuyayım. Yorgunum."

"Bugün burada uyuyacağız."

"Ne demek istiyorsun?"

"Dün bize bir oda ayırttım. Küvetli ve saat yedi ile on arası kahvaltılı."

"Ne demek bu şimdi? Saat onda kim kahvaltı etmek ister ki? Hem böyle bir şeyin altından kalkamayız. Mutlaka bir servettir burası."

"Ben ödedim," dedi Mila. "Keyfimi kaçırma."

Üçüncü kattaki oda oturdukları dairenin tam karşısındaydı. Küçüktü ama aydınlık ve iç açıcı döşenmişti. Çarşaflar bembeyazdı, yastıkların üzerinde yaldızlı kâğıtlara sarılı iki parça çikolata duruyordu. Halı kalın ve yumuşaktı, komodinin üzerinde konukları dört dilde bilgilendiren bir kart duruyordu.

"Hayal ettiğimden de güzel," dedi Mila.

René, yeşil ve sarı fayanslarla kaplı banyoyu inceledi, saç kurutma makinesiyle elektrik düğmelerini kontrol etti ve gerçekten neredeyse tavana kadar uzanan dolabı açtı. İçinde çikolata, bira ve içki şişelerinin olduğu gömme buzdolabını fark edince hafifçe başını salladı ve Mila'ya döndüğünde yüz ifadesi rahatlamıştı. Gülümsüyordu.

"Haklısın," dedi. "Gerçekten çok güzel."

Mila, hızlıca karşıdaki evlerine gidip diş fırçalarını, pijamalarını ve ertesi gün için birkaç parça eşya getirdi. Dönüşte otele giden birkaç metrelik yolu yürürken içinde bir tuhaflık hissetti. Yabancı odada geçirecekleri geceyi dört gözle bekliyordu, gelgelelim aynı zamanda vicdan azabı duyuyordu. Vatanına ihanet ediyormuş gibi bir histi bu.

Döndüğünde René yatakta oturmuş sırıtıyordu.

"Bir kadın kapıyı çalıp bir şeye ihtiyacımız olup olmadığını sordu," dedi. "Kibar insanlara yaptıkları gibi."

"Öyleyiz zaten," dedi Mila kocasına sarılarak. René biraz içmişti; Mila kocasını öperken, acaba küçük içki şişelerini cebine sokmuş ya da yatağın altına atmış olabilir mi, diye aklından geçirdi.

"Hadi dışarı çıkalım," dedi René. "Hoş bir akşam. Ayrıca acıktım."

Blumauergasse ve Taborstrasse üzerinden yüzlerine ılık bir rüzgârın vurduğu Tuna Kanalı'na gittiler. Tıpkı tanıştıkları günkü gibi tuhaf bir sıkılganlık içinde birbirlerine dokunmadan yan yana yürüdüler. Küçük bir restoranda pirzolayla sebze sipariş ettiler ve Mila kocasının sanki günlerdir hiçbir şey yememiş gibi ete saldırışını izledi.

"Kendine bir bira söyle," dedi Mila. "Bir taneden bir şey olmaz."

Otele döndüklerinde oda Mila'ya gün ışığında göründüğünden daha küçük ve daha eski püskü geldi. Çıplak ayaklarıyla bastığı halıdan tiksinti duydu, pencereyi aralayabilmek için perdeyi kenara çektiğinde yerde birbirine dolanmış birkaç kır saç teli buldu. Geceliğini giydi, ışığı kapattı ve yatağa René'nin yanına uzandı.

"Uyuyalım mı?" diye sordu.

"Evet."

"Biraz konuşmak ister misin?"

"Hangi konuda?"

René sırtüstü yatıyordu, yüzünü karşı tarafa dönmüş, kollarını başının altında kavuşturmuştu. Mila, bir insanın nasıl olup da kendini böylesine açık ve korumasız bir halde geceye teslim ettiğini hiçbir zaman anlamamıştı. O genellikle yan yatarak uyurdu; kedi gibi kıvrılır, yorganın bir ucunu dizlerinin arasına sıkıştırırdı. Yan odada biri duvara güm güm vurdu. Bir kadın çığlığı duyuldu, daha uzak bir yerde bir telefon çaldı.

"Kendimi hain gibi hissediyorum," diye karanlıkta fısıldadı Mila. "Bunu anlayabiliyor musun?"

René yanıt vermedi. Nefes alıp verişi derin ve düzenliydi. Mila, ikindide gittikleri floresanla aydınlatılmış ofisi hatırladı. Morandino'nun yumruklardan yamulmuş burnundan gelen homurtulu solumalar, hareket ettiği anda kalçasının altında gıcırdayan deri ve yangın merdiveninin önündeki pencerede çaresiz koca bir çocuk gibi duran René aklına geldi. Bir şans daha verilmişti ona, ama bu artık sonuncuydu. Acaba sıkıntının çoğunu atlattık mı, diye geçirdi içinden. Acaba içlerinde, onlara tutunarak tekrar tekrar ayağa kalkabilecekleri daha nice özlemler var mıydı hâlâ? Biri ağır adımlarla ayağını sürüyerek koridordan geçiyordu. René usulca horluyordu. Mila başını kaldırdığında sokağın karşı tarafındaki kendi yatak odası penceresinin karanlık dikdörtgenini gördü. İçinde

René'nin Prater'de tüfekle vurup kazandığı saman çiçeğinin olduğu küçük vazo pencere sahanlığında duruyordu. Arkasında –beşik parçalarından kendi yaptıkları– çamaşır şifonyerinin belli belirsiz donuk pırıltısı. Mila gözlerini kapadı. Bir an hiç sesini çıkarmadan durdu, sonra içini ansızın beklenmedik ve güçlü bir hüznün sardığını hissetti. Kendini René'nin tarafına attı, başını onun omzunun altına gömdü ve sesini bastırmaya çalışarak ağlamaya başladı.

"Cibinliğimiz bile hazırdı," diye buruşmuş çarşafın içine boğuk bir sesle kesik kesik hıçkırdı. "Açık mavi ve beyaz çizgili. René, güneş ışığında çok şirin görünecekti..."

26.

Tuna'dan yine bir kadın çıkardılar. Lobau'da kıyıya vurmuş. Bir haftayı aşkın bir zamandır sazlıkların arasındaymış, yanında bir balıkçıl durduğu için bulunmuş. Güzel hayvandır. Nereden bir şey alabileceğini biliyor tabii. Kadının yüzü gitmiş diyorlar. Ama saçlar, parmaklar vesaire her şey duruyormuş. Bozulmamış yani. Ama yüzü yokmuş. Aman Tanrım, insanlar neden bu kadar mutsuz! Herkes mutsuz. Sen değilsin ama. Nereden biliyorsun? Belki yarın ben de sazlıkların arasında yatıyor olurum ve ördekler saçlarımın arasına yuva yapar. Korkunç. Peter O'Tool'un yeni bir filmi gelmiş. Sevmem ben onu. John Wayne'den daha kötü bir oyuncu değil oysa. John Wayne, yirmi yıl önce de yaşlıydı. Eskiden sinemaya gitmek bir şölendi. İş çıkışı yorgun argın salona girilir ve iki saat sonra yepyeni biri olarak çıkılırdı. İçimiz aydınlanırdı adeta. Tabii artık hiçbirinin konusunu hatırlamıyo-

rum. Görüntülere boğulursun ve konunun aslında ne olduğunu anlamazsın. Hayatta da olduğu gibi. Bir süre yanıp söner, sonra her şey silinir ve geriye kalan sıfıra sıfırdır. Belki arada sırada görülen bir düş dışında. Ama John Wayne kalıcı oldu. Onun yaşında bir adamın hâlâ at üstünde olması inandırıcı değil. Ancak asıl ilginç olan, inandırıcı olmayandır. Sinemaya ilk gidişimde bir butikten aldığım mavi bir elbise giymiştim. Ne öncesinde ne sonrasında, kendimi bir daha hiç bu kadar güzel hissetmedim. Aradan çok zaman geçti. Zaman akıp gidiyor ve biz fark etmiyoruz, bu nasıl oluyor? Artık sadece salyalarım akıyormuş gibi geliyor bana. Yapma, sen daha bundan on yıl önce artık değmeyeceği için televizyon koltuğunun yüzünü değiştirmeyeceğini söylemiştin. Koltuk enkaza döndü ama sen hâlâ şen şakraksın. Bazen kendimi anlayamıyorum. Aynaya baktığımda, bu gerçekten ben miyim, diye soruyorum. Neyse ki ayna bir şey söylemiyor, arkasından büyük şaşkınlık geliyor. Bugün gerçekten iyice saçmalıyorsun. Biliyorum, ikimizin akıllı olanı daima sendin. Gerçekten akıllı olsaydım bazı şeyleri farklı yapardım. Neyi mesela? Dış görüntümle daha az ilgilenirdim mesela. Çoğu insanın içi de boş. Doğru. Hiçbir yerde çıkış yolu yok. Ayak parmaklarımı artık hissetmiyorum, ne anlama geliyor bu? Bir anlama gelmiyor, uyuşmuş. Umarım. O elbiseni görsem sanırım beğenirdim.

Koyu maviydi, etekleri ve yakası beyazdı. Erkekler arkamdan bakıyordu, bakışlarından popom yanıyordu, eve gelince ağlardım, çünkü o bakışların gerçekten bana çevrildiğinden emin olamazdım. İnsan gençken böyle aptal oluyor işte. Özünde kendimi hiç beğenmezdim. Nedenlerden biri, vücudumun her zaman böyle dolgun olmasıydı. Hatta savaşta bile kilomu korudum, herkesin başaracağı bir iş değildi bu. Savaş bitmeden önceki son kışta bir tayı yemiştik. Sanırım ölü olduğu süre canlı olduğu süreden uzundu. Bazı şeyler ne kadar uğraşırsan uğraş açıklanamıyor. Mila, çok rica etsem bize iki tane daha getirir misiniz? İçine buz atın. Teşekkürler. Ayak parmaklarını ovarsan canlanırlar. Bu ne biçim böyle? Ne biçim olduğu hiç fark etmez, sonuçta Cafe Demel'de değiliz. Demel'e yalnızca bir kez gittim, bir beyefendi davet etmişti. Alsergrund'da en üst kademeden bakanlık müşaviriydi, görgülüydü, mezara kadar kesilmeyecek iyi bir gelire sahipti. Ancak kahve kreması bıyığından damlayınca onu istemediğimi anlamıştım. Sonra sekreteriyle evlendi. Kız ondan yirmi yaş küçüktü. Boşanma. Kalp krizi. Merkez Mezarlık. Bu iş böyle. Yanında kadın yoksa erkek hiçtir, ancak kimse bilmez bunu. Bir yıl işsiz kaldığımda kocam sıkılmamam için bana bir televizyon almıştı. İyi niyetli bir davranıştı elbette, ben de teşekkür ettim zaten, ama içimde derin bir kin büyümeye başlamıştı. Ne

var bunda, bazen kin aşktan daha çok işe yarar. En iyisi ne biliyor musun, bu hayatta kendine küçük, loş bir yer bulup sesini çıkarmayacaksın. Kadının kimliği belli olmuş mu? Kimin? Sazlıktaki kadının. Yüzü olmadan nasıl belli olsun? Teşekkür Mila, tam zamanında geldi. Buz küpleri bardağın içinde tatlı tatlı takırdıyor. Sırf bunun için bile her şeye değer.

27.

Simon, ilkbaharda masaları ve sandalyeleri dışarı taşıyıp kafenin içini boyamaya başladı. Açılıştan bu yana geçen yıllarda kafenin duvarları grileşmişti; tavanda kara sis bulutları gibi müşterilerin başının üstünde asılı duran is lekeleri belirmişti. Aslında Simon koyu yumurta sarısında karar kılmıştı, ne var ki nalburdaki tezgâhtar kısa bir görüşmeden sonra iki kova kaymaktaşı boyayı raftan alıp kararlı bir tavırla kasaya götürdü. Simon ayrıca bir merdiven, birkaç fırça ve bir kutu macun aldı ve bir salı günü öğle vakti başladığı badana işini akşamüzeri tamamladı.

Akşama doğru tozlarını nemli bir bezle silip masa ve sandalyeleri tekrar içeri aldı. Elinde yarım bardak birayla kapının önüne oturdu ve yüzünü güneşe verdi. Sarmaşıkların arasında serçeler hışır hışır geziniyor ve pazaryerinde kepenkler yaylım ateşi gibi takırdıyordu. Kasap ona el sallayıp karşı yöne doğru

yürüdü. Son zamanlarda işlerin kesat olduğundan yakınıyordu. Taborstrasse'de yeni bir süpermarket daha açılmıştı, beş yüz metreden de dar bir çemberde dördüncüsüydü bu. Vakumlu, derin dondurucuların yerleştirilmiş, iştah açıcı bir ışık altındaki etler haftalarca dayanıyordu, üstelik satış fiyatlarına pazar esnafından kimse ayak uyduramazdı. Simon bacaklarını uzattı. Sadece göz aşinalığından tanıdığı iki adam önünden geçti, ellerindeki kesekâğıdının içinden üzüm yiyorlardı. "Peki kadın nasıl karşıladı?" diye sordu biri. "Çok zor olmalı." İkili, birkaç yıl önce pazara çıkagelmişti: Biri Frank Wessely'nin balıkçı dükkânında, diğeri Navracek'in manavında çalışıyordu. Ceket giyiyor ve saçlarını sıkıca arkaya tarıyorlardı. Simon, onların Tabor Sineması'na ya da Prater'e gittiğini tahmin ediyordu; burada kızlarla buluşuyor, kol kola kıkır kıkır gülerek ve fısıldaşarak dönme dolapların arasında geziniyorlardı mutlaka. Sonra ellerinde iki litrelik biralarıyla ceketlerini altlarına seriyor, kestane ağacının altına uzanıyor ve kendilerini gecenin akışına bırakıyorlardı.

Karşıki binadan bir kadınla bir adam çıktı, kadın adamın omzuna iyice yaslanarak yürüyordu, yüzünün yarısını mantosunun kalkık yakasının arkasına gömmüştü. Leopoldgasse'ye gelince durdular. Adam, kadını omuzlarından tutup ona bir şeyler anlatma-

ya başladı. Burnunu kadının yüzüne saplayacakmış gibi görünüyordu. Kadın bir an adamın karşısında yığılacakmış gibi oldu, ama ansızın kolunu adamın boynuna doladı, uzun uzun öpüştüler, sonra yorulmuş gibi birbirlerinden ayrıldılar ve köşeyi dönüp gözden kayboldular.

Simon, birasını bitirip bardağını güneşe doğru tuttu. Bardak matlaşmıştı, her yeri ince çiziklerle ve kireç lekeleriyle kaplıydı. Mila uzun zamandan beri bir bulaşık makinesi alması için baskı yapıyordu, ancak makine pahalıydı ve yayacağı gürültüyle kafenin atmosferini bozardı. Ayrıca kendi kendine çalışmaya başlayamayan makineleri sevmezdi Simon. Bunların onun ellerinden daha üstün işler çıkarabileceğine inanmazdı.

Güneş ışınları karşıdaki bir pencereye vuruyor ve yerde büyük bir dörtgen oluşturuyordu. Ortasında duran buruşturulmuş ambalaj kâğıdı sıcak bir yerde dinlenen küçük bir hayvanı andırıyordu. Sperlgasse'den gelen bir genç kadın köşeyi dönüp hızlı ve huzursuz adımlarla yaklaştı. Kestane rengi saçları fırtınaya yakalanmışçasına dağınıktı; beyaz denebilecek kadar solgun bir teni ve renkli gözleri vardı. İki eliyle kavradığı bir bez parçasını göğsüne bastırmıştı, koşarak Simon'un yanına geldi: "Hâlâ yaşıyor!" diye bağırdı. "Su lazım, çabuk!"

"Kim?" diye sordu Simon. "Kim yaşıyor?"

Kadın o anda ayağının kaldırım kenarından kaymasıyla küt diye yere düştü. Simon yerinden fırladı, ancak yardım etmesine fırsat kalmadan kadın ayağa kalkmıştı bile.

"Al," dedi elindeki çıkını uzatarak. Bir eşarp ya da ince bir fulardı bu, ipeksi ve hafifti, renkli çiçek desenleriyle bezeliydi.

"Ne yapacağım ben bunu?" diye sordu Simon. Kadının aklından zoru olduğundan artık kuşkusu kalmamıştı.

"Görmüyor musun, yaşıyor!" diye haykırdı kadın.

Simon, güvercini şimdi fark etmişti. Kadının avuçlarında yuvasındaymış gibi yatıyordu. Boynunu geriye atmış, kanatlarını gövdesine sımsıkı bastırmıştı. Göğsünün üzerindeki geniş yaradan iç organları taşmıştı, sedef beyazı, mavimsi ve kırmızıydılar.

"Ölmüş," dedi Simon.

"Olamaz," dedi kadın. "Az önce yaşıyordu."

"Ama artık ölü. Bir sıçana denk gelmiş olabilir. Buralarda devasa boyutlara ulaşıyorlar."

"Olamaz," diye tekrarladı kadın. "Çok acıdım. Nasıl da güzel bir hayvan." Ayağını öfkeyle yere vurdu, Leopoldstrasse'nin köşesine kadar koştu, sonra durdu.

Simon ne çok ölü güvercin görmüştü, bilhassa Prater lokantalarının ve meyhanelerinin yakınında yol kenarında yatarlardı, ya mekân sahipleri tarafından zehirlenmiş olurlardı ya da yıldan yıla büyüyüp hızlanan otomobillerin altında kalırlardı. Çocukluğunda kentte dolaştığı günlerden birinde viran bir binaya girmiş ve hâlâ sağlam olan merdiveni kullanarak en üst kata tırmanmıştı. Çatıda ve duvarda en az üç metre çapında bir delik vardı. Küçük Robert Simon bir uçurumun kıyısında gibi durmuş ve Leopoldstadt'ın, üzerlerinden sürekli geçen bulut kümelerinin ritminde adeta nabız gibi atan, yer yer dağılmış çatılarına bakmıştı. Epeyce uzakta dönme dolabı görmüştü, kabinleri yoktu ve iskelet gibi göğe uzanıyordu; diğer yönde ise Aziz Stephan Katedrali'nin tepesi sisten ve tozdan bir perdenin ardında siyah bir cam kırığı gibi duruyordu. Simon daha önce hiç böyle bir manzarayla karşılaşmamıştı. Caddelerde gezdirdiği gözleri bir sonraki köşeden öteyi göremiyordu, Donauauen'de bile ağaçlar görüşü kapatıyordu, yine de bulunduğu tepeden dünya sonsuzmuş gibi geniş ve açıktı; birilerinin onu bulup manzara noktasından kovmasından

korkmasaydı muhtemelen bağırır, sevinç çığlıkları atardı. Çatının arka kısmını incelemeye koyuldu, kırık çatı kiremitleri ve yanmış kiriş yığınının üstünden atladı; yamru yumru olmuş, açık karnı ahşap kıymığı ve elyafla dolu dev bir karafatma gibi yerde sırtüstü yatan bir demir sobaya çarptı; çatıya boydan boya gerilmiş bir çamaşır ipine asılı, yanık deliklerle bezeli çarşafların altından eğilerek geçti. İç kısımlara ilerledikçe mekân daha karanlık ve boğucu oluyordu. İçeride rahatsız edici ağır bir koku vardı ve attığı her adımda ayaklarının altından çıtırtılar geliyordu. Bir güvercinin kanat çırpışına benzeyen, kâğıt hışırtısını andıran bir ses duydu; bir an önünde bir şeyin hareket ettiği, karanlıkta geçip gittiği duygusuna kapıldı. Arkasındaki keten bezleri kabardı, böylece içeri biraz güneş girdi. Parlak ışınlar ayrık kanat kemiklerini, incecik pençeleri, siyah göz oyuklarıyla ufacık kafataslarını ve dar, uçları hafif kıvrık gagaları aydınlattı. Zemin, güvercin iskeletleri, dışkı ve tüyden oluşan kalın bir tabakayla kaplıydı, aralarda yer yer kurşuni cesetler yatıyordu, bazıları bozulmamıştı, diğerlerini fareler veya sansarlar kemirmişti. Simon arkasını dönüp koşmaya başladı. Merdivenlerden hızla indi, bombalanmış holü geçip açık havaya çıktı, Tuna Kanalı boyunca kuzeye doğru koşmaya devam etti, Heiligenstadt tren istasyonu yakınlarında nefesi

kesilince soluk soluğa durdu, ölümün ve çürümenin ağır kokusunu hâlâ duyuyordu.

Genç kadın köşede duruyordu. Başını eğmişti, avuçlarındaki güvercine bakıyor olmalıydı. Ansızın döndü ve geri geldi.

"Sanırım haklısın," dedi. "Ölmüş."

"Söylemiştim," dedi Simon.

"Ne yapacağız şimdi?"

"Hiç. Artık yapabilecek bir şey yok."

Kadın, kurşuni tüylere usulca dokundu. Güzel elleri vardı. Parmakları ince, teni beyazdı. Ancak tırnaklarının içi kirden simsiyahtı.

"Ver bakayım," dedi Simon. Güvercini kadından aldı, arka taraftaki mutfağa geçip çöpe attı. Elini yüzünü yıkayıp kurulandı ve tekrar dışarı çıktı.

Kadın aynı yerde duruyordu. "Kalbinin attığını sanmıştım," dedi. "Öyle gibi geldi."

"Nerede bulmuştun?" diye sordu Simon.

"Şurada, bir otomobilin altındaydı. Gölgelik bir yere girmiş."

"Ama artık ölmüş."

"Nasıl güzel bir hayvandı," dedi kadın tekrar. "Çok üzüldüm."

Bir süre öylece durup gözlerini elindeki beze dikti, sonra Simon'a baktı.

"Bana içecek bir şey verir misin? Biraz sohbet ederdik."

Simon ne söyleyeceğini bilemedi. Duvar badanaları kurumuş olmalıydı, ama kafeyi ertesi güne hazırlaması gerekiyordu.

"Bugünlük yeterince konuştum," dedi.

Kadın kısa bir kahkaha attı. Boğuk ve kesik bir kahkahaydı bu.

"Sen neyin nesisin?" dedi. "Yaşlı desem değilsin, genç desem değilsin. Şurada öylece oturuyorsun. Oysa güneş de kalmadı."

"Az öncesine kadar vardı."

"Ama gitti. Tekrar geleceğini kimse garanti edemez."

"Bana bak," dedi Simon. "Şu güvercin olayı sana iyi gelmemiş olabilir ya da ne bileyim ben. Sen iyisi mi git şimdi."

Kadın ona ürkerek baktı. Bir an karşılık verecekmiş gibi dudaklarını araladı, sonra bir hamle yapıp hızla

uzaklaştı. Simon, onun gidişini izledi. Biraz kambur yürüyordu, omuzlarını kaldırmıştı; sırtı Simon'a oldukça dar ve narin göründü, bir çocuğunkine benziyordu.

"Peki tamam," diye kadının arkasından seslendi sonra. "Sana içecek bir şey vereceğim."

Kadının adı Jasha'ydı. Altmışlı yılların ortalarında anne ve babasıyla Yugoslavya'dan Viyana'ya gelmişti, otobüs yolculuğu on altı saat sürmüştü ve Jasha yolculuk boyunca tek kelime bile konuşmayı reddetmişti. Ayaklarının arasındaki küçük bavulda birkaç parça giysiden ve Josip Broz Tito'nun konuşmalarından ve sözlerinden alıntılanmış resimli bir kitapçıktan başka bir şey yoktu. O zamanlar on beş yaşındaydı ve Tito'yu bir gün renkli küçük bayraklarla süslü ve iki yanında polis motosikletlerinin eşlik ettiği araçla sahil yolunda hızla ilerlerken gördüğü günden beri komünizme inanıyordu. Banliyödeki balık fabrikasının arkasında yer alan gençlik kulübünü, kız arkadaşlarını; sabahları Baška Voda arkasındaki dağlardan esen ve yakınlardaki çam korusunu usulca yalayan rüzgârın keskin kokusunu özlemişti. Viyana'dan ilk günden beri nefret ediyordu. Binaların gri renginin insanların yüzüne yansıdığını düşünüyordu. Buranın gürültüsünden nefret ediyordu. Sabahın henüz beşinde çan çan öten tramvaylardan... Bütün cad-

delerde duyulan, nereden geldiğini aslında kimsenin bilmediği uğultudan... Çocukluğunun geçtiği evi boşaltıp onu kendileriyle buraya gelmeye zorlayan anne ve babasından nefret ediyor, onlara lanetler yağdırıyordu; artık onların yüzleri de diğer bütün Viyanalılar gibi griye dönmüştü, uyum sağlamaya epey çabaladıkları halde oldukları gibi, yani Yugoslav köylüsü kalmışlardı. Kadın bütün bunları Simon'a coşkuyla, bir tür neşeyle ve hafif bir aksanla anlatıyordu; bazen bir sesli harfi ya da bir heceyi yutuyor, bu da sesine bir an için beklenmedik bir derinlik katıyordu.

Kadın, "Bütün gri orospu çocuklarının şerefine!" diye haykırdı, başını arkaya atıp içti, sanki aniden bir tutkuyla sarsılıyordu. Simon ona beyaz şarap ikram etmişti ve anlaşılan kadının bir kadehten sonra kapasitesi dolmuştu. Bazen cümlesini yarıda kesip gergin bir ifadeyle duvardaki bir noktaya ya da açık kapıdan sokağa bakıyor, sonra aniden bir kahkaha atıp konuşmayı sürdürüyordu. Simon ona bakıp dinliyordu yalnızca. Kadın ona burada dışarıda olduğundan daha uzun boylu ve canlı göründü. Kot pantolon, yeşil bir kazak, yıpranmış ve biraz kirli bir süet ceket giymişti. Saçları sönüktü ve tutam tutam ayrılmıştı. Yanaklarında ve alnında küçük kırmızı lekeler vardı. Kesici dişlerinden birinin ucu kırıktı,

güldüğünde alt çenesinde iki dişinin eksik olduğu görülüyordu. Gözleri az önce sokakta olduğundan daha da açık renkliydi sanki. Soluk mavi ve iriydiler.

Kadın ikinci kadehten sonra acıkınca Simon gidip mutfaktan ekmek ve birkaç salatalık turşusu getirdi. Kadın bir süre konuşmadan yedi. Sonra yeniden konuşmaya başladı. Yüzü ifadesizdi, görünmez bir tahtadan bir metin okurcasına yalnızca dudakları hareket ediyordu. Derken içinde yine adeta bir çözülme oldu, yüzü sanki içeriden ışıldamaya başladı ve kadın yüksek perdeden tiz kahkahalar attı. Simon'a çocukluğundan, köşede adam boyu bir demir sobanın durduğu sınıftan söz etti. Dalgalar yıkayınca canlanan sahildeki siyah taşları anlattı. Ağzı köpürerek dağlardan gelen köpeğini babasının vurmak zorunda kaldığını... Tito'nun otomobilinin içindeyken giydiği, böyle önemli bir adamın başına garip bir şekilde küçük gelen yeşil şapkasını anlattı.

"Bunların hepsi uzun zaman önceydi," dedi. "Artık buradayım."

"Neden geri dönmüyorsun?" diye sordu Simon. "Siyah taşlar hâlâ duruyordur mutlaka."

"Hayır," dedi Jasha. "Artık taş falan kalmadı. Hiçbir şey kalmadı. Başka Voda yerin altında kayboldu, dağlarla, sobayla ve tüm sakinleriyle birlikte. Öy-

lesine, bir gecede battı. Rüzgârı bile kalmadı. Tek kalan Tito."

"Bir kadeh daha ister misin?" diye sordu Simon.

Kadın başını hayır anlamında salladı.

"*Zar moj dragi neće da se vrati. O zar bes suza, nema ljubavi!*"[4]

"Nedir anlamı?"

"Önemli değil. Kim bilir, belki bir gün açıklarım."

Simon'a doğru eğildi ve parmak uçlarıyla adamın omzuna dokundu. "Sen iyisin," dedi. "Diğerleri gibi değilsin."

"Diğerleri nasıl?"

"Karanlık. İnsan seçemiyor."

"Bence artık gitsen iyi olacak."

"Evet gidiyorum. Güvercini ne yaptın?"

"Gömdüm, olması gerektiği gibi."

"Aa, iyi yapmışsın," dedi kadın.

Birden ayağa kalktı, bir an dengesini kaybedip tek eliyle tezgâha tutundu.

4 (Hrv.) Sevgilim geri dönmeyecek mi? Ah gözyaşı yok, aşk yok! (ç.n.)

"İçkiyi kaldıramıyorum."

Ellerini birkaç kez ceketinin üzerinde gezdirdi, sonra sinirli bir kahkaha attı.

"Kendine dikkat et," dedi Simon.

Kadın, arkasına bile bakmadan dışarı çıktı ve gözden kayboldu.

Simon, kafenin salonunu düzenlemeye başladı. Pencereleri kapattı, eşyaları yerine çekti, masalara mum ve kül tablası yerleştirdi. Sokak lambasının ışığı, açık kapıdan içeri giriyor ve kafe yeni badanasıyla çok şirin görünüyordu. Simon, Jasha'yı düşündü. Titreyen ellerini ve tırnaklarının karasını... Ölü güvercini ona armağan gibi uzatmıştı ve rüzgâr bir an için hayvanın tüylerini kabartmıştı. Bir an, Jasha'yı uzun zamandır tanıdığı duygusuna kapıldı; sanki birbirlerini bir süredir gözden kaybetmişler ve sonunda tekrar bulmuşlardı. Saçma bir düşünceydi ama Simon hemen aklından silmek istemedi. Omzunda hâlâ kadının dokunuşunu hissediyordu. Ama daha sonra yatağına yatıp karanlığa bakarken, o akşam yaşananların hepsi ona gülünç geldi ve akşamını neden böyle ziyan ettiğine şaşırdı.

28.

Sonraki iki hafta boyunca kadın her akşam geldi. Bara oturuyor, kahve ya da su, bazen salatalık turşusuyla çavdar ekmeği sipariş ediyor ve bunları şaşılacak bir hızla mideye indiriyordu. Kimi zaman sohbet ediyorlardı ya da kadın sessizce oturup hayal kurar gibi görünüyordu; Simon, fıçıdan bira doldururken kadının parmaklarının bardağın kenarında ağır ağır gezinişini izliyordu. Onun gerçek yaşını merak ediyordu. Kadın bazen kapıdan içeri enerji dolu, yüzünde geniş bir tebessümle ve kollarını sallayarak giriyor, Simon da onun ne kadar genç kız gibi göründüğüne şaşırıp kalıyordu. Bir başka zaman kadının yüzüne adeta bir karanlık çökmüş oluyordu, ağzı küçülüyor ve kasılıyordu, gözleri matlaşıyor ve yaşlı bir görünüm alıyordu. Bir seferinde ortada hiçbir neden yokken ayağa kalkıp barın arkasına geçti ve Simon'a sarıldı. Simon onun elini ensesinde, soluğunu yanağında

hissetti ve kendi bedeniyle ne yapacağını bilemedi. Sarılma sadece birkaç saniye sürdü, sonra kadın hiçbir şey olmamış gibi dönüp yerine oturdu.

Kadın bir gün gelmeyince Simon huzursuz oldu. Bütün akşam tezgâhın arkasında durup kapıya baktı. Kendini işine veremedi, Pinot Blanc'ı Yeşil Veltliner'le karıştırdı ve kirli bardakları rafa kaldırdı. Mila ya da müşterilerden biri ona bir şey söylediğinde ters ve tutarsız yanıtlar verdi. Dükkânı her zamankinden geç kapatıp eve doğru yola koyulduğu sırada Jasha'yı peş peşe birkaç kez gördü: Bina girişinde Jasha. Sokağın sonunda Jasha. Önünden geçen gece tramvayının içinde başını eğmiş uyuyan Jasha.

Kadın ertesi gün öğleden sonra erkenden geldi. Terasa oturup kahve ve büyük bir bardak buzlu su söyledi. Yüzünün yarısını kocaman bir güneş gözlüğü örtmüştü ve Simon, kadının konuşurken ona bakıp bakmadığını çözemedi.

"Kahve lezzetli," dedi kadın. "Her zamankinden farklı."

"Makinenin kirecini temizledim. Belki ondandır."

"Biri söylemişti, fincanın içindeki kaşığı görebiliyorsan, kahve iyi hazırlanmamıştır."

"Kim söyledi bunu sana?"

"Bilmiyorum. Belki ben söylemişimdir."

O sırada Mila kapıda belirdi. Jasha'ya başıyla selam verip hızla kafeye girdi.

"Benden hoşlanmıyor," dedi Jasha.

"Nereden çıkardın? Seni tanımıyor bile."

"Bütün kadınlar birbirlerini tanır. Hem umurumda değil."

"İçeri girmeliyim."

"Gitme."

"Neden?"

"Ben rica ediyorum da ondan. Dün yokluğumu fark ettin mi?"

"Evet."

"Ne güzel," dedi kadın.

Simon omuz silkti. Belinde önlüğü, üzerinde güneş ışınlarının yanıp söndüğü ve hâlâ elinde tuttuğu tepsiyle kendini budala gibi hissetti.

"Yarın salı," dedi Simon, ses tonunu biraz yükselterek. "Yüzmeye gidelim mi?"

Kadın birkaç saniye adeta nefesini tuttuktan sonra güneş gözlüğünü çıkardı ve soluk mavi iri gözlerini kısarak Simon'a baktı. "Ben yüzme bilmiyorum," dedi. "Ama istersen seninle bir ağacın altına uzanırım."

Öğleye doğru Meksika Kilisesi'nin önünde buluştular, yoğun trafikten sallanan Reichsbrücke'yi geçtiler ve sola sapıp yeni yapılan Viyana Uluslararası Merkezi'nin devasa şantiyesinin önünden yürüdüler. Projeye göre her biri Y şeklinde, yüz yirmi metre ve yirmi sekiz kat yüksekliğinde altı devasa ofis kulesi, daire şeklindeki bir merkez binanın çevresinde yer alacak ve Birleşmiş Milletler'e üye tüm ülkelerden gelecek beş bine kadar delegeye hizmet verecekti. Başbakan Bruno Kreisky radyoda, yeni bir Babil, diye açıklamıştı, kent içinde kent, dünyaya açılan kapı, betondan ve camdan bir şaheser, demişti. Yirmi bin pencere. On beş bin kapı. Dokuz yüz seksen yedi tuvalet. Bodrum katında basket sahası ve tam otomatik bovling.

Simon, o çok sıcak öğle öncesi saatlerinde Jasha'ya neler anlattığının muhtemelen farkında değildi, susmadan konuşuyordu, sonrasında birlikte bir karaağaç gölgesine uzandıklarında kadının yol boyunca tek bir kelime etmediğini hatırladı. Başlarının üstünde yapraklar hışırdıyordu ve şantiye gürültüsü bulun-

dukları yere sadece hafif bir uğultu olarak ulaşıyordu. Yaklaşık otuz metre önlerinde, Tuna Nehri'nin yüksek sazlıkların arasından zar zor görülebilen eski bir kolu güneşte yeşilimsi bir kahverengiye bürünmüştü. Araziye dağılmış birkaç emekli kamp sandalyelerinde oturuyor, arada sırada birinin suda oynarken çığlıklar attığı duyuluyordu.

"Suya gireceğim," dedi Simon. "Sen de gelir misin?"

"Yüzme bilmediğimi söylemiştim," dedi Jasha. "Ama istersen bana dokunabilirsin."

Simon elinde olmadan bir kahkaha attı. Ama hemen bu yaptığından utanıp sustu. Kadına doğru dönüp elini onun kalçasına koydu. Jasha, canı acıyormuş gibi yüzünü buruşturdu, ardından gözlerini kapadı. Solukları hızlıydı. Alnına yer yer güneş vuruyordu. Simon, kadının harikulade göründüğünü düşünüp bunu ona söyledi. Kadını öpmek istedi, ama bunun için izin istemeye korktu, doğrudan öpmekten ise daha çok korkuyordu. Karşı çıkmayacaktır, diye düşünüp kadına doğru eğildi.

İşte o anda kadın onun yüzüne bir şaplak indirdi. Tokat öyle ani gelmişti ki, Simon az kalsın sırtüstü düşecekti.

"Ama demiştin ki..."

"Ne dediğimi biliyorum. Ama şimdi istemediğimi anladım. Yoksa beni fahişe mi sandın?"

"Bunu da nereden çıkardın?"

"Sıçarım sana. Cehennemin dibine kadar yolun var," dedi kadın, doğruldu, kollarını bacaklarına dolayıp suya bakmaya başladı. "Böyle pis bir suya nasıl girilir? Dibinde kim bilir çürümüş neler vardır."

"İçilebilir bir su bu."

"Kim demiş onu?"

"Her yıl ölçüm yapılıyor."

"Kim? Her yıl kim ölçüyor?"

"Bilmiyorum. Sağlık müdürlüğü. Ya da sular idaresi. Ölçüm yapıyorlar ve elde edilen değerler gazetelerde yayımlanıyor."

"Ben neden hâlâ yaşıyorum," dedi kadın. "Bazen insan falan olmadığımı düşünüyorum."

"Ne diyorsun sen öyle?" diye karşılık verdi Simon. "Neyin var senin?"

"Yok," dedi kadın. "Hiçbir şeyim yok."

Bluzunun kolunda minik bir böcek yürüyordu. Omzuna gelince durdu, bedenini birkaç kez titretti, sonra

hareket etmeden bekledi. Kabuğu yeşilimsi parlıyordu, başı ve ayakları siyahtı; Simon, birkaç saniye bütün çevrede bu minik böceklerden başka bir şey olmadığı duygusuna kapıldı.

Jasha, "Artık gitmeliyim," diyerek aniden kalktı. "Muhtemelen bir anlam veremeyeceksin ama seninle olmak güzeldi."

Simon başını kaldırıp ona baktı. Kadın da ona bakıyordu ama ters ışıkta yüzü seçilmiyordu.

"Yine görüşeceğiz, Robert."

29.

Simon ikindi vakti eve döndü. Evin kapısı açıktı, anahtar üzerindeydi. Bütün odalarda ışıklar yanıyordu, yerlerde birkaç parça giysi vardı. Yaşlı kadın evde yoktu.

Simon bunun bir gün olacağını biliyordu. Kadın son aylarda değişmişti. Saçını taramayı unutuyordu, çayına tuz katıyor ve iş önlüğünü nereye bıraktığını ne yapsa hatırlayamıyordu. Simon bazı geceler, kadının nereye koyduğunu bilmediği eşyalarını bulmak için evin içinde durmadan dolanıp durduğunu duyuyordu. Çoraplarını, küçük aynasını hatta adını artık söyleyemediği bir şeyi arıyordu. Sık sık her şey için boş yere teşekkür ediyordu. "Yanımda olduğunuz için teşekkür ederim," ya da "Bodrumdan kömür getirdiğin için teşekkür ederim," diyordu. Ama Simon ona evin on beş yıldır kaloriferle ısındığını söyleyince başını önüne eğip mahcup mahcup gülümsüyordu.

Bazı günler sabah erkenden evden çıkıyor ve saatler sonra dönüyordu. Ne var ki o güne kadar kapıyı her zaman kilitlemiş ve anahtarı yanına almıştı. Mutfak masasında bir tabak çay kurabiyesi, yanında notlar yazılı küçük kâğıtlar duruyordu. *Üstten üçüncü düğme. Yirmi dakika bekle. Fırçayı unutma. Bir sepet dolusu sarı.*

Simon evden çıkıp kadını aramaya başladı. Dar sokaklara rastgele girip çıkarak Augarten'e geldi, burası insan kaynıyordu. Ağaç gölgelerine baktı, emeklilerin ve genç annelerin çocuklarıyla oturduğu park banklarını tek tek dolaştı, kadının bazı günler çorba yapmak için çevresinde ısırgan otu topladığı Wasnergasse'deki çit boyunca yürüdü.

Kadını Taborstrasse'deki mağazaların arasında telaşla dolaşan kalabalığın içinde ve Karmelitermarkt'taki tezgâhların arasında aradı, ancak kimse ona yaşlı kadınla ilgili bir bilgi veremedi.

Güneş ışığında parlayan kaldırımlarda geniş adımlarla yürürken kadının başına bir şey geldiğini düşündükçe derin bir korkuya kapılıyordu.

Karakola herhangi bir bilgi ulaşmamıştı. Bir polis memuru kadının eşkâlini, adını ve adresini not alıp bunları devriye gezen meslektaşlarına ileteceğine söz verdi.

Simon tekrar Taborstrasse'ye gitti, sonra Nordbahnstrasse üzerinden güney istikametinde Praterstern istasyonuna doğru yürüdü. Yaşlı kadının bir seferinde istasyonlarda zaman geçirmeyi çok sevdiğini söylediğini hatırlamıştı. Kadın gençliğinde izin günlerinde bazen Nordbahnhof'a gider, istasyon holünde ve peronlarda bir saat boyunca amaçsızca dolaşırdı. Demir, tütün ve satıcıların kışın küçük küreklerle gazete sayfalarından yapılmış kese kâğıtlarına doldurduğu sıcak kestane kebabının kokusunu severdi; geniş hollerin gürültüsünü, trenler perona girerken kulakları sağır eden fren gıcırtılarını, kondüktörlerin tiz düdüklerini, küçük bagaj arabalarının takırtısını ve vagon kapılarına hücum eden insanların boğuk, aradan tek tük cırlak bağrışların yükseldiği iç içe geçmiş seslerini de severdi. Sıklıkla ışıklı cam kutuların önünde durup tren tarifesini uzun uzun incelerdi. *Breclav, Brno, Pertrovice* gibi yabancı isimler karnında hoş bir karıncalanma hissine yol açardı ve rüyalarında kendisini şehirlerarası trenlerden birine binmiş uzaklaşırken görür ama asla bir yere ulaşmazdı.

Simon, telaşlı akşam kalabalığını yararak istasyon holünü boydan boya yürüdü. Ayakları ağrıyor, gelip geçenlerin bitkin yüzleri sinirini bozuyordu; kendini öyle yorgun ve cesareti kırılmış hissediyordu ki, evine gidip yatmak geliyordu içinden, ama yaşlı

kadınla ilgili kaygısı onu devam etmeye zorluyordu. Tekrar dışarı çıktı, plakçı ve tütüncünün bulunduğu küçük pasajın içinden yürüdü, istasyon birahanesinin içine göz attı, ayyaşlar yarı karanlıkta gölge gibi oturuyordu, sonra hole dönüp yürüyen merdivenle peronlara çıktı.

Kadını ikinci peronda buldu. En arkadaki son bankta, kışlık yol tuzuyla dolu büyük bir sandığın yanında oturuyordu. Simon yanına oturunca sevinir gibi oldu, en azından gülümsedi.

"Güneşte oturmak iyi geliyor," dedi. "Gerçi çok değişmiş."

"Nedir değişen?"

"Bu istasyon eskiden daha görkemliydi. Düşünemeyeceğin kadar yüksek ve genişti. Çocukken annen sürekli elinden tutmasa kaybolurdun. Ayrıca duvarlarda büyük resimler vardı."

"O dediğiniz Nordbahnhof'tu. Burası Praterstern."

"Nordbahnhof nerede peki?"

"Bombalandı."

"Ah evet, şu bombalar," dedi kadın dalgın dalgın. "Sürekli bir yerlere atılıyor. Buraya olmasa başka bir yere. Her yere delikler açıyorlar. Bir komşum

bir bomba çukuruna küçük bir bahçe kurmuştu, domatesleri sürekli çürüdü, ama salatası lezzetliydi."

"Siz de kendinize ait küçük bir bahçeniz olsun ister miydiniz?"

"Sanmam. Onca işin altından kalkamam artık. Isırgan otu için bana Augarten yetiyor. Augarten pek güzel. Hele sonbaharda, her yer yağmur kokuyor."

Bir mendil çıkarıp alnını sildi. Sonra tekrar cebine soktu ve bir süre konuşmadan raylara baktı.

"Banliyö trenlerinden başka bir şey kalmadı," dedi kadın. "Gerçek trenler azaldıkça azaldı."

"Söylemiştim, Praterstern burası."

"İnsan bir yerlere gitmeli. Evin içinde ne yapacağım ki? Her şey bana yabancılaştı, zaten zaman geçmiyor. Dışarısı da yabancı, ama hiç değilse ilginç. Dışarıdayken gün daha güzel geçiyor."

Hoparlörlerden yükselen kadın sesi, bir trenin gecikeceğini duyurdu. Peronun diğer ucunda bir grup genç çığlıklar atarak eşyalarını topladı; sırt çantalarını, çamaşır çıkınlarını, sarılı uyku tulumlarını kaptığı gibi yürüyen merdivenlerden paldır küldür indi. Simon, parıldayan Praterstern'e ve her yöne dağılan, yoğun trafikten sıkışmış yollara baktı. Bir şantiyede

kaya matkabı takır takır çalışıyordu. Aleti kullanan işçi gömleğini çıkarmıştı, asfaltı ağır ağır delerken terden parlayan koca göbeği titriyordu. Arkasındaki kaldırımda yürüyen insanlar kalkan tozların içinden olabildiğince hızlı geçebilmek için acele ediyordu. Karşıki binanın çatısında bir ışıklı reklam yandı: *Elektronik eşya. Televizyon. Radyo Köck.* Güneş ışığında zar zor görülebilen harfler bir süre titreşti, sonra yeniden söndü.

Simon, yanında sessiz sedasız oturan, başını hafifçe kaldırmış uzaklara bakan yaşlı kadına, "Bir gün birlikte Westbahnhof'a gidelim mi?" diye sordu.

"Gar," dedi yaşlı kadın. "Bu sözcüğü duymayalı çok uzun zaman oldu."

"Ne zamandır duymadınız?"

Kadın bir an düşündükten sonra, "Tam olarak hatırlamıyorum," dedi. "Ama sizinle tanışmamızdan çok önceydi. Artık yavaş yavaş eve gitmek istiyorum. Sanırım bugün başka tren gelmeyecek."

"Kim bilir, gelir belki."

"Beklemek beni çok yoruyor. Şimdi gidebilir miyim?"

"Tabii, buyurun. Geç oldu."

"Yönü kendim tayin edebilir miyim?"

"Elbette."

"Mükemmel, teşekkür ederim."

Simon, kadının kolunu tutarak ayağa kalkmasına yardım etti. Yürüyen merdivenden inerken üzerinde onun elinin baskısını hissediyordu. Yaşlı kadın, istasyon holündeki kalabalıkta peronda olduğundan daha ufak tefek ve narin görünüyordu.

"İzin verirseniz size eşlik edeceğim," dedi Simon. "Bu trafikte birlikte yürümek daha kolay."

"Öyle olsun," dedi kadın. "Nereye gidiyoruz?"

"Eve," dedi Simon.

"Havaya, toza ve yorgunluğa rağmen mi?"

"Tabii," dedi Simon. "Başka nasıl olacaktı ki?"

Kadın anlaşılan Simon'un yanıtını beğenmişti. Bir an durdu, ışıltılı bir tebessümle Simon'a baktı.

"Teşekkür ederim," dedi. "Çok teşekkür ederim."

30.

Yağmur camlara vuruyor, sert bir rüzgâr esiyordu. Simon, tezgâhın arkasından çıkıp kapıyı açtı. Sokak hemen hemen boştu. Yoldan arada sırada birileri geçiyordu; şemsiyelerinin altına büzülmüş, gece oluşmuş derin su birikintilerinden kaçınmaya çalışıyorlardı. Johannes Berg, yağmurda buğuyla kaplanan vitrinin ardındaki mavi ışıkta önündeki doğrama masasında devasa, karanlık bir yığın gibi duran eti kesiyordu. Simon kolunu uzattı ve damlaların elinde patlayıp dağıldığını hissetti. Son günlerin boğucu sıcağından sonra serin hava iyi gelmişti; yağmur, sarmaşıktaki tozları yıkar götürürdü, daha sonra tahta fırçası ve bir kova sabunlu suyla işe girişirse belki kaldırımdaki kurumuş kir tabakası da çıkardı. Bir mal kamyonu önlerinden gemi gibi geçip tozu dumana kattı. Yan kısmında büyük harflerle şöyle yazılıydı: *Kusursuzluk. Telefunken'den PalColor-Supersonic.* Simon kapıyı

kapatıp tezgâhın arkasına döndü. Kafeye gün boyu tek tük müşteri uğramıştı, masalardan yalnızca üçü doluydu: Pencere kenarındaki bir masada pantolon paçaları sırılsıklam olmuş bir adam oturuyordu, ikinci biradan sonra hayal âlemine dalmıştı; iki masa ötede birbirlerine sokulmuş genç bir çift, onların karşısında da altın çerçeveli gözlüğünün üstünden ıslak pantolonlu adamı süzen Rose Gebhartl vardı.

Mila bara oturmuş peçete katlıyordu. Nefret ettiği bir işti bu, peçeteler parmaklarının arasında rahatsız edici bir kuruluk hissi veriyordu, hepsini buruşturup arkasına fırlatma ya da doğrudan yere atma ihtiyacı duyuyordu sürekli. Ayrıca tam olarak dikkatini veremiyordu, gözü sık sık tuvalet kapısına kayıyor ve burada bir süre takılı kalıyordu, sonra yine işine devam ediyordu. Sonunda ayağa kalktı, peçete destesini tepsiye, tuzlukların ve kürdanların yanına koydu.

"Yeter," dedi. "Gidip bakacağım."

"Rahat bırak onu," dedi Simon. "Kadınlarda bazen daha uzun sürebiliyor."

"Sen kadından ne anlarsın!" dedi Mila. "İçeri gireli en az on dakika oldu. Bu normal değil."

Mila bir süre öylece durup gözlerini tuvalet kapısına dikti, sonra oturup bir sigara yaktı.

"Ona güvenmiyorum," dedi.

"Senin derdini anlamıyorum. Kadının bazı sorunları var, hem kimin yok ki?"

"Siz erkekler ne kadar aptalsınız," dedi Mila. "Kadın haftada beş kez geliyor, kafayı çekiyor ama tek kuruş ödemiyor. Bir deri bir kemik, tırnakları pis ve saçma sapan laflar ediyor. Hapları gördün mü?"

"Evet, gördüm."

"Haplar her seferinde değişiyor. Dün beyaz ve yuvarlaktılar, bugün sarı. Önce fitil sandım, öyle büyüktüler yani."

"Belki ağrıları vardır, olamaz mı?"

"Mesele sadece haplar değil ki! Niye sürekli kolunu kaşıyıp duruyor? Otuz derece sıcakta bile uzun kollu şeyler giyiyor. Wessely onu geçen hafta böyle insanların mal aldığı Gumpendorfer Strasse'de görmüş. Dikkatli ol, yoksa bu kadın seni de bu işin içine sürükler."

"Öyle bir şey olmayacak."

"Ben olanı biteni görüyorum. Bu kadın senin aklını başından aldı. Kötü biri olduğunu falan iddia etmiyorum. Sakın bulaşma diyorum."

"Birkaç peçete daha hazırlar mısın?"

"Geçen hafta kasadan para eksilmişti, hatırlıyor musun? Ben terasa çıkmıştım, sen de mutfaktaydın. Sonrasında para eksikti."

Simon başını iki yana salladı. "Ne demek istiyorsun?"

"Eli kasaya girdi demek istiyorum. Paranı çaldı."

"O gün dükkân ağzına kadar doluydu. Herkes yapmış olabilir."

"Barda ondan başka kimse yoktu. İki yüz şilin. Çok geçmeden kadın toz olmuştu."

Simon, midesinin bulanmaya başladığını hissetti. Mila'ya bakmadan gözlerini kapıya çevirdi ve başka olasılıklar bulmaya çalıştı. Acaba parayı yanlış mı saymıştı ya da akşam hesabı kapatırken bir hata mı yapmıştı, lakin Mila'nın haklı olduğunu biliyordu. Bir ay önce âşık olmuştu ve neredeyse ilk günden beri bu aşkın sonunun olmadığını biliyordu. Kafede, sokakta ya da Augarten'de birlikte geçirdikleri bazı anlarda özgür ve huzurluydu. Ama sonra kadın hiç yoktan ona saldırıyor, yüzüne karşı haykırıyor ya da sokak ortasında hüngür hüngür ağlamaya başlıyordu. Jasha çoğunlukla dalgındı, Simon ona nedenini sorduğunda içine kapanıyor ve geriliyordu. Hapları saklamaya bile çalışmıyordu. Bunları mide yanması-

na, kasık ağrılarına ve genel halsizliğine karşı aldığını söylüyordu. "Ne yutuyorsam yutuyorum, size bok yemek düşer," diyordu. "Beden benim, istediğimi yaparım."

Jasha'nın kaprisleri ve ani patlamaları Simon'un sinirlerini bozmaya başlamıştı; gitgide yakınlaşmaları gerekirken her geçen gün kadına yabancılaşıyordu. Onu şüphelendiren olaylar yaşanıyordu. Simon, bir iş için belediyeye giden yaşlı kadına eşlik ettiği bir gün, Jasha'yı uzun boylu, kır saçlı bir adamın kolunda görmüştü, birlikte yolun karşısına geçiyorlardı. Yüksek perdeden keyifle konuşuyorlardı, Jasha aralarda hafifçe sıçrayarak yürüyor, uzaktan bakıldığında şımarık çocukları andırıyordu. Simon ertesi gün bunu sorduğunda Jasha ona güldü ve kafasını yormamasını söylemekle yetindi. Kadının anlattıklarında tutarsızlıklar vardı. Çocukluğunun geçtiği köy birdenbire Baška Voda değil, telaffuzu zor başka bir yer olmuştu. Ayrıca bu köy dağlardaydı, ormanların çok yukarısındaydı, anne ve babası o henüz küçükken ölmüştü ve Simon ona köpeğinin adını sorduğunda, hiçbir zaman bir köpeğinin olmadığını savunmuştu.

Bir gün, Prater'de yaptıkları yürüyüşün ardından eski at yarışı pistindeki otoyol inşaatı üzerinden Lusthaus'a doğru yürüyorlardı; Jasha aniden durdu

ve iri iri açtığı gözlerini Simon'a dikti. "Ne var?" diye sordu Simon korkuyla. "Bir şey mi oldu?"

Kadın yanıt vermedi, ama alt dudağı seğirdi, bütün bedenini bir ürperme sardı. Simon'a doğru seri bir adım attı, ensesini iki eliyle kavradı, saçlarını karıştırdı, tırnaklarını gömleğine geçirdi. Açtığı ağzından taşan sıcak nefesiyle yüzünü ona yaklaştırdı ve onu öperken iri iri bakan gözleri uzaklara daldı, bakışları Simon'u adeta delip geçti.

"Sen ne dersen de," dedi Mila, "ben şimdi gidip bakacağım." Bar sandalyesinden kayarak indi, kararlı adımlarla tuvalete doğru yürüdü, içeri girip kapıyı arkasından kapattı.

"Kız çok haklı. O kadında bir iş var," dedi Rose Gebhartl oturduğu masadan. "Herkes bunun farkında."

Aynı anda tuvalet kapısı sertçe açıldı ve Mila dışarı fırladı. "Çabuk," dedi boğuk bir sesle. "Başımıza iş açmış!"

Simon, iki saniye sonra tek bir ampulle aydınlatılan tuvaletteydi. Jasha klozetin yanında yere çökmüş, ona boş gözlerle bakıyordu. Sol kolunu kucağına uzatmış, bluzunun kolunu sıyırmıştı, kolu dirseğinden bileğine kadar içinden kan sızan yarım parmak uzunlu-

ğunda yeni açılmış kesiklerle kaplıydı. Zeminde yer yer kanlar vardı. Jasha sağ elinde bir jilet tutuyordu.

"Biraz başım dönüyor," dedi.

"Bırak elinden o jileti," dedi Simon. "Ve kıpırdama."

Jasha, kıkır kıkır gülerek kanlı eliyle ağzını sildi. "Hepiniz götleksiniz," dedi. "Hele sen en büyüklerisin."

"Birkaç mutfak bezi getir," dedi Simon, arkasında beliren Mila'ya. "Bir de ambulans çağır."

"İnsan üzülüyor ama kan zannettiğinizden daha tatlı," dedi Jasha, uyuşuk bir ifadeyle Simon'a bakarak.

Ortalıkta bir süre dedikodular dolaştı. Lorenz Böhler Hastanesi'nin acil servisinde yardımcı hemşire ve kasabın devamlı müşterisi olan bir kadın, o gün kolunda çoklu kesiklerle hastaneye getirilen genç kadını çok iyi hatırlıyordu. Serum bağlanmasına, midesine hortum iletilmesine ve koluna pansuman yapılmasına hiç direnmemiş ve bir saat bile geçmeden kireç gibi bir yüzle sendeleyerek gecenin karanlığına karışmıştı. Ayrıca adı Jasha değil; Valuca, Raducka ya da ona benzer bir şeydi, mesleğini gösteri sanatçısı olarak bildirmişti. Birkaç hafta sonra bir kafe müşterisi Prater'deki bir varyete sahnesinde kadını çırılçıplak gördüğünü ısrarla anlatmıştı, bir başkası

onu Felberstrasse'de[5] gördüğüne yemin billah ediyordu; sırtını bir trafik işaretine dayamış, başına önüne eğmiş ve sıska kollarından birini havaya kaldırmıştı. Kadının delirdiğine ya da zaten deli olduğuna çoğunluk kesin gözüyle bakıyor ve Lobau'da sudan çıkarılmasının ya da dönme dolabın altındaki betondan kazınmasının an meselesi olduğunu savunuyordu. Rose Gebhartl, daha büyük bağlantıların varlığına inanıyordu. Sorun, bazı bireylerin çılgınlığı değil, çağın genel çılgınlığıydı. Zira içinde yaşanan zaman bir çıbandan başka bir şey değildi, iliklerine kadar çamura batmış ve çürümüş bir geçmişin zemininde büyüyordu ve eninde sonunda kaçınılmaz olarak geleceği de kemirecekti, böylelikle hayatı hâlâ az çok katlanılabilir kılan şeylerin nihai çöküşüne yol açacaktı. Böyle bakıldığında insanın erkenden dünyevi saçmalıklardan uzak bir dünyaya kaçması aslında hiç de kötü bir çözüm değildi ve bunu enjeksiyon, hap ya da üç kez damıtılmış vişne likörüyle mi yaptığı önemsizdi.

Simon bu dedikodulara katılmadı. Jasha'nın gitmesine üzülse de hayatının bu bölümünü zarar görmeden atlattığı için seviniyordu. Jasha, içindeki bir özlemi alevlendirmişti, diğer taraftan bu kadının onu sürekli

5 Viyana'nın sokak fuhuşu merkezi olarak bilinen 15. Bölge'deki sokak. (ç.n.)

daha delice ve daha derin bir karmaşa girdabının içine çekeceğini ve sonunda buradan kendi gücüyle kurtulamayacağını da biliyordu. Kadın donuk bakışları, güvercin yuvasına dönüşmüş ince elleri, başının üzerinde tüy gibi hafif ve hızla geçip giden Tito'nun şapkasıyla bir süre daha rüyalarına girdi. Birkaç ay sonra rüyalar kesildi ve Simon, Jasha'yı nadiren düşünür oldu, hatta çok geçmeden yüzünü ve sesinin tınısını hatırlamakta zorlanmaya başladı. Hayatının ilerleyen dönemlerinde Jasha'yı düşündüğünde kadın ona gerçekdışı göründü ve "Yoksa onu hayalimde mi yarattım?" diye kendine sormaya başladı. Aksi halde bir insanın bir anda yok olması mümkün müydü? Vedalaşmadan, pişmanlık duygusu yaratmadan, zerre kadar iz bırakmadan kaybolunabilir miydi?

31.

Mila onu hayatından çıkarmaya karar verdiğinde René birkaç gündür aralıksız sarhoştu.

"Gitmeni istiyorum," dedi Mila. "Derhal."

Sabahın üç buçuğuydu, René bütün ışıklar yanarken mutfakta oturmuş, sardalya konservesi kutusunun içinden parmaklarıyla teker teker çıkarıp ağzına attığı başları kopmuş küçük balıklardan yiyordu.

"Benden ne istiyorsun?" diye sordu Mila'ya. "Evime daha az önce girdim." Dili şişip iki katı büyümüş gibi konuşuyordu, oturduğu sandalyede sallanıyor ve gölgeli bakışlarını mutfakta gezdiriyordu.

"Burası artık senin evin değil," dedi Mila. "Seni bundan böyle burada görmek istemiyorum."

René başını salladı. Üç büyük maça çıkmıştı, ilk ikisi iyi geçmişti, kendini zinde hissediyordu, ma-

kaslamayı kolayca başarmış ve seyirciyi çıldırtmıştı. Ne var ki üçüncü maçta işler ters gitmişti. Maçtan bir gece önce sabaha kadar içmişti ve dev gibi bir genç adam olan Rumen rakibi onu daha ilk atakta giyotin tekniğiyle kıskıvrak yakalayınca gözleri kararmıştı. Kendine geldiğinde ringin yanında yatıyordu, sırtı güneşin ısıttığı betondaydı, tepesinde ise Toni Morandino'nun koyu kırmızı bir balon gibi şişmiş yüzü vardı, ona bağırıp çağırıyordu.

Sonraki günleri ve geceleri Taborstrasse'deki ve küçük ara sokaklardaki birahanelerde ve meyhanelerde geçirdi. Düşünceli düşünceli barda oturuyor, pişmanlıktan yüreği daralırken kendinden ve dünyadan nefret ediyordu. Hayatının elinden kayıp gittiğini hissediyordu. Hiç kuşkusu yoktu, hayatının her gününü ziyan etmiş, bir baltaya sap olamamıştı. İçini bir boşluk duygusu sarmıştı, aklını kaçırmaktan korkuyordu, bazı anlarda nerede olduğunu ve oraya nasıl geldiğini kestiremiyordu. Eve gece geç saatlerde ya da sabaha karşı geldiğinde Mila'nın yanına yatmıyordu. Nefesiyle yaydığı ekşimsi kokudan ve banyo aynasından ona bakan kıpkırmızı şiş suratından utanıyordu.

"Gel, otur yanıma," dedi René. "Birer bira içip konuşalım."

"Ne içmek ne de konuşmak istiyorum. Gitmeni istiyorum."

"Ben de senin gibi burada yaşıyorum, unutma."

"Sen burada yaşamayı bırakalı çok oldu. Gecenin bir yarısı gelip gürültü patırtı çıkarıyorsun ve duymadığımı sanıyorsun. Ama duyuyorum. Ve bıktım. Yoruldum. Tek istediğim uyumak."

"Uyu o zaman, sersem şey!" diye kükredi René. Yerinden fırlayıp kadına yaklaştı, yüzü solgundu, ayakta dikilirken sallanıyordu.

"Vuracak mısın bana?" diye bağırdı Mila, kocasına doğru bir adım atarak. "Ne duruyorsun, yap hadi!"

Yüzünü meydan okurcasına ona uzattı; yanaklarından yaşlar süzülüyordu.

"Yemin ediyorum, yapacağım," dedi René. Güçlükle soluyordu, gözlerinde kırmızı ince damarlar belirmişti.

"Vur hadi," dedi Mila. "Her şey kolaylaşır o zaman."

René elini ağır ağır kaldırdı; Mila, el tam yüzüne inecekken geri çekilip kollarını göğsünde kavuşturdu.

"Şu ağlamayı kesmeyecek misin," dedi René. "Dayanamadığımı biliyorsun."

"Hayır bilmiyorum," dedi Mila. "Git şimdi."

René sendeleyerek merdivenden inerken Mila'nın ona geri dönmesi için sesleneceğini umdu bir an, ne var ki sabahın erken saatlerindeki sessizlikte kendi adımlarının yüksek perdeden takırtılı yankısını duydu sadece. Dışarıda soğuk esen rüzgâr ona iyi geldi. Zirkusgasse'den Praterstern'e doğru indi, yol boyunca Mila'yı artık düşünmemesi tuhaftı. Boş sokaklarda yürürken tökezleyip düşmemek ve boylu boyunca kaldırıma uzanmamak için uğraşıyordu. Roternsterngasse'nin köşesinde durdu, bir an nerede olduğunu çözemeyince bir trafik işaretine yaslandı. Dizleri kesip çıkarılmış, lime lime bir kot pantolon giymiş bir adam yolun karşı tarafına geçiyordu, René ona saati sormak istedi ama daha ağzını açamadan adam gitmişti bile. Başını kaldırıp göğe baktığında uçuk sarı bir ışık parladı. Bir tuhaflık hissetti ve bir an için sokağın iki tarafındaki binaların ona doğru eğilip çöktüğü duygusuna kapıldı. Trafik işaretinden uzaklaşıp yola devam etmeden önce bir süre bekledi. Praterstern'de karşıdan yayalar geliyordu, çökmüş omuzlarıyla işe giden vardiya çalışanları ve uzak bir yerde çalıştıkları için istasyon yolunu tutmuş insanlardı bunlar. Bir polis aracı ağır ağır yaklaştı. Araç yanından geçerken içindeki iki polisin yüzü bem-

beyaz ve ifadesizdi. "Siktirin," dedi René. "Hepiniz siktirin, bok herifler."

Midesi bulanmaya ve ansızın üşümeye başladı, dili tahta gibi sert ve kuruydu. İki sokak ötedeki sabaha kadar açık küçük meyhanelerden birine girdiği sırada ayağının altındaki yanık lekeleriyle kaplı kirli halının kaymaya başladığı duygusuna kapıldı. Barın kenarına tutundu, dikkatle oturdu ve bir bira söyledi. Sonra şnaps içti, üçüncü kadehten sonra meyhaneciyle ya da doğrudan mekânın içine doğru konuşmaya başladı: "Bana kimse karışamaz. Yarın maçım var. Duydun mu? Bitireceğim onları. Karşıma bir, iki ya da kaç kişi gönderirseniz gönderin..." Böyle konuşarak onu bunaltan düşüncelere bir şekilde egemen olmaya çalışıyordu. Derken içinde bir şeyler harekete geçti, tavandaki lambanın dönmeye başladığını fark etti, bir an sonra alnını bara vurdu. Bar taburesinden indi, bir yerlere tutunmaya çalıştı, bardak şangırtıları ve adeta onu uzaktan çağıran erkek sesleri duydu. Ardından birinin onu omzundan yakaladığını ve iterek kapıdan çıkardığını fark etti.

Dışarıdaki güneş ışınları yüzüne tokat gibi indi. Meyhane kapısından sendeleyerek birkaç adım uzaklaştı ve otomobil kornaları eşliğinde yolun karşısına geçti. Bunca otomobilin ansızın nereden çıktığına şaşırdı. Saat bu kadar geç olamazdı. Ancak güneş tepedeydi

ve Praterstern'in arkasında dönme dolap yükseliyordu, mavi gökyüzünü delip çıkmışçasına berraktı. René dosdoğru oraya yöneldi. Döner kavşağı geçti, istasyon tünelinden ve geniş yaya yolundan yürüyüp Prater'e girdi. Bir sınıfın öğrencileri yolu kapatmıştı, çocuklar öğretmenlerinin etrafında toplanmış, durdukları noktada heyecanla hoplayıp zıplıyor, kollarını havaya kaldırıp tiz ve keskin sesleriyle bağırıp yaygara koparıyorlardı.

René onlardan uzak durmaya çalışırken kısa ve küt saçlı bir kız çocuğu yolunu kesti.

"Kanıyorsun," dedi kız, René'nin başını göstererek. "Bak, şurası!"

René, eliyle yüzünü yokladı. Eline kan bulaştı. Yüzünü küt diye bara çarptığında muhtemelen bir kadehe denk gelmişti. Belki de burnu kırılmıştı.

"Burnum kanıyor," dedi René. "Sorun değil."

O anda kanın tatlımsı, metalik tadını aldı. Kız, kolunu hâlâ ona doğru uzatmış orada öylece duruyordu. Tırnaklarına beceriksizce sürdüğü pembe oje parmak uçlarına bulaşmıştı. Yanakları güneşte ateş gibi yanıyordu, dudaklarını hafifçe aralamıştı.

"Hadi kaybol," dedi René. Ağız kenarlarında kabarcıklar oluştuğunu hissediyordu, ancak bu kan

mı yoksa sadece tükürük müydü bilmiyordu. "Git buradan."

Kızın yüz ifadesi değişti. Kaşları çatıldı, alt dudağı seğirmeye başladı. Sonra arkasına bakmadan koşarak uzaklaştı ve diğer çocukların arasına karıştı.

René yürümeye devam ederken atlıkarıncaların gölgesinde kalmaya çalıştı. Ter döküyordu ve yorgunluk onu esir almaya başlamıştı. J.H. Sterns Şans Oyunları Cenneti'nin arkasındaki tuvalette yüzünü yıkadı. Görebildiği kadarıyla burnu kırılmamıştı. Sağ kaşının üstünde küçük bir yara açılmıştı, içinden kan sızıyordu. Dili şişmişti ve acıyordu. Ağzını çalkaladı, kaşının üstüne bir parça tuvalet kâğıdı yapıştırdı ve kabinlerden birine girdi. Oturdu, öne doğru kaykıldı, kollarını ve başını dizine dayayıp duvarın arkasındaki gürültülere, ayak seslerine, iç içe geçmiş boğuk insan seslerine ve kumar makinelerinin biplemesine ve çınlamasına kulak verdi.

Birinin kapıyı yumruklamasıyla uyandı.

"Çık dışarı. Kalk. Hadi diyorum."

"İşim daha bitmedi."

"Çıkmazsan kapıyı kıracağız."

René kalktı, sendeleyerek duvara doğru yürüdü, sürgüyü yana itti ve dışarı çıktı. Karşısında iş tulumu giymiş genç bir Türk duruyordu, elinde bir kova vardı.

"Sen şimdi en iyisi evine git. Yat ve bir güzel uyu."

"Canım istediği zaman yatarım ben."

Delikanlı omuz silkti, kovaya bir bez daldırdı ve kapı kollarını silmeye başladı.

René bir tezgâhta sosis yiyip yanında bir bardak sade kahve içti. Daha sonra Walfisch restorana gitti ve bir bira söyledi. Bahçenin en dışına oturup uykulu bir kayıtsızlıkla diğer müşterileri izledi. Güneş yüzüne vuruyordu, ancak ayağa kalkıp yerini değiştirmek için harcayacağı çabaya değmeyeceğini düşündü. Bir bardak bira daha istedi; soğuk bira buruk tadıyla ağrılarını unutturuyordu.

"Bence bugünlük içtiğin yeter," dedi garson. "Yarın yine gelirsin."

"Sen ne anlarsın! Bir tane daha getir bana."

"Seni tanıyorum. Çarpışan arabalarda çalışıyorsun."

"O eskidendi," dedi René. "Yarın Heumarkt'a gel. Orada bir maçım olacak. Son dövüşlerden biri. Seneye ver elini Amerika."

"Bana bak, sana bir bira daha getireceğim, ama başka yok, anladın mı? İçip gideceksin."

"Sen getir bakalım."

René, birayı içip hesabı ödedikten sonra Prater'de bir süre amaçsızca dolaştı. Kendini biraz daha iyi hissetse de uykusuzlukla baş edemiyordu. Erotik filmler oynatan küçük sinemalardan birinde kendine ikindi matinesi için bir bilet aldı ve en arka sıraya oturdu. Dolgun vücutlu, kocaman memeli, ağızlarını ardına kadar açmış sarışın kadınları ve bir kadının üzerine eğilirken suratları küçümseyen bir ifadeyle çarpılan adamları bir perdenin ardından görüyor gibiydi. Çıkardıkları sesler, inlemeleri, homurtuları ve çığlıkları ona yabancı ve rahatsız edici geldi.

"Boklar," diyen kendi sesini duydu. "Hepiniz geberin, boklar."

Uyandığında adeta ölümle pençeleşiyordu. Yana doğru devrilmiş, gövdesi sinema koltuğuna uzanmıştı, sol yanağı bir kolçağa yaslıydı. Göğüs kafesi bir menganeye sıkışmış gibiydi, kalbinin her an durmasından korktu. İçerideki hava boğucu ve dayanılmaz derecede sıcaktı. Beyazperdede hâlâ aynı film oynuyordu, memeler, ağızlar ve sesler aynıydı, ama kim bilir, belki de çoktan değişmişti. İçinde toz zerrelerinin uçuştuğu tepesindeki ışık hüzmesine birkaç dakika

daha dik dik baktıktan sonra ayağa kalktı ve koltukların arasından güçlükle ilerleyerek küçük fuayeye, oradan da açık havaya çıktı.

Dışarısı karanlıktı. Kalabalık sokaklardaki insanların yüzlerine atlıkarıncaları aydınlatan floresanların donuk sarıları, kırmızıları ve mavileri vurmuştu. Kaldırımlara birkaç su damlası serptikten sonra ince ince yağmaya başlayan yağmur, çok geçmeden başladığı hızla dindi. Kaldırımlardan adeta buhar yükseliyor, su birikintileri ışık saçıyordu, havada çürümüş yaprak ve atıştırmalık satan büfelerden yayılan havalandırma buharının kokusu vardı. Her yerden kahkahalar, bağrışlar, müzik, otomatların zilleri, çığırtkanların boru gibi sesleri duyuluyordu.

René bir stantta iki şişe bira içti. Sarımsak ve yanmış yağ kokusu yüzünden oradan kaçsa da bir şişe vermut almak üzere birkaç adım sonra geri döndü. İçkisini büyük, doymak bilmez yudumlarla içerken yürüyor ve fırtınaya hazırlanan gökyüzüne bakıyordu. Bazen kalabalığın ortasında durdu, bir an hareketsiz bekledi, sonra alçak sesle söylenerek ve tökezleyerek yoluna devam etti. Bir sokak lambasının ışığında ayakkabısının bağcıklarını bağlamaya çalıştı. Dengesini kaybedip düştü ve ıslak asfaltta bir süre oturdu. İnsanlar telaşla gelip geçiyordu. Gölgeler. Şık deri ceketler giymiş birkaç genç adam durup ona bir şeyler

söyledi, sonra yollarına devam etti, sırtları adeta ışık denizine dalmıştı.

René yeniden doğruldu, ayağını sürüyerek yolun karşısına geçti ve çarpışan arabaların arkasındaki dar sokağa girdi. Karanlık bir köşede çöp bidonlarının ve yol tuzu konteynerinin ortasında yere oturdu. Kendini arkaya doğru bırakarak ıslanmış bir karton yığınına yaslandı. Eskiden burada sık sık sigara içer, mikrofon ve müzik sistemi arasında sıkışarak camdan bir kutuda geçirdiği saatlerden sonra kaslarını esnetirdi. Yağmur tekrar hızlanmıştı. Damlalar yere düştükçe sular sıçrıyor ve kaldırım taşları arasında beyaz köpükler oluşuyordu, köpükler sonra küçük birikintilere dönüşüyor ve akıp gidiyordu.

Karşıki duvara biri büyük harflerle "domuz" yazmıştı. Boya, geniş şeritler halinde yere kadar akmıştı. René bulanık bir dimağla, bunları gebertmek lazım, diye düşündü. Kafalarını ezip lapa yapmalı, bütün kemiklerini tek tek kırmalı. Kolundan destek almaya çalıştı, kaydı ve başını küt diye asfalta çarptı. Acı hissetmemesine şaşırdı, bir kez daha ayağa kalkmaya çalıştı, lakin yapamayacağını anlayınca gözlerini kapadı.

Çarpışan arabalardan gelen kahkahaları, çığlıkları ve hız treni yönünden yayılan çığırtıları duydu. Bir an zeminin titremeye başladığını hisseder gibi oldu,

ama sonra titreyenin kendi bedeni olduğunu fark etti. Yan tarafında, kaburgalarının tam altında bir batma hissetti ve inleyerek büzüldü. Böyle oluyor demek ki, diye düşündü, ama bununla ne kastettiğini bilmiyordu. İçinde bir gevşeme oldu, sırtüstü döndü ve bir sonraki batmayı bekledi.

Omzuna bir şeyin dokunduğunu hissedince gözlerini açtı. Üstünde bir kafa gördü. Alnına değen ıslak saç telleri... Pırıl pırıl iri gözler...

"Sersem," dedi Mila. René, karısının ellerini gövdesinin altına soktuğunu ve onu şaşılacak bir güçle kucağına çektiğini hissetti. "Seni beyinsiz sersem."

32.

Kostja Vavrovsky bir elinde evrak çantası, diğer elinde şemsiyesiyle Marienbrücke Köprüsü üzerinden Leopoldstadt'a doğru yürüyordu. Sabahın erken saatlerinden beri Viyana havzası üstünde toplanan dev fırtına bulutları ısıyı kendi altlarında adeta bir kazanın içine hapsediyordu. Hava boğucu ve rutubetliydi, ancak rahat bir nefes aldıracak yağmur bir türlü yağmıyordu. Kosta Vavrovsky olabildiğince yavaş yürüyor ve gitgide yoğunlaşan sıcak hava duvarına karşı adeta ilerleyemiyordu. Terlememesi gerekiyordu, böyle karar vermişti, yağmurla birlikte gökyüzünden soğuk hava yağacaktı, o zaman bedeninin kuru kalması gerekiyordu, yoksa ölürdü. Bu dünya için çok hassas ve kırılgan bir kalbe sahip onun yaşındaki bir adamın kolayca başına gelebilirdi bu, üstelik o sırada kalbi fazla hızlı atıyordu. Hızlı ve sert çarpıntıyı özellikle gırtlağının altındaki çukurda hissetti;

buraya bir çocuk parmağını bastırsa insanın hayatını söndürebilirdi. Johannes Berg'in kesme tahtasında kanlı, rengi neredeyse siyaha dönmüş küçük bir tavuk yüreği gördüğü ve yüreğin kasap onu bilekten birkaç hızlı hareketle küçük parçalara ayırmadan önce son kez attığına tanık olduğu günden beri kendi kalbini düşündükçe rahatsız oluyordu. Kalbinin her an durabileceği, vurmayı bırakacağı duygusuna kapılıyordu, o zaman son ve öfkeli bir çırpınıştan başka yapacak bir şey kalmazdı.

Köprünün ortasında, Hazreti Meryem heykelinin yanında durdu. Meryem Ana güllerden bir kemerin altındaydı, yavrusunu göğsüne ve omzuna bastırmış, gözlerini korkuyla ayaklarının dibinde büzülmüş bir kız çocuğuna çevirmişti. Yere kadar uzanan elbisesinin altından ayak parmakları görünüyordu. Kocamandılar. Kostja Vavrovsky, anıt figürlerin ayaklarının her zaman aşırı büyük olduğunu düşündü. En azından onun bildiği figürlerin ayakları böyleydi. Belki Floransa ya da Atina'da daha küçüktüler, belki Eski Romalıların ve Yunanların orantı anlayışı tamamen farklıydı, ama Viyana'da her zaman biçimsiz ve gülünç olacak kadar büyüktüler. Ayrıca hayatı boyuncu gittiği toplam iki kentte, Eisenstadt ya da Salzburg şehir parklarında, her kilise kapısının

yanında, sokaklarda iki köşeden birinde de devasa ayaklar görmüştü.

Korkulukların üzerinden eğilip kanala baktı. Su bulanık ve tarifi zor bir renkteydi. Çocukluğunda onu bir gün Augarten Köprüsü'nden atlamaya zorladıklarını hatırladı. On ikisine yeni basmıştı ve birkaç arkadaşı okul çıkışında onlarla köprüye gelmesi için onu ikna etmişti, orada bazı sırları açığa çıkaracaklardı. Köprüye varır varmaz sırtındaki okul çantasını zorla çekip almış ve onu yaya yolundan köprünün ortasına kadar sürüklemişlerdi. Çırpınıyor, kollarıyla ve bacaklarıyla mücadele ediyordu, ne var ki daha o zamanlar diğerlerinden daha kısa boylu ve zayıftı, sonunda onu parmaklıkların üzerine kaldırdıklarında karşı koymayı çoktan bırakmış, başını ve omzunu köprünün kenarına çarpmamaya çalışmıştı. Havada kendi etrafında dönüp sonra düşmeden önce son gördüğü şey Karl Raith'ın terden parlayan yüzü olmuştu; Karl, yan sınıftan silik bir çocuktu ve Vavrovsky onunla son yıllarda havadan sudan birkaç söz dışında pek fazla konuşmamıştı. "Büyütülecek bir şey yok," diye bağırmıştı Karl, "en fazla ölürsün!" Öğle güneşi tam başının arkasında patlayacakmış gibi görünürken gülmüştü.

Düşüşü hızlı ve sıradan olmuştu. Kendi çığlığını, ardından yüksek perdeden alkışlar ve bir uğultu

duymuştu, bir an sonra burnundan nefes alarak telaşlı hareketlerle akıntıya karşı yüzmeye başlamıştı; amacı, kuzey tarafındaki çıkış noktasına ulaşmaktı. Diğerlerinin yukarıda, köprüde durduklarını göz ucuyla görmüştü. Gülüyor ve ona el sallıyorlardı. O da yapılanlar şakaymış gibi davranıyor, gülüyor ve kollarını coşkuyla suya vuruyordu. Oysa gerçekte yüreği utançla kavruluyordu ve kendini hayatında hiç olmadığı kadar aciz ve aptal hissediyordu. Bunu ona neden yaptıkları hakkında hiçbir fikri yoktu ama suçun kendinde olduğunu anlamıştı. *Mutlaka* onun suçuydu, zira bu dünyada bu kadar büyük haksızlık olamazdı.

Kostja Vavrovsky, Meryem Ana heykelinin altında durup suya baktı. Orada kaç zamandır durduğunu bir an unuttu. Sanki hava şimdi az önce olduğundan daha sıcak ve daha boğucuydu. Terliyordu, gömleği sırtına yapışmıştı, ayağında yün çorapları ve deri ayakkabılarıyla sıcak asfaltın içine gömülmüş gibi hissetti. Daha yarım saat öncesine kadar Himmelpfortgasse'deki apaydınlık, usulca vızıldayan klimanın hoş bir serinlik yaydığı ofiste oturmuş maden suyu içiyordu. Bir tabak kurabiye ve üzüm de vardı. Üzümler taze görünüyordu ve kurabiyeler bolca şekerleme kaplıydı. Odadaki her şey temiz ve düzenliydi, adamların tırnakları o zamana kadar hiç görmediği kadar

pembe ve pırıl pırıldı. Adamların üçü de antipatik değildi, avukat bile. Tüm resmiyete rağmen kibardılar ve onunla kendilerinden biriymiş gibi konuşuyorlardı. Hatta bir kez, son evraklar imzalanıp ayağa kalkıldıktan sonra içten bir kahkaha bile atıldı. Belki gülen başkası değil kendisiydi sadece, ansızın tam olarak hatırlayamadı, belki de tüm bağlamlardan koparılmış bu cansız kahkahayla kendini sonunda o üç kişinin gözünde zaten olduğu gibi tam bir aptal konumuna oturtmuştu.

Kostja Vavrovsky evrak çantasını ve şemsiyesini köprü korkuluklarına dayadı. Meryem Ana heykelinin beton kaidesinde büyük harflerle şöyle yazılıydı: *Hazreti Meryem bizim için dua et.* Gözlerini kapadı ve kalbini dinledi. Çok hızlı, çok hızlı, diye düşündü, olsa olsa birkaç kez daha atacak. Ya sonra? Yeniden gözlerini açtı ve sakinleşmeye çalıştı. Kahlenberg üzerinde gökyüzü kararmıştı. Her an başlayabilirdi. Ağır ve ılık misket gibi ilk damlalar birazdan düşerdi. Asfaltın, kaldırımın ve korkulukların üzerine yayılırdı, Hazreti Meryem'in başında içi boş bir ses çıkarırdı. Gözü evrak çantasına kaydı. Henüz delikanlıyken babası armağan etmişti. Artık eskimişti, derisi çatlamış ve eprimişti. Evrakları koruma altına almalıydı. Dört defa imzalanıp kaşelenmişti. Taşıt yoluna birkaç adım atıp sonra geri çekilirken, "Ama nasıl, hı? Hem artık

ne için?" diye kopuk kopuk mırıldandı. "Zaten artık çok geç. Her şey çoktan berbat oldu..." Büyük bir gürültü koparak arkasından geçen kamyon köprüyü salladı. Vavrovsky durdu ve küt küt çarpan kalbini dinledi. Kalbinin çarpmayı bıraktığı ve içinde bir sessizliğin peyda olduğu, büyük bir damlanın tozlu korkulukların üzerinde, şemsiyeyle çantanın tam ortasında dayanılmaz bir gerilimden kurtulmuşçasına çarpıp dağıldığı anda, Vavrovsky korkunç bir kavrayışla belki de henüz geç olmadığını anladı. Camlı ofislerindeki üç kibar adamın yüzlerine yansımış o sözde kaçınılmaz şeye direnebileceğini kavradı. Bakışlarını Meryem Ana'ya çevirdi. Gözlerinin önünde gitgide sıklaşan bir kumaşa dönüşen tülün arkasından hafifçe gülümsediğini ve ona doğru eğildiğini fark etti. Son olarak Meryem Ana'nın kollarındaki çocuğu gördü. Başını annesinin göğsüne yaslamış yatıyor, tombul küçük kollarını havaya kaldırmış gülüyordu.

33.

Böyle bir fırtına harika bir şeydir. Sokakların kirini, ruhların kasvetini yıkar götürür. Ne güzel söyledin. Bazen benim bile aklıma parlak fikirler geliyor. İnsan dünyayı şöyle terk etmek ister: Fırtınanın ve gök gürültüsünün ortasında, iliklerine kadar ıslanmış ve yüzü yıldırımdan aydınlanmış halde. Sen her zaman biraz dramatik bir kişilik oldun. Kostja'nın başına da aynen bu gelmiş. Birincisi o günkü gerçek bir fırtına değildi, sadece sağanaktı, ikincisi adam ölmedi. Az kalsın ölecekti ama. Ambulans trafikte sıkışıp kalsaydı bu onun sonu olurdu. En son ne gördüğünü öğrenmeyi çok isterdim. Hani anlatılır ya, insan ölümle burun buruna geldiğinde bütün hayatı film şeridi gibi gözünün önünden geçermiş. Düşünsene, bütün acılarla, üzüntülerle ve aksiliklerle her şey sil baştan. Hiç mutluluk yok mu? Var tabii, ama az. Kim bilir, Vavrovsky belki sadece bulutları görmüştür, önce-

sinde de yolunu şaşırmış birkaç kırlangıç. Kırlangıç nereden çıktı şimdi? Tamam canım, güvercin olsun. Zavallı adam. Dengesiz ve titrek. Kendi gölgesiymiş gibi usul usul dolaşıp duruyor. Oysa içinde gizli bir sevecenlik taşıyor. Ömrü boyunca yalnız yaşamış, onuruyla yapayalnız, aslında kendi halinde sempatik bir insan. Bir Nazi'ydi o, savaştan sonra gamalı haçından sözüm ona İngiliz anahtarıyla İsa haçı yapmış. Bu bir şey ifade etmez, iki Viyanalıdan biri Nazi'dir. Yoksa hepsi nereye gitti? Şimdi yatakta ve altından eşyalarını alıp götürmelerini izlemek zorunda kalıyor. O dediğin o kadar çabuk olmaz, sonuçta kanunlar ve az çok insanlık diye bir şey var hâlâ. Mesele paraysa insanlık falan kalmıyor. Bina ne olacak şimdi? Kötü ruhları kovacaklar. Ya iyi ruhlarsa? Olsun. İnsan böyle bir borç batağına nasıl saplanır? Çünkü insanların dünyadan haberi yok. Millet ütülü gömleklerle ve altın kalemlerle koşturup duruyor, kendilerini müthiş önemli hissediyorlar ama evrak çantalarında çoktandır kendi felaketlerini taşıdıklarını bilmiyorlar. Yüz kez Nazi bile olsa acıyorum ben ona. Kalbi, paramparça olmak için bula bula Marienbrücke'yi bulmuş. Çok güzel bir köprü ama insanı teselli etmeye yetmiyor. *Yağmur yağar, seller basar, yeller eser, evi sarsar. Ev yıkılır; yıkılışı da korkunç olur.*[6] Kim demiş bunu?

6 Matta, 7:27. (ç.n.)

İncil'de yazıyor. Korkunç. Sürekli bir şey çöküyor ya da yerle bir ediliyor. İnsanoğlu felaketle uğraşmayı seviyor. Katolikliğe hiçbir zaman ihtiyaç duymadım, ama kiliseye gitmeyi severim. Böyle bir sessizliği başka nerede bulacaksın? Dışarıda bağırış, trafik, inşaat gürültüsü, içeride ise sadece gıcırtı ve fısıltı. Bir de yazın hoş bir serinlik. Vavrovsky'nin belki de kiliseye gitmesi gerekirdi. Başka bir şeyden fayda yoksa tabii. Şimdi hasta kalbiyle yukarıda, artık ona ait olmayan evde yatıyor. Ayaklar altında çiğnenen bir papatya gibi. Ona şimdi kim bakıyor? Sabahları evde bakım hizmetinden geliyorlar, ikindi vakti Simon yukarı çıkıp ona yiyecek bir şeyler götürüyor. Çok acıklı bir durum. Oysa Vavrovsky'nin kazanı onun üç parmağını koparmıştı. Bununla ne ilgisi var şimdi? Olay kazaydı ve üzerinden uzun zaman geçti. Uzuv kaybının zaman aşımı olmaz. Bazen gerçekten saçmalıyorsun. Her şey hüzün yüklüyse içinde sakladığın bir mutluluk olmalı. Bunalımlı yaşlılardan daha itici bir şey yoktur. Keder yerine ahmaklığı benimsemek iyidir. Ben otuz yıl önce yaşlandım, şimdi her geçen gün gençleşiyormuşum gibi geliyor. Bu iyi mi kötü mü? İyi olan, şükran duygusu. Hâlâ lezzet sunduğu için şaraba, hâlâ dayandığı için bedene, her şeyi karşıladığı için emeklilik fonuna minnettar oluruz. Kötü olan peki? Gitgide artan uyuşukluk. Seni artık kimse ciddiye almaz. Bir şey daha içelim mi? Aslında

evlerimize gidebiliriz. Eskisi kadar hoşuma gitmiyor orası. Kendimi yalnızca anılarımda evimde hissediyorum. Hiç değilse anıların var hâlâ. Aşırı duygusal sayılmazsa sana teşekkür etmek isterim. Ne için? Her şey, örneğin sabrın için. Yakında kalmayacak. Gideceğim yerde sabır gerekmeyecek. Saçmalığa bak, bize iki tane daha ısmarlayacağım. Sen bilirsin, ama ince kadeh olsun, lütfen. Parmaklarının arasında öyle zarif duruyorlar ki, içtiğin şarap sana daha pahalıymış gibi geliyor. Ayrıca çok güzel çınlıyorlar. Camdan yapılmış öğle çanları gibi. İnsan sana bazen şaşırıp kalıyor. Hiç yoktan iyidir. Henüz bitmedi.

34.

Mektup, bir salı sabahı geldi. Açık mavi zarf içinde iadeli taahhütlü bir mektuptu, bembeyaz kâğıt dört kişi tarafından imzalanıp soluk kırmızı bir kartal motifiyle kaşelenmişti: *Sayın Bay... bu yazıyla sizi bilgilendirmek isteriz ki... II/831.KB No'lu kira sözleşmesinin süresi dolmuştur... tapu siciline işlenmiş olup yürürlüğe girmiştir... Sözleşme konusu taşınmazın devir teslimi için ayrı bir mektupla bildirilecek tarih geçerli olacaktır... sizin evrak dosyanız için... Saygılarımızla...*

Simon, mektubu üç kez okuduktan sonra kâğıdın sağ alt kenarında ince bir daire içine alınmış küçük kartala uzun uzun baktı. Mektubun içeriği sürpriz olmamıştı. Kostja Vavrovsky dört hafta önce, hastaneden taburcu edildiği gün onu yanına çağırmıştı.

"Aslına bakarsan binaya bir emeğim geçmedi," demişti. "Bana miras kaldı, kazanarak almadım. Artık

gitti. Ama denedim. Çok uğraştığımı söyleyemem ama elimden geleni yaptım. Ancak borç, kanser gibidir. İnsanın hayatını parça parça kemirir. Benden geriye pek bir şey kalmadı."

Yatağına uzanmış, yorganı çenesinin altına kadar çekmişti, dağınık saçları ve kuş kadar kafasıyla bakışlarını odada gezdirirken gergindi. "Pek bir şey kalmadı," dedi bir kez daha. "Kalbimi yamadılar. Şimdi göğsümde iki tüp taşıyorum. Dışarıda güneş var ve ben ıslanmış köpek gibi üşüyorum. Kış, kemiklerime işledi."

"Kafe peki?" diye sordu Simon. "Orası şimdi ne olacak?"

"Yapacak bir şey yok," dedi yaşlı adam. Yorganı biraz daha kendine doğru çekmesiyle yüzünün yarısı örtüldü. "Hepsi benim suçum, cehennemin dibine girsem yeridir."

Simon, kızmaya başlamıştı. Bir an, Vavrovsky'nin kendine acıyan sızlanmasını yastıkla boğmak istediğini fark etti. Aynı anda adamın ayakları göründü, sıska ve ileri düzeyde deformeydi; tırnakları sarıydı ve çok uzun oldukları için içe doğru kıvrılmaya başlamıştı. Simon, bu adamın hayatına yabancı olduğunu düşündü. Kahvaltıda ne yerdi? Hayatıyla ilgili meseleleri kiminle konuşurdu? Saçları seyrelmiş ve

kırlaşmıştı, yüzü buruşturulmuş ince kâğıttan yapılmış bir maskeyi andırıyordu, gözleri sarıya çalıyordu ve bu küçülmüş, zayıf bedene göre fazla büyüktü.

"Hastanede sana doğru düzgün yemek verdiler mi?" diye sordu Simon. "Çok zayıflamışsın."

"Yemek diye bir şey hatırlamıyorum," dedi Vavrovsky.

"Yemek zorundasın. Hiç değilse biraz ekmek falan, gücünü koruman için."

"Zaten bunu daha uzun süre yapmayacağım," dedi Vavrovsky. "Gücümü korumam gerekmiyor."

"Hemen geliyorum," dedi Simon. "Bekle burada."

Odadan çıkıp, merdivenlerden kafeye inerken arkadan Vavrovsky'nin, "Sence nereye gidebilirim ki?" diye soran cansız sesini duydu. Mutfakta iki kalın çavdar ekmeği dilimine tereyağı sürdü, kavanozdan birkaç salatalık turşusu çıkardı ve bir tencere sütlü kahve hazırladı. Hepsini üzerine koyduğu tepsiyle yeniden altıncı kata çıktı. Bunların bir kalp hastasına uygun olup olmadığından emin değildi, ama en azından yiyecek bir şeylerdi işte, sonra yatağın kenarına oturup Kostja'nın ekmeği, salatalıkları iştahla midesine indirişini ve kahvesini büyük yudumlarla içişini izlerken rahatladı.

"Yavaş ye," dedi. "Yoksa midende kalmaz."

"Kalmazsa yazık olur," dedi Vavrovsky. "Çok lezzetli."

Çiğniyor, yutuyor ve içiyordu; kahve, çenesinden akıp göğsüne, oradan da yorgana damladı.

"Gidip bir bez getireyim," dedi Simon.

"Hepsi benim suçum," dedi Vavrovsky. "Kahrolayım ben!"

Simon mutfağa indi, elinde peçetelerle döndüğünde yaşlı adam uykuya dalmıştı bile. Getirdiklerini topladı, Vavrovsky'nin çenesindeki kahveyi dikkatlice sildi, peçeteyi katlayıp yastığa, adamın başının yanına koydu. Vavrovsky gözlerini açtı, ona bir an şaşkınlıkla baktı, sonra uyumaya devam etti.

Simon o günden sonra her öğlen altıncı kata çıkmış, yaşlı adama yiyecek, bazen de gazete götürmüştü. Bir cumartesi günü öğleye doğru Vavrovsky ondan önce davranınca yolun yarısında karşılaştılar. Yaşlı adam temiz bir gömlek giymiş ve haftalardan beri ilk kez saçlarını taramıştı. "Çatının altı fırın gibi yanıyor," dedi. "Augarten'e gidiyorum." Simon'un içinden tepsiyi adamın yüzüne fırlatmak geçti, ama iki saat sonra boş kafede Mila'yla otururken Vavrovsky'nin kireç gibi bir suratla iki Türk'ün kolunda Sperlgasse'nin köşesinde belirdiğini, ayağını sürüyerek terastan geç-

tiğini ve Türklerden yardım almaktan ziyade onların kucağında kapıdan girip kaybolduğunu görünce adama yine acıdı. Sonraki günlerde tepsiye diğer yiyeceklerin yanına bir elma ya da portakal ekledi.

İzleyen haftalarda iki şeyi, kafeyi ne çok sevdiğini ve sona yaklaşıldığını artık kabul etmek zorunda olduğunu kavradı. Kendini suçluyordu. Acaba Kostja Vavrovsky'ye yardım etmeye daha önce başlasaydı binanın satılmasını önleyebilir miydi? Bazı anlarda her şeyden vazgeçmek, kafeye ve kente ebediyen sırtını dönmek istiyordu. Geceleri yatakta bir o yana bir bu yana dönüp duruyor, çıkış yolları arıyordu. Sonunda uykuya daldığında rüyasında kendini yıkılan binaların ortasında tuğla kırmızısı toz bulutlarıyla çevrelenmiş halde, kendi boyadığı ve üzerinde yazılanları bilmediği bir nedenden okuyamadığı bir tabelayı tutarken görüyordu.

Mektubu tekrar okudu. Sonra gidip mutfak dolabından kâğıtla kurşunkalem aldı, masaya oturdu ve yazmaya başladı.

Sayın Baylar,

Konu, Karmelitermarkt'daki kafem. Benden başka kimse oraya kafe demese de ben diyorum. Ve kâğıt üzerinde hiçbir zaman bana ait olmasa da, benim, diyorum. On yıl önce toz içinde bir viraneydi, insanlar şimdi salı

hariç orada her akşam oturup, çevrelerini saran bütün pisliği hiç değilse birkaç saat için unutuyorlar. İçerisi sıcak, pencereler kışın hava geçirmiyor, içecek şeyler var ve en önemlisi ihtiyacınız olduğunda konuşabiliyor, içinizden susmak geldiğinde susabiliyorsunuz. Dünya gitgide daha hızlı dönüyor, hayatları yeterli bir ağırlık kazanamamış bazı kişilerin savrulduğu da olabiliyor.

Böyle zamanlarda tutunabilecek bir yerin olması iyi değil midir?

Şimdi şöyle düşünebilirsiniz: Zavallı serseriler başka yere gitsinler, değişim can yakar, hiçbir şey sonsuza kadar sürmez vesaire. Elbette haklısınız. Ama tanıdığım birkaç kişi var ki, karşı köşeye giden yol bile uzundur onlar için. Onların canını yakan değişim değil, vücutlarındaki her bir kemiktir, zira ya bir inşaatta sürünürler ya da kamburları çıkmış halde bir makine karşısında otururlar ya da çok yaşlı ya da çok bitkin ya da her ikisidirler.

Ama sizin düşünceleriniz muhtemelen bu yönde değil ve sözü nereye vardıracağımı merak ediyorsunuz. Doğrusunu söylemek gerekirse bilmiyorum. Kira sözleşmesinin uzatılması için rica etmemin bir yararı olduğunu bilsem, yapardım bunu. Ama sanmıyorum.

Geriye kalan tek şey

Simon durdu ve kurşunkalemi elinden bıraktı. Güneş ışınları mutfak penceresinden içeri düşüyordu; bir an için harfler hareket ediyormuş gibi geldi, tıpkı kışın üzerlerinden rüzgâr geçerken hareketlenen Tuna kıyısı çayırlarındaki kuru otlar gibi. Masa örtüsünün üzerine bir çay fincanının dairesel izi çıkmıştı. Dul kadını düşündü. Birlikte çay içmeyeli ne kadar uzun zaman olmuştu. Kadın bir keresinde bu masada, "Her saatin tadını çıkarmak gerekir, neticede az zamanımız var," demişti. Birkaç yıl önce bir kış sabahıydı, birlikte çay içmiş, kadının bir akşam önce pişirdiği kurabiyeleri yemişlerdi. Simon sonra yoğun kar yağışı altında boş sokaklardan geçerek kafeye doğru yürümüş, çalışacağı için ruhu sevinçle dolmuştu.

Dışarıdan gürültü ve bağrışlar geliyordu. Simon kalkıp pencereyi açtı. Çocuklar okuldan çıkmış evlerine gidiyorlardı. Bir törenden geliyor gibiydiler. Erkekler beyaz gömlek, kızlar beyaz bluz giymiş ve saçlarına renkli fiyonklar takmıştı. Rugan ayakkabıları güneşte pırıl pırıl parlıyordu. İki kız, tiz sesleriyle birbirleriyle konuşuyor ve çok doğalmış gibi tuttukları ellerini adımlarının ritminde sallıyordu.

Simon kâğıdı masadan alıp buruşturdu, hızını alıp sokağa fırlattı; kâğıt yerde birkaç metre yuvarlandıktan sonra bir rögar kapağının yanında durdu. Çocuklar, başlarını kaldırıp Simon'a bir an donup kalmış

gibi baktılar, sonra kahkahalar ve çığlıklar eşliğinde yollarına devam ettiler. Malzgasse'ye sapıp gözden kaybolunca kadar Simon arkalarından baktı. Son gördüğü, çocukların sırtlarında kurtulmak istercesine inip kalkan okul çantalarıydı.

35.

Kasap, "Bence harika bir fikir," deyip bıçağını kesme tahtasına sapladı. "Her şey bir kutlamayla başlar ve bence her şey yine öyle bitmeli!"

"Ben de öyle düşünüyorum," dedi Simon, kanın bıçaktan akıp tahtanın üzerinde ağır ağır koyu renkli bir lekeye dönüşmesini izlerken. "Ama tam olarak emin değilim. Sonuçta bir yığın iş çıkacak."

Birçok partide bulunmuştu, ama kendisi hiç düzenlememişti. Prater meyhanelerinde yapılan kutlamaların hemen hepsi vahşi kavgalarla son bulur ve bu kavgaların sebep olduğu tahribatın ortadan kaldırılması için ertesi sabah komilerden ve temizlikçi kadınlardan oluşan ordulara ihtiyaç duyulurdu. Ama bazı yaz geceleri esrarengiz bir nedenden ötürü kestane ağaçlarının koyu renkli taçlarına bir tür mucize inerdi adeta. O zaman hava, nereden geldiği anlaşılmayan

neşeli konuşmalarla ve kahkahalarla titreşirdi. Güneş batar batmaz fenerler daha canlı, daha alacalı ışır; gıcırdayan çakıl taşları üzerinde birbirlerine sımsıkı sarılıp müzik eşliğinde dans eden kadınlarla erkeklerin yüzlerine lacivert geceyle birlikte mutluluk sarhoşu bir sersemlik ifadesi yerleşirdi.

"O kadarcık işe değer," dedi kasap. "Üstelik hiç de o kadar çok iş değil. Birkaç fener asacaksın, bitti gitti. Mesele eğlenme olunca insanoğlu azla idare ediyor. Yiyecek ve içecek bol olsun yeter ki. Ve tabii müzik. İyi müzik yoksa, hiçbir şölen işe yaramaz."

"İyi müziği nereden bulacakmışım?"

"Günümüzde herkesin evinde yığınla plak var. Millet bunlara çok meraklı."

Eğildi, teneke leğenden çıkardığı büyük bir parça dana küreğini tahtanın üzerine şak diye attı. Başparmağını etin üzerinde birkaç kez hafifçe gezdirdikten sonra başını eğdi ve hareketsiz durdu.

"Ne var?"

Kasap susmuştu. Simon onun eğdiği başına, seyrek saçlarına, küçük kırmızı kulaklarına, dana küreğini kavramış kanlı ellerine baktı. Kasabın bedeninde birden bir sarsılma oldu, adam doğruldu, sulanmış çocuksu gözlerini Simon'a dikti.

"Yine aynı şey oldu."

"Ne oldu?"

"Şey," dedi kasap, iki elini göbeğinin önüne uzatarak. "Anla işte."

"Hayır, olamaz," dedi Simon. "Artık son, demiştin. Artık olması imkânsız, demiştin."

"Öyle sanıyordum. Karım öyle bir yaşa geldi ki, böyle şeyler tabiata aykırı. Ama yine de oldu. Ben ne yapayım şimdi?"

"Ne zaman öğrendin?"

"Birkaç hafta oluyor. Karım bana ilk söylediğinde bir an kaçmayı düşündüm. Koşayım ve bir daha durmayayım dedim, anlıyor musun?"

"Sanırım evet."

"Ama düşündüğümü yapmadım. Kaldım. Garip olan nedir biliyor musun?"

"Nedir?"

"Şimdi seviniyorum."

Mahcup bir ifadeyle gülümseyip omuzlarını kaldırdı, sonra bıraktı.

"Ne güzel," dedi Simon. "O zaman ben de seninle sevinebilirim."

"Bir tane eksik ya da fazla fark etmez, diye düşünüyorum. Hepimize yetecektir."

"Elbette öyle olacak. Hem neden yetmesin ki!"

"Henüz pek belli olmuyor. Ama karım, döndüğünü hissettiğini söylüyor."

"Dönüyor mu?"

"Özellikle geceleri. Adeta takla atıyor. Biraz dönüp duruyor derken bir bakmışsın başını aşağı vermiş."

"Tuhaf bir duygu olmalı."

"Evet, ama karım tam olarak emin değil. Belki bana öyle geliyordur, diyor. Ama her durumda tuhaf."

"Karın nasıl?"

"Bazı günler eskisi gibi. Ufaklığa ev ödevlerinde yardım ediyor, televizyonda eğlenceli bir şey çıkınca gülüyor ve olur olmaz şeye ağlıyor. Sonra ona bir bakıyorum, ilk kez görüyor gibi oluyorum. Yatakta yanımda bir yabancı yatıyor adeta. Düşünsene: Onca yıldan sonra büsbütün yabancı bir kadın."

Simon başını salladı. Yıllar önce ölen annesini düşündü. Ağır ağır eriyormuş hissi veren dul kadını; ansızın çıkagelen ve sonra kaybolan Jasha'yı...

"Karşıya geçip bir tek atalım mı?" diye sordu.

Kasap, başını iki yana salladı. "İşim var," dedi. "Yapmasam yerime yapan yok."

"İstersen menteşeleri yağlarım. Vidaları sıkarım. Kapıdan garip sesler geliyor."

"Yok, teşekkür ederim," dedi kasap ve bıçağını kesme tahtasından çekip çıkardı. "Kendim yaparım."

"Peki. O zaman ben gideyim."

"Bence güzel bir parti olacak. Pencereleri açarsın, konuklar dışarıda fenerlerin altında dans ederler."

Simon sokağa çıktıktan sonra dönüp arkasına baktı; kasap, etinin üstüne iyice eğilmiş, kısa ve hızlı darbelerle parçalıyordu.

36.

Parti 31 Temmuz Cumartesi günü yapıldı. Robert Simon bu tarihi sevmişti, çünkü yazın zirvesi ve veda ile yeni bir başlangıç arasındaki kırılma noktasıydı, ayrıca davetliler pazar günü uykularını alırlardı, kira kontratının bitimine daha birkaç hafta vardı, her şeyi düzene sokmak için yeterli bir zamandı.

Bir hafta öncesinden Mila'yla birlikte pazaryerinde ve çevresinde duyurular dağıtmışlardı: BÜYÜK VEDA PARTİSİ! 31 TEMMUZ CUMARTESİ BAŞLANGIÇ: 18.00 BİTİŞ: SON KONUK GİTTİKTEN SONRA. NEREDE: BİZİM KAFEDE. GİRİŞ SERBEST.

Herzmansky katlı mağazasından fenerler satın almışlardı. Kâğıttan çelenkler. Elektrikli peri ışıkları. Kule gibi yükselen parfüm kokulu kâğıttan çiçek buketleri. Üçlü paketi on yedi buçuk şiline ışıldayan,

yanıp sönen, havanın en ufak titreşimiyle hareket etmeye başlayan çok ince bayraklar. Mila, konfeti konusunda ısrar etmişti. Raflarda bulduğu büyük paketleri alıp alışveriş arabasına doldurmuştu. Döşeme tahtalarını ve teras zeminini kalın bir konfeti tabakasıyla kaplamayı düşünüyordu, bunlar dans eden konukların adımlarıyla rengârenk küçük bulutlara dönüşüp havalanacaktı.

"Bir de mum," dedi. "Uzun beyaz mumlar almalıyız. Mumlar her yeri aydınlatmalı. Işık, konukların gözlerine yansıyacak. Bütün gözlerin mum ışıklarıyla bezendiğini düşünsene!"

Partiden bir hafta önce kamyonetlerle ilave dört fıçı bira, on yedi kasa Gumpoldskirchner şarabı, üç karton sek, iki karton tatlı köpüklü şarap ve iki kutu Güney Steiermarkt meyve brendisi geldi. Kasap, iki kova taze hayvansal yağ, manav Navracek bir çuval dolusu taze soğan, Frank Wessely de ilerleyen saatler için acil durum kumanyasıyla doldurmak üzere küçük bir mutfak buzdolabı getirdi. Mila öğleden önce kafenin içini ve terası temizlik bezleri, fırça ve süpürgeyle pırıl pırıl yaptı. Sokak lambasıyla giriş kapısı arasını kâğıttan çelenklerle süsledi, fenerler astı; bara, masalara, pencere pervazlarına, girişin sağında ve solunda zemine mumlar yerleştirdi. Öğleye doğru gökyüzünü bulutlar kapladı ve uzaklardan gök

gürlemeye başladı. Yarım saat bile geçmeden bulutlar dağıldı, gökyüzü güneşle aydınlandı.

Saat üçe doğru Kurt Dvorcak taba rengi bir Renault 4'le geldi. Sökülmüş ses sistemini ve plaklarını bagajdan çıkarıp barın yanındaki bir masanın üzerine kurması bir saat sürdü. Simon, Dvorcak'la yıllar önce Zum Goldenen Mond lokantasında tanışmıştı, Dvorcak o gün bir müdavimin doğum günü partisinin müzik programını yönetmişti. Aslında gaz ve su tesisatçısıydı. Savaştan sonra iş olanaklarının kısıtlı olması sebebiyle babasının firmasında çalışmaya başlamış, ancak babasının ölümünden sonra firmayı satıp paranın önemli bir bölümünü tutkun olduğu müziğe yatırmıştı. Plak koleksiyonunu tavan boyu üç rafa genişletmiş, Margaretenstrasse'deki Elektro-Sobetzky'de satılan en güçlü ses sistemini satın almıştı, kendine parıltılı payetlerle ve küçük taşlarla bezeli beyaz bir elbise ve onunla uyumlu gümüş rengi çizmeler yaptırmış ve *Heartbreakin' Kurt* adıyla belediyeden kiralanmış bahçelerde düzenlenen şenliklerde ya da huzurevi kutlamalarında müzikli eğlenceler sunmak üzere çevrede dolaşmaya başlamıştı.

İlk plağı saat beşte koydu, beş buçukta kafe dolmuştu. Simon, dans edilecek bir alan açmak için masaları ve sandalyeleri duvar kenarına çekmişti; barda büyük bir hareketlilik vardı ve ikram edilen ilk birkaç

tur içkiden sonra ikindinin ölçülü berraklığının yerini flörtöz bir beklenti atmosferi almıştı. Herkes çok şıktı; beyaz, açık mavi, güneş sarısı gömlekler, rengârenk yazlık elbiseler giyilmişti, kadınların gevşek topuz şeklinde toplanmış saçları pırıl pırıl parlayan bronzlaşmış enselerini açıkta bırakıyordu. Ressam Misha'nın taktığı geniş kenarlı şapkanın bandında bir tavus kuşu tüyü sallanıyordu. Heide Bartholome eflatun bir elbisenin içine zar zor girmişti, hareket ettikçe elbisenin içinden yeni ve umulmadık meziyetleri fışkırıyordu. Rose Gebhartl, davete yumurta kabuğu rengi yazlık bir kostüm, aşırı makyajlı bir yüz ve güneşte ışıl ışıl parlayan altın takılarla katılmıştı. Kapıda durdu, bir an etrafına bakındı, sonra dosdoğru ses sisteminin ardında yanıp sönen Heartbreakin' Kurt'ün yanına gitti.

Yavaş yavaş akşam oluyordu. Binaların duvarlarına vuran ışık sarıya döndü, pazardan kepenk tangırtıları duyuldu. Artık kafe daha kalabalık, atmosfer daha rahat, kahkahalar ve sohbetler daha yüksek perdedendi. Esnaf da birer birer gelmeye başlamıştı. Bazıları ellerinden geldiğince süslenmiş, diğerleriyse aşınmış fitilli kadife pantolonlarının üstüne giydikleri iş önlüklerini çıkarmamıştı. Birkaç işçi kız ürkek kelebekler gibi uçuşarak içeri girince bir grup yol işçisi onları sevinç çığlıkları ve bağırışlarla karşıladı.

Heide Bartholome ansızın terasa çıktı. Süt ve peynir tüccarı kadın elinde ağzına kadar dolu bir şampanya kadehi tutuyordu; çatıların çok daha ötesine çevirdiği kendinden geçmiş bakışlarla "En parlak yıldızım ol" şarkısı eşliğinde kalçalarını sallamaya başladı. Konuklar bir an adeta soluklarını tuttu, bütün bakışlar kadına çevrildi, derken Heide başını geriye attı, kadehini tek solukta boşaltıp coşkulu bir hamleyle arkasına fırlattı. Kimsenin tanımadığı yaşı ilerlemiş bir beyefendi ani bir sıçrayışla kadehin Heartbreakin' Kurt'ün Renault 4'üne çarpmasını önledi. "Yakaladım! Yakaladım!" diye bağırdı ve kendine geldikten sonra kadehi bir kupa gibi havaya kaldırdı. Bu başarı üzerine alkış koptu, Heide Bartholome ise kollarını hızla havaya kaldırdı ve biçimini yitirmiş bir topaç gibi kendi ekseninde dönmeye başladı. Teras birkaç saniye içinde dans eden çiftlerle doldu. İçeride müzik ortalığı yakıyordu, *en parlak yıldız* rahatsız edici bir gürültüyle kızışıp eridi, ancak hemen arkasından *Kiss Me, Kiss Your Baby*'nin nağmeleri yükseldi. Parti işte şimdi başlamıştı.

Saat yedide kasap kolunda babasıyla geldi. Yaşlı adamı masalardan birine oturtma çabalarının hepsi sonuçsuz kaldı. Dışarıda, sokak lambasının altında durmakta ısrar ediyordu; ellerini sırtında kavuşturdu ve olanlara ifadesiz gözlerle bakmaya başladı.

"Boş ver, böyle olsun," dedi kasap, Simon'a. "Hava karardığında üzerine ışık vurur hiç değilse."

Simon, henüz güneş batmadan tezgâha üçüncü fıçıyı bağlamak zorunda kalmıştı. Sek ve köpüklü tatlı şaraplardan yalnızca dörder şişe kalmış; erik, ahududu ve armut brendileri tükenmişti. Simon, hiç değilse Gumpoldskirchner şarabı ile kayısı liköründen Leopoltstadt'ın yarısının ihtiyacını karşılayacak kadar stokladığı için seviniyordu.

Davetliler kafenin içinde de dans ediyordu artık. Frank Wessely ile arkadaşları Breuer, Prsbiszil ve Bednarik eşleriyle gelmişlerdi, onları beceriksiz adımlarla ve öne doğru çıkardıkları kalçalarıyla ittirip duruyorlardı. Birbirlerine sımsıkı sarılmış diğer çiftler gitgide daha çılgınlaşan daireler çiziyor; birkaç genç kadın kendi başlarına dans ediyor, sadece arada sırada bir adamın kollarında geçici dinlendikten sonra bir kahkahayla ondan kurtulup uçuşmaya devam ediyordu.

Mila, saçlarını çiçekli bir bantla ensesinde sımsıkı toplamıştı, bu da ona biraz cüretkâr bir görüntü veriyordu. Dolu tepsileri başının üstüne kaldırarak kendine yol açıyor, dans eden insanların bedenlerinin yarattığı karmaşanın ortasında kontrolü kaybetmemeye çalışıyordu. Bazen, kollarını göğsünde kavuşturmuş ve başını arkasındaki duvara yaslamış halde

bir pencere kenarında oturan René'nin kucağına oturup onu öpüyordu. Parmaklarını onun saçlarında dolaştırıyor, iki eliyle yanaklarını okşuyordu, sonra tekrar ayağa fırlıyor ve kafenin içindeki turlarına devam ediyordu.

Harald Blaha zil zurna sarhoş olmuştu. Cam gözünü masalarda yuvarladı, havaya fırlattı, herkesin gözü önünde kaybetti, sonra bir sihirbazlık numarasıyla ona tiksintiyle bakan kadınların kulaklarının arkasından bulup çıkardı. Gece yarısına doğru bulduğu boş bir likör kadehini göz çukuruna soktu ve sandalyenin üzerine çıkıp konuşmalar yapmaya başladı. Simon onu tuttuğu gibi terasa sürükledi ve kaldırıma bıraktı. Blaha burada sırtını duvara dayadı ve sarmaşığa yarı gömülü halde uyuyakaldı.

Kiss Me, Kiss Your Baby üç kez çalındı, son çalınışında sımsıkı sarılmış Misha ile Heide gözyaşlarıyla ıslanmış yanaklarını birbirine bastırarak yolun karşı tarafına geçerken kasabın hâlâ sokak lambasının altında duran babası onları izliyordu; sonunda oğlu onu hafifçe omuzlarından tutarak bara doğru itti.

Heartbreakin' Kurt, plak kutusunda ne bulursa çalıyordu: *Goodbye, My Love, Goodbye, Mary Oh Mary, Der Junge mit der Mundharmonika, Mandolinen um Mitternacht, Rote Rosen, Das Wunder aller Wunder*

ist die Liebe, Sunshine Lover, Chirpy Chirpy Cheep Cheep –hatta dört kez çaldığı sonuncu parça son turda kükrercesine eşlik eden konukların korosunda kaybolduğu için duyulamadı. Frank Wessely bara oturmuş orkestra yönetiyordu, bu arada artık Heartbreakin' Kurt'ün kucağında oturan Rose Gebhartl tiz sesiyle horoz gibi ötüyordu, René bile salonda Mila'yla birkaç adım dönmek için yerinden kalkmıştı. Heide Bartholome, Misha'nın kollarında ciyaklarken gençler dışarıda, sokak lambasının ışığında güveler gibi uçuşuyordu.

Parti çok uzun sürdü; tam olarak ne zaman bittiğini sonradan kimse hatırlayamayacaktı. İlk gidenler, kafeden gece yarısından hemen sonra ayrıldılar, aralarında kasap ve babası vardı, son gidenler ise kurşuni alacakaranlıkta sendeleyerek evlerinin yolunu tuttular. *Flammende Liebe im Wind*[7] şarkısının son akoru saat dörtte sustu; son çift de suskun ve yorgun halde pistte birkaç kez daha döndükten sonra durdu ve kol kola dışarı çıkıp sabaha doğru yalpaladı. Heartbreakin' Kurt, saçlarındaki gümüş yaldızlı şeritleri silkeledi, ses sistemini, plak kutularını ve Rose Gebhartl'ı Renault 4'üne doldurup Leopoldgasse'de yürüme hızında büyük bir dikkatle yol aldı.

7 (Alm.) Rüzgârda alevlenen aşk. (ç.n.)

"Tam hayal ettiğim gibi geçti," dedi Mila, önlüğünü çıkarıp bakışlarını kafenin içinde gezdirirken. "Herkes çok güzeldi."

"İnanılır gibi değil," dedi René.

"Artık bitti," dedi Simon.

Pencereden içeri solgun mavi bir ışık düşmüştü; müşterisiz, gürültüsüz, kahkahasız kafe gözüne ansızın küçük göründü.

"Bacaklarım felaket ağrıyor," dedi Mila. "Bütün kanım sanırım bileklerime hücum etti."

"Biz gidiyoruz," dedi René. "Sen de geliyor musun?"

"Biraz daha kalıp şöyle kabasını temizleyeceğim," dedi Simon. "Kafenin arkasından dedikodu edilmesin."

Ancak kaygısı yersizdi. Yol kenarındaki kırık camlardan ve rüzgâr sürükleyip götürünceye kadar sokak lambasında uçuşup duran ince kâğıt çelenkten kimse rahatsız olmadı. Basılmaktan zeminle bütünleşen nemli konfeti tabakasından, bira kapaklarından, sigara izmaritlerinden ve pencereler açıldığında pazara yayılan dökülmüş bira ve soğuk sigara dumanı kokusundan kimse şikâyet etmedi. Ressam Misha'nın küle buladığı parmaklarıyla karşıki binanın duvarına

çizdiği ve *Cinsiyetlerin Savaşı* adını verdiği müstehcen resmi bile komşuları ve yoldan geçenleri olumsuz etkilemedi.

Gerçek şuydu ki, çok geçmeden partiyi düşünen kimse kalmamıştı. Simon bile sonraları o geceyi düşündüğünde birkaç bulanık detaydan başka bir şey hatırlayamamıştı. Geriye bir tek ayrılık duygusu kalmıştı. Karmelitermarkt çevresindeki muhit son yıllarda adım adım değişmişti, ancak bu adımların hiçbiri kendi başına bir önem teşkil etmiyordu ve Simon dönüp baktığında gördü ki düzenlediği parti adeta sönmüş bir çağın alevlenmesiydi, geçmişin sislerinden ışıyan parlak bir kordu.

Kafeden son ayrılanlardan biri yaşlı Georg'du. Alacakaranlık başlarken Haidgasse ve Rotensterngasse üzerinden Praterstern'e doğru yürüdü, sonra kuzey yönünde Tuna Nehri istikametinde ilerledi. Kendi standartlarına göre bile çok içmişti, yorgunluğu her uzvunda hissetmesine ve zemini kalın, yumuşak bir pamuk tabakası gibi algılamasına rağmen saatlerce böyle yürümeye devam edebilirdi. O da dans edip şarkı söylemişti, hatta saatler gece yarısını geçtikten sonra işçi kızlardan birini kollarına alıp pistte birkaç kez dönmüştü. Kızın pürüzsüz, aydınlık alnı ve saçlarının kokusu aklını başından öyle almıştı ki, kız onu yakasından yakalayıp bar sandalyelerinden

birine doğru itmeseydi dengesini kaybedip döşeme tahtalarına boylu boyunca uzanacaktı.

Walcherstrasse'de ilerlerken, sabah vardiyasına giden, başlarını önlerine eğmiş birkaç üniformalı tramvay vatmanı sessizce yanından geçti. Asfaltın kurşuni rengiyle bütünleşmiş güvercinler yağmur oluklarında uyanmış, pencere pervazlarında guruldayarak ve kurula kurula yürüyordu. Paltosunun cebinde Simon'un veda niyetine verdiği yarım litrelik kayısı likörü çalkalanan Georg, geceyi bununla noktalamak niyetindeydi. Bir an Mexikoplatz'daki banklardan birine oturmayı düşündü, ama yoluna devam etti, Handelskai üzerinden Tuna kıyısı boyunca aşağı yürüdü. Yük gemilerinin yanaştığı bir iskelede kayaların üzerine oturdu, bir babaya yaslanıp nehre baktı. Kaisersmühlen'deki inşaat vinçlerinin ardında güneş doğuyordu; suya vuran parlak ışık gözlerini acıttı. Ne kadar sarhoş olduğunu şimdi anlıyordu. Bir an gözlerini kapattığında zemin sanki ayağının altından kayıyor, çevresindeki her şey devriliyor ve onu derin bir boşluğa çekiyordu. Paltosunun cebinden şişeyi çıkarıp bir yudum aldı. Başını taşa yasladı. Paltosunun içinde bunaldı, ancak üzerinden çıkaramayacak kadar yorgundu. Gözlerini kırpıştırdı. Kirpiklerindeki ter damlaları güneş ışığında parlıyordu. Yine zeminin kalçasının altında hareket ettiği duygusuna kapıl-

dı ve bir an sonra derin bir uğultu, ardından sağır edici bir gümbürtü duydu. Şişeyi göğsüne bastırdı, ayağa kalkmaya çalıştı ama geriye doğru devrilince yerinden doğrulamadı. Nehrin akışına baktı. Az önce Reichsbrücke'nin ayaklarının yükseldiği yerde şimdi sular köpürüyor, güneş ışınları buhardan ve tozdan oluşan bir aura içinde kırılıyordu. Köprü kaybolmuştu, yalnızca araç yolunun bazı kısımları nehrin içinden eğri bir şekilde çıkıyordu. Tel tel dağılmış ve parçalanmış halde suya doğru sarkan tramvayların tepesindeki elektrik hattından kıvılcımlar saçılıyordu. Garipti, nehrin tam ortasında kırmızı bir otobüs duruyordu, lastikleri suya dalmıştı. Yaşlı Georg gözlerini kıstı. Kulaklarındaki hışırtının ardında boğuk çığlıklar duydu, ancak bunun gökyüzünün her yönüne süzülen martıların çığlığı olup olmadığını seçemedi. Göğsündeki şişeyi ve onun altında küt küt çarpan kalbini hissetti. Ayağa kalkıp gölgeli ve serin bir yere gitmek istedi, ancak çok yorgundu ve kafası dumanlıydı. İçkisinden büyük bir yudum aldı ve şişeyi elinden bırakırken parıltılı bir buğunun içinde bir adamın otobüsün tavanına tırmandığını, yüzünü ellerinin arasına alıp hareketsiz durduğunu gördü. Georg, şişeden son bir yudum aldı. Gözlerini kapatıp bedenine birazdan yayılacak sıcaklığı sabırla beklemeye başladı; o an geldiğinde yüksek sesle ve belli bir vurguyla kendine şöyle dedi: "Aman Tanrım,

nasıl güzel bir köprü ve şimdi gitti."[8] Gözlerini artık açmamaya karar verdi, boş şişenin elinden kaydığını hissetti, arkasına yaslandı ve kendini bıraktı.

8 Viyana'da Tuna Nehri üzerinde kurulu olan Reichsbrücke, 1 Ağustos 1976 sabahı aniden çökmüş, olayda bir kişi hayatını kaybetmişti. Köprü daha sonra yeniden inşa edildi. (ç.n.)

37.

Hep su kenarında bir evim olsun istemişimdir. Deniz olması şart değildi, kaz göleti de yeterdi. Ya da Traiskirchen civarında herhangi bir yapay gölet. Yeter ki su olsun. Bir de havaya çivilenmiş gibi su üstünde duran yusufçuklar. Genç kızken yüzmeyi çok severdim. İnsan kendini bambaşka hissediyor. Suda her insan güzeldir. Eskiden yazlarımızı Attersee gölünde suda oynayarak geçirirdik. Balıklar gibi. Stockwinkel'den Seefeld'e gider ve öğlen yemeğinden önce dönerdik. İnanılır gibi değil. Annem biz suya girmeden önce her seferinde başparmağıyla alnıma bir haç çizerdi. Kaygılanırdı ama yine de izin verirdi. Babama anlatmazdık bunu. Babam suya güvenmezdi. Su hiçbir şeyi affetmez, derdi daima. Doğanın hiçbir parçası hiçbir şeyi affetmez. Bugünün bakış açısıyla haklıydı. O zamanlar onun söylediklerine kulak asmazdım. Mutlu olabilecek kadar aptaldım o yıllarda. Bugün, yıllar nereye gitti diye so-

ruyorum. Her şey hüzünlü artık. Her şey hoş olmayan bir şekilde dağılıyor, çöküyor ya da veda ediyor. Hiç değilse mezarlık güzel. Pek kimse yok ve olağanüstü sessiz. Kuşlar dışında tabii. Kuşlara her şey serbest. İstedikleri kadar cıvıldayıp çığlık atabilirler, sessizlik yine de kaybolmaz. Ah, yolu da bu kadar uzak olmasa. 71 numarayla yarım saat, ardından bir de on beş dakika yayan. Üstelik şu şiş dizlerimle. Yazın çakıllı yollar öyle beyaz ki insanın gözlerini acıtıyor. Ama kuşlar bunu telafi ediyor. Kuşlar ve çiçekler. Ölülere canlılardan daha çok çiçek armağan ediliyor. Ayıp. En çok papatyaları seviyorum. Papatya, mütevazı bir çiçek. Gül ya da sümbül gibi güzelliğini pazarlamaz. Cam vazo içinde küçük bir demet götürdüm. Mutlaka beğenirdi. Her şey çok hızlı olup bitti. Mezarı başında kimsenin konuşma yapmasını istemedi. Ölümün karşısında söylenecek söz yoktur, demişti bir gün. Ben öyle düşünmüyorum. Benim cenaze merasimimde konuşma yapılsın. Hatta şarkı da söylense iyi olur. Artık duyamasam da bana bir şarkıyla veda edilsin isterim. Şarkılar mezar taşlarından daha kalıcıdır. Çok duygusallaştın. Hem hayata neden bu kadar bağlı olduğumu anlayamıyorum. Bunu hiç istemedim. O sesi hiç unutamıyorum. Toprağın tabutun üzerine düşerken çıkardığı sesi. Sert ve boğuk. Geceleri hâlâ kulağımda. Neredeyse hiç uyuyamıyorum. Öylece yatıyor ve anılarıma kulak veriyorum. Her zaman hoş

olmuyor. Bir keresinde bana şöyle demişti: Yarını, sırf artık bugün olmayacağı için dört gözle bekliyorum. Bu masadaydık. Yağmur çiseliyordu ve Simon bize şemsiyeyi açmıştı. Bunu şimdi neden hatırladığımı bilmiyorum. Ama en son komik bir şey oldu: Mezarcılardan biri sendeledi ve yeni kazılmış toprak yığınının üzerine oturuverdi. Gülmemek için kendini zor tuttuğunu görebiliyorduk. Yazık oldu. Gülmek, merasimin değerini artırırdı. Adam ayağa kalktı ve hiçbir şey olmamış gibi kazmaya devam etti. Ama fazla sürmemiştir mutlaka. Arkadaki duvarın dibinde küçük bir ekskavatör duruyordu çünkü. Ben sonra eve gittim. Ağlamadım. Gözyaşlarım tükeneli çok oldu. İnsan yaşlanınca gitgide kuruyor. Her şey parçalanmaya, ufalanmaya başlıyor ve sonunda geriye yalnızca bir toz yığını kalıyor. İnsanoğlunun gizemi yoktur. Tuhaf değil mi: Bu kadını sevmişim ama bilmemişim. Artık biliyorum. Her şeyi daima yanlış zamanda anlarız. Bazen de hiç anlamayız. Farkındayım, işiniz var. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim, Mila. İnsan kendi kendine konuşmaya başlamaya görsün, arkası hızla geliyor. Şimdi bana bir küçük kadeh kırmızı şarap daha getirin. Güneşte çok hoş görünüyor.

38.

Serin bir esinti kentin nemini alıp götürmüştü; güneş, mavi gökyüzünde kor halinde yanan madenî bir disk gibi duruyordu. Kafeye, bazen uzun yolculuklardan ya da sonu belirsiz bir vedadan önce duyulan heyecanlı bir gerginlik hâkimdi. Serçeler, nedense birkaç gün ortalıkta görünmedikten sonra, akşamın erken saatlerinde sarmaşıkları yeniden aralıksız hışırdatmaya başlamıştı. Sohbetlerin neredeyse tamamı Reichsbrücke köprüsünün çökmesi üzerineydi. Herkesin bir fikri vardı, gazeteler felaket hakkında hikâyelerle doluydu, beton özensiz dökülmüştü, çelik çok hızlı sertleştirilmişti; siyasetçilerin, belediye meclis üyelerinin ve mühendislerin suçu ve sorumluluğu tartışılıyordu. Mucizevi bir şekilde sadece bir kişi hayatını kaybetmişti: Kiralık araçlarda şoförlük yapan genç bir adam, steyşın aracıyla işe giderken enkazla birlikte suya gömülmüş, ancak günler sonra çıka-

rılabilmişti. Biri çökmüş yolda kullandığı belediye otobüsünün içinde Tuna Nehri'nin orta yerinde asılı kalan şoför olmak üzere, o erken saatte köprüde dört kişi bulunuyordu, büyük bir korku yaşayarak olayı atlatmışlardı. Komisyonlar ve kriz masaları kuruldu. Yığınla bilirkişi devreye sokuldu. Belediye Başkanı Leopold Gratz istifa etmek istediğini duyurdu, ancak daha sonra görevde kalmaya karar verdi. Ama başka insanlar görevlerinden ayrılmak zorunda kaldı. Kazadan yalnızca iki gün sonra köprünün yeniden inşasına karar verildi ve trafiği rahatlatmak için geçici bir köprünün yapımına başlandı.

Az sayıdaki görgü tanığından biri olarak yaşlı Georg'un da ifadesine başvuruldu. Polisler onu nehrin yaklaşık yüz metre aşağısında kıyıda yatarken bulduğunda derin bir uykudaydı. Anlattıkları pek işe yaramamıştı. "Öyle bir gürültü koptu ki kentin ortadan ikiye ayrıldığından emindim," demişti sadece.

Müşteriler köprünün teknik özelliklerini tartışıyor ve son saatlerinin seyrini canlandırmaya çalışıyordu. Köprünün çökmesine neden olan gerçekten sadece olumsuz hava koşulları, akıntı ve sıcaklık etkisi ve ayak tabanlarından birinde betonun esnemesi miydi, yoksa tamamen farklı, yukarıdakiler tarafından gizlenen, anlatılmayan, örtbas edilen çok daha güçlü etkiler miydi? Heartbreakin' Kurt'ün plak kutularıy-

la dolu Renault 4'ünün arka koltuğunda yaşadığı maceranın hâlâ etkisinde olan Rose Gebhartl'a göre kazanın tek sorumlusu sınırsız aptallıkları ve aşırı özgüvenleriyle siyasetçilerdi: "Bir kenti içeriden oyanlar onun batmasına şaşırmamalıdır," dedi. "Köprü daha başlangıç. Yakında sıra Stephan Katedrali'ne, sonra Hofburg Sarayı'na gelecek ve nihayetinde kendi oturma odanız altınızdan kayıp gidecek."

Robert Simon her zamanki gibi işini yapıyor, biri konu hakkında fikrini sorduğunda ise omuz silkmekle yetiniyordu. Reichsbrücke'den ömründe iki ya da üç kez geçmişti, bu konuya hiç kafa yormadı. Olaydan birkaç gün sonra Tuna kıyısına gittiğinde, özel olarak yapılmış bir yüzer vinçle otobüsün sudan karaya çıkartılmasını meraklı kalabalığın arasından izledi. İşçilerden biri, diz boyu sular altında kalan yolda durup kollarını kaldırdı ve bir orkestra şefi gibi havada savurup durdu. Bunun üzerine vinç kulakları sağır eden bir gıcırtıyla harekete geçti ve diğer işçilerin otobüsü kaldırma hazırlıklarına başlamak üzere beklediği güvenli kıyıya doğru sarsılarak ağır ağır ilerledi. İnsanlar bağırıp çağırıyordu. Simon'un yanında bir adam durmuş ağlıyordu. Simon ona nedenini sorduğunda, eski Avusturya'nın artık sonsuza kadar kayboluşuna ağladığını söyledi. Yanaklarından sicim gibi yaşlar süzülürken, "Muhtemelen daha iyi

zamanlar gelecek," diyordu. Ancak daha iyi zamanlar demek başka zamanlar demekti ve buna önce alışmak gerekirdi.

Simon, kafeye dönerken yolu uzatarak Tabor Sineması'nın yanındaki küçük dükkândan bir buket çiçek satın aldı. Papatya, lavanta, hezaren çiçeği ve ortasında parlak iki yıldız çiçeğinden bir araya gelen, parlak ipek kurdeleyle süslenmiş rengârenk, zengin bir buketti. Kollarında çiçeklerle Taborstrasse'den inerken, insanlar sanki birini mutlu etme kararından dolayı kutlarcasına ona gülümsüyorlardı.

Buketi Mila'ya verdi. Mila, Harald Blaha'nın yanına bara oturmuş, önceki haftanın bahşişlerini sayarak büyük bir zarfa koyuyordu.

"Teşekkür ederim," dedi Mila. "Ne için peki?"

"Her şey için," dedi Simon.

"Çok güzeller."

"Çiçekçi kadın iki parmak suyun yeterli olacağını söyledi. Fazla koyarsan boğulurlarmış. En ideali yağmur suyuymuş. Ama o da her zaman bulunmaz işte."

"Vazoya koyacağım. Son güne kadar dayanırlar belki."

"Sonra evine götürürsün."

"Evet, öyle yaparım herhalde," dedi Mila. "Teşekkür ederim."

"Ben şimdi nereye gideyim?" dedi Harald Blaha, Mila'nın kollarındaki çiçek buketine sağlam gözüyle düşmanca bakarak. "Benim gibi birine artık hiçbir mekânda yer yoktur."

Frank Wessely oyun masasından, "Hiçbirimize yer yok artık," diye bağırdı. "Ve bunun suçlusu spekülatörler!"

"Doğru," dedi Breuer, elindeki iskambilleri masaya atarken. "Kabahat spekülatörlerde."

"Praterstern'de geçenlerde yeni bir meyhane açıldı. Oraya gidilebilir," dedi yan masadan kimsenin tanımadığı bir adam; kafeye ilk kez bir hafta önce gelmişti.

"Biri şuna çenesini tutmasını söyleyebilir mi?" dedi Wessely.

Bir saattir ağzını açmayan Prsbiszil, "Ben söylerim," dedi. "Ama bakarsın kendiliğinden anlar."

"Ben bir şey söylemedim," dedi yan masadaki adam.

"O zaman benim kulaklarımda bir sorun var?" dedi Wessely.

"Uğraşma adamla," dedi Bednarik. "Bırak Praterstern'e gidip mutlu olsun."

"Doğru," dedi Breuer bir kez daha. "Ama biz şimdi oyunumuza devam edelim. Bugün formumdayım çünkü."

Simon daha sonra düşündüğünde, o son günleri kafeye bir defadan fazla gelmiş tüm müşterilerin sonsuz bir gösterisi gibi algıladı. Sadece telaffuz edilmeyen sessiz bir veda, son bir kadeh tokuşturma, bir baş sallama, kapıda el kaldırarak belirsiz bir selam olsa bile herkes vedalaşmak üzere son bir kez gelmişti.

İçinde bir hüznün olmamasına kendi de şaşıyordu. Üzülemeyecek kadar yorgundu belki. Geceleri yatağına uzandığında içinde hafif bir hüzün ya da ayrılık acısı gibi bir duygu belirir diye bekliyor, ama gözlerini kapatır kapatmaz uykuya dalıyordu. Bazen işinin ortasında durup derin derin iç çekiyordu, ancak her seferinde kendi haline gülüyor ve kimsenin onu görüp duymadığına seviniyordu.

Bazen bu işe başladığı günleri düşünüyordu; barın arkasında siyah bir perde gibi yükselen sinek sürüsünü, yeni zımparalanmış döşeme tahtalarının kokusunu ve mobilyaları boyarken onu sersemleten buharı anımsıyordu. Mila'nın çıkageldiği günü, punch hazırladıkları ilk kışı ve bir itfaiye erinin metal parça-

ları arasında bulduğu, bir mendile sarılıp sirenlerle hastaneye götürülen beyaz parmaklarını düşünüyordu. Misha ile Heide'yi, zavallı Arnie Stjanko'yu, iki hanımefendinin güneş şemsiyesi altında ışıldayan yüzlerini, işten evlerine dönerken birer bira ya da kahve içmek üzere uğrayan toz grisi adamları, elindeki ölü güvercinle Jasha'yı hatırlıyordu.

Bir öğleden sonra, elinde ahududulu bir gazozla bara oturdu ve bakışlarını boş salonda gezdirdiği sırada son yıllarda canını dişine takıp çalışırken bir şeyi gözden kaçırdığını fark etti: Kafe eskimişti. Işık sarıydı, havada tozlar uçuşuyordu. Bar ve masalar yaşlı adamların derileri gibi leke ve çatlaklarla kaplıydı. Masaların altındaki zeminin rengi siyaha yakındı ve kapının çevresindeki döşeme tahtaları dalga dalga olmaya başlamıştı. Camlar bulanıklaşmış ve pencere kenarlarına daire şeklinde likenler yayılmıştı.

Kafeyi şimdiki durumuna getirmesi on yıl sürmemişti. Prater'in eski meyhanecilerinden biri, "Bizim meslekte zaman tüm mesleklerden daha hızlı akar," demişti. Yanaklarının ayva tüyüyle kaplı olduğu ve üzerine çok büyük gelen mutfak önlüğünü beline bağlayıp çakılların arasından sigara izmariti topladığı günlerdeydi bu. Bazı kadınların bakışlarına güvenecek olursa kendine iyi bakmıştı, ama yorgundu. Dinlenmek için salı günlerini iple çektiğini fark etmişti,

ayrıca birkaç aydır haftada bir gün tatil yapmanın yakında yetmeyeceğini düşünüyordu. Ayak bilekleri ağrıyordu. Eklemlerindeki sertlik nedeniyle sabahları yataktan güçlükle kalkıyor, tezgâhın altında her eğilişinde birisi onu sırtından bıçaklıyormuş gibi hissediyordu. Böyle olması gerekiyor, diye düşündü, insan hâlâ yeni bir şeye başlayacak güce sahipken bazı şeylere nokta koymayı bilmeli.

Son gün, Robert Simon nasıl geçtiğini fark edemeden uçup gitti. Müdavimlerden hiçbiri uğramadı ve Simon buna içten içe memnun oldu. Söylenecek söylenmiş, yapılacak yapılmıştı. Vedalaşılmıştı; bundan sonra söylenecek her söz, süresi biraz uzayan her çekingen tokalaşma belki derinlerinde bir yerde uyuyan bir hüznü uyandırabilirdi. Öğle vakti pazardan birkaç müşterisi kahve ya da bira içmeye uğradı. İki Türk maden suyu sipariş etti ve oturur oturmaz yüksek sesle tartışmaya başladı. Biri elini sık sık masaya vuruyor, babası gibi duran diğeri meydan okurcasına kollarını göğsünde kavuşturuyordu. Eşofmanlı bir adam art arda üç kadeh şarap içti, bir diğeri su ısmarlayıp iki saat boyunca elindeki gazetenin her satırını okudu.

Sonra kasap uğradı. Terasa oturup bacaklarını uzattı. Göbeğinde kavuşturduğu elleri akşam güneşinde pembe pembe parlıyordu. Ellerini her gün yaptığı

gibi kalıp sabunla yıkamış, tırnaklarındaki kiri ve kanı bir fırçayla temizlemişti.

"İstersen yarın bizde işe başlayabilirsin," dedi Simon'a. "Yapacak iş her zaman var."

"Biliyorum," dedi Simon. "Bir şey içmek ister misin?"

"Bir bira."

Simon, fıçıdan iki küçük bardak bira doldurup arkadaşının yanına oturdu. Terasta sakin ve güneşli bir ortamda biralarını içtiler.

"Baban nasıl?" diye sordu Simon.

"Partiden sonra iki gün yattı. Şimdi yine sokak kapısının önünde durup caddeye bakıyor. Babamın ölümsüz olduğunu düşünüyorum artık."

"Evet," dedi Simon. "Kim bilir."

Bir süre hiç konuşmadan bina cephelerinde usul usul yükselen gölgeyi izlediler.

"Gitsem iyi olacak," dedi kasap. Birasını bitirip ayağa kalktı. "Görüşürüz, Simon."

"Evet," dedi Simon. "Görüşürüz."

Akşama doğru süslenip püslenmiş ev idaresi öğrencisi kızlar geldi. İçlerinden birinin nişanını kutluyorlar-

dı. Hep bir ağızdan konuşup gülüyorlardı, coşkulu sesleri tiz ve canlıydı, sokakta yankılanıyordu. Her biri iki kadeh şarap içti, saat on olmadan bir komut almışçasına sandalyelerinden fırladılar, geniş bir sıra oluşturarak yan yana pazaryerine doğru yürüyüp alacakaranlıkta boş tezgâhların arasında gözden kayboldular.

Daha sonra kimse gelmedi. Simon, kirlerinden arındırdığı güneş şemsiyesini bir plastik folyoya sardıktan sonra içeride kapının yanındaki duvara yasladı. Yerleri paspasladı, terasa üç kova su döktü. Mila elindeki bezle masaları silip tuzlukları ve küllükleri temizledi. Barın üzerindeki balmumunu birlikte kazıdılar, evyeyi parlattılar ve eşyaları –tıpkı Simon'un on yıl önce bulduğu gibi– kafe salonunun ortasına yığdılar.

"Bugün günlerden ne?" diye sordu Mila.

"Pazartesi," dedi Simon. "Yarın tatiliz."

"Bak bu iyi," dedi Mila gülümseyerek. "Yoruldum."

Simon, pantolon cebinden bir zarf çıkarıp tezgâha koydu.

"Fazla değil, ama ihtiyacın olabilir."

"Teşekkür ederim," dedi Mila. "Mutlaka olacaktır."

Zarfı cebine soktu, önlüğünü çıkarıp küçük bir dörtgen oluşturana kadar katladı ve Simon'a baktı.

"Lütfen benimle kapıya kadar gelme," dedi. "Her şeyi daha da üzücü hale getirmekten başka işe yaramaz."

"Elbette geleceğim," dedi Simon.

Dışarı çıktılar. Hava kararmıştı, sokak lambası hafif bir çıtırtıyla yandı ve terasa soluk bir ışık yaydı. Bütün pencerelerde televizyonların mavi ışığı titreşiyordu.

"Mumları arka taraftaki temizlik malzemelerinin yanına kaldırdım," dedi Mila. "Kullanmadığım birkaç önlük de var orada. Bence götür onları, yoksa yazık olur."

Simon başını salladı.

"Mutfaktaki havalandırma kapağını kapatmayı sakın unutma. Yoksa fare girer. Ben az önce kapatacaktım, aklımdan çıktı."

"Girerse girsin. Artık bir şey bulamaz."

Simon'un sesi boğuklaştı, yola doğru kararsız bir adım attı, sonra durup Mila'ya döndü.

"Siz ne yapacaksınız?"

"Bilmiyorum. Belki birkaç hafta hiçbir şey yapmayız. René çarpışan arabalara dönmek istemiyor. Sürekli

Amerika'dan söz ediyor. Aklından bir türlü çıkaramıyor. İyi de neyin nesidir şu Amerika deyip durmak..."

Pencerelerin ardında tekrar kahkahalar ve alkış yükseliyor, arada ikinci kanalda bir haber spikerinin monoton sesi duyuluyordu.

"Aptalca bir şey," dedi Mila. "Hadi ben gidiyorum."

Yolun karşısına geçip Krummbaumgasse'ye kadar yürüdü, René oköşede durmuş onu bekliyordu. Bir an için René'nin devasa bedeni kadını yutmuş gibi göründü. Bir an sarıldılar, René el salladı sonra arkalarına bakmadan caddede yürüdüler.

Simon kafeye döndü. Boş şişelerle dolu kasaları üst üste yığdı, su vanasını kapattı, sigortaları söktü. Sigorta kutusunun üzerinde tozlu bir kâğıt parçası duruyordu, çarpık bir yazıyla üzerinde şu yazılıydı: *3 şarap/beyaz, hepsi bu kadar.* Kâğıdı cebine sokup havalandırma kapaklarını kapatmak için mutfağa gitti. Küçük kolun yerini bulmak için ışığa ihtiyacı yoktu. Yüzünü bir an serin havaya tuttu, sonra kapağı kapattı ve kafenin içine döndü. Etrafına bakındı. Kapıdan ve pencerelerden zemine sarı gölgeler vurmuştu. Mobilyalar olmadan gözüne her şey daha küçük göründü. Bu kadar küçük bir alana onca insanı nasıl sığdırmıştı –hele pazarın kurulduğu ve kafenin dolup taştığı günlerde ya da bazı soğuk kış akşam-

larında nasıl olmuştu bu? Öylece durdu, duvarlara, tezgâhın arkasındaki gölgeye baktı ve açık duran mutfak kapısına sinen sessizliği bir an dinledi. Sonra ceketini askıdan aldı ve çıktı.

39.

Robert Simon, kolunun altında küçük bir paket, elleri pantolonunun cebinde Nordwestbahn Strasse boyunca yürüyordu. Serin bir eylül günüydü ve saat öğleden önce on birdi; kafenin anahtarlarını üç hafta önce Kostja Vavrovsky'ye teslim etmiş ve Karmelitermarkt'a bir daha uğramamıştı. Eski tren raylarının önündeki boş araziyi geride bıraktı ve dar bir sokağa saptı. Köşedeki dükkândan bir gazete ve bir kutu pralin satın alıp yoluna devam ederek inşaat temel çukurlarının, yıkık dökük apartmanların, pencere önlerinde ve balkonlarında canlı kırmızı sardunyaların bulunduğu belediye toplu konutlarının önünden geçti. Modern cam cepheli üç katlı bir binanın önünde durdu. Parmaklarını saçlarında gezdirdi, gömleğinin en üst düğmesini ilikledi ve döner kapıdan geçerek gri üniforma giymiş bir kapı

görevlisinin bir çalışma masasının ardında oturduğu parlak ışıklı hole girdi.

"Günaydın," dedi ve elindeki gazeteyi masaya koyup adama doğru itti. "Sana okuyacak bir şeyler getirdim."

"Çok naziksin," dedi kapı görevlisi. "Ama bir şey okuduğum zaman gün olduğundan daha uzun geliyor bana."

"Bari skorlara bak."

"Skorları radyoda dinledim. Gazeteye girer girmez bayat haber oluyor zaten."

"Vienna kaybetti."

"Vienna daima kaybediyor. Bunu gazetede okumaya gerek yok."

Bu oyunu her cumartesi oynuyorlardı. Kapı görevlisi gazeteyi okuyacaktı. Oyun haberlerini ve kadroları inceleyecek, arka sayfadaki bulmacayı çözecekti.

"Kendisi hazır," dedi kapı görevlisi. "Yukarı çıkabilirsin."

Simon, holde yürüyüp merdivenlerden üçüncü kata çıktı. Seslerin ve müziğin duyulduğu uzun bir koridordan geçti. Radyo sesi, öksürmeler, sürüyen

ayaklar... En arkadaki kapı açık duruyordu. Simon on ila on iki masanın bulunduğu bir salona girdi. Duvarlarda eski kent manzaraları... Bir pasta büfesi... Dergilerin ve üst üste konmuş battaniyelerin bulunduğu küçük bir dolap... Bir pencerenin önünde sırtını kapıya dönmüş halde eşini savaşta kaybetmiş olan Martha Pohl oturuyordu. Tekerlekli sandalyesi, gözüne güneş girmeyecek şekilde yerleştirilmişti. Yaşlı kadın gövdesini hafifçe öne eğmiş, ellerini kucağına koymuştu. Ayaklarında kalın yün çoraplar vardı. Gözleri açıktı, dışarı bakıyordu. Simon bir battaniye alıp kadının omuzlarına örttü. Simon dokunduğunda kadının parmakları seğirdi ve dudaklarından belli belirsiz bir inilti döküldü.

"Günaydın," dedi Simon. "Nasılsınız?"

Yaşlı kadın başını ağır ağır ona doğru çevirdi ve boş gözlerle yüzüne baktı.

"Bakın size ne getirdim," dedi Simon ve pralin kutusunu kadının kucağına koydu. "Çikolata ve iki gecelik. Dün çamaşırhaneden aldım. Orada çalışan kadın menekşe koktuklarını söyledi."

Yaşlı kadın gelenlere baktı ve bir an için uzaklardan döner gibi oldu. Ağzını büküp bir an gülümsedi. Sonra bakışları kaydı, bir süre amaçsızca gezindi ve sonunda dışarıda bir noktaya takıldı.

Simon yaşlı kadını inceledi. Daha birkaç hafta önce onunla konuşurken yaşlı kadının yüzüne baktığını düşünüyordu. Kadın o günlerde de artık konuşmuyordu. Simon, onun son sözlerini unutmamıştı: "Ben yaptım... lütfen söyleme onlara." Kadın bunu söyleyeli iki aydan fazla olmuştu ve ne demek istediğini Simon hiçbir zaman öğrenememişti.

Salonda neredeyse çıt çıkmıyordu, bazen komşu odalardan sesler duyuluyordu sadece. Camda bir sinek vızıldadı, yoldan hızla bir otomobil geçti. Uzaklardan hafif bir gümbürtü duyuldu ve gökyüzünü kurşuni bulutlar kaplamaya başladı.

"Sonbaharı seviyorum," dedi Simon. "Aşırı sıcaklar gidiyor ve her yer mis gibi kokuyor. Toprak kokusu bütün kenti sarıyormuş gibi geliyor bana."

Yaşlı kadın gözlerini kapattı. Simon, tanıştıkları günü hatırladı. Kadının bakışlarını sırtında hissetmişti. Küçük ve aydınlık odada pencere pervazındaki porselen dansçı kızlar. Belki gelecek sefere bibloları yanında getirirdi. Kâğıda ya da en iyisi eski kazaklarından birine sarardı.

"Arkadan daima kış gelmese keşke," dedi. "Kar angaryası, dağılan pencere bantları, döşemelerdeki onca kir. Bu sene kapının önüne paspas koyacağım. Şöyle at kılından falan. Yeter ki müşteriler kullansın..."

Pencereden giren ışıkta yaşlı kadının yüz hatları şimdi öncekinden daha yumuşak görünüyordu. Sanki bir andan diğerine gençleşiyordu.

"Kış sert geçecek," diye devam etti Simon. "Hiç kuşkum yok bundan. Hissediyorum, eskiden parmaklarımın olduğu yerde bir kasılma var. Çok garip, artık olmayan bir şey neden hissedilir ki? Evdeyken de durum aynı: Bazı geceler soluklarınızı duyuyorum. O zaman bir an yatağınıza uzanıp uyuduğunuza inanıyorum."

Parmaklarından geriye kalan çıkıntıları avucuyla ovuşturdu. "Gerçekten tuhaf," diye tekrarladı düşünceli düşünceli. "Neyse ki kışın da iyi bir yanı var. Geceler uzayınca bizim işler açılıyor. Yakında yine punch hazırlayacağız. Müşteriler sormaya başladı bile."

Yaşlı kadın, sancısı varmış gibi yüzünü buruşturdu. Dudakları kuruyup çatlamıştı. Göz kapakları kızarmıştı ve mor damarlarla kaplıydı; gözleri ileri geri seğiriyordu.

Dışarıda yağmur çiselemeye başlamıştı, sular camlardan parıltılı şeritler halinde akıyordu. Yolun karşı tarafındaki açık bir pencerede rüzgâr beyaz bir tül perdeyi kabartmıştı. Tülün ardındaki oda adeta nefes alıyordu.

"Ben gideyim artık," dedi Simon.

Yaşı kadın kıpırdamadan oturuyordu, solukları sakindi, artık gözleri de hareket etmiyordu.

"Bir dahaki sefere mantonuzu getireceğim," dedi Simon. "Şu yakası yumuşak olanı. Dışarıda oturup güneşleniriz, ben de size kafeyi anlatırım."

Battaniyeyi yeniden kadının omuzlarına örttü, sonra aceleyle dönüp uzaklaştı. Koridorda boğuk seslerin arasından yürürken içinde bir üzüntü ve sıkıntı hissetti, ama merdivenlerden inerken daha rahat nefes alıyordu; tıpkı kıyıdan ağır ağır kayan, sonra da suyun sürükleyip götürdüğü bir toprak parçası gibi, ne olduğunu bilmediği bir şey içinde çözülmeye başlamıştı.

"Kısa bir ziyaret oldu," dedi holdeki kapı görevlisi. "Ama hiç yoktan iyidir."

"Kaloriferleri yakmalısınız. Hava soğuyor."

"Hep aynı şey, ellerinden geldiğince tasarruf yapıyorlar. Ama ileteceğim. Haftaya görüşecek miyiz?"

"Evet," dedi Simon. "Görüşeceğiz."

Adama başıyla selam verdi ve döner kapıdan geçerek sokağa çıktı; bu arada yağmur hızlanmıştı. Simon'un birkaç adım sola yürüğünü, karar veremeyip bir an durduğunu, sonra dönüp aksi istikamette ilerleyerek

gözden kaybolduğunu kapı görevlisi oturduğu masanın arkasından gördü. Sonra gazeteyi açtı, dilinin ucunu dişlerinin arasına kıstırıp ağır ağır bulmaca çözmeye başladı.

1966, Viyana. İkinci Dünya Savaşı'ndan yirmi yıl sonra şehir küllerinden doğarken sezonluk işçi Robert Simon da bu heyecana kapılır ve bir dükkân kiralayıp kendi kafesini açar. Ne var ki pek de sıradan bir işletme olmayacaktır burası; mekânı gündelik hayatlarının bir parçası haline getiren mahalleli ve beraberinde getirdikleri hikâyeleri, dönemin Viyana'sına ve değişen Avrupa'ya dair derin izler sunar. İnsanlar gelir ve yanlarında özlemlerini, kayıplarını, aşklarını, yoksulluklarını, beklenmedik mutluluklarını getirir. Bazen keder dolu gözyaşları, bazen de ümit dolu kahkahaların yankısında şehir yeniden hayat bulur.

İsimsiz Kafe, yola çıkma dürtüsüne dair bir roman. Robert Seethaler, gündelik hayatın detaylarını izi belleğimizde uzun süre yer edecek karakterlerin gözünden işleyerek sonu şimdiden belli "yeni dünya"nın hikâyesini anlatıyor. Regaip Minareci'nin çevirisiyle...

"[Seethaler] karakterlerinin bir resmini çiziyor, ama çokça empatiyle. Bu, onun ustalaştığı bir sanat: küçük insanlar hakkında büyük hikâyeler anlatmak." **–dpa**

"Robert Seethaler, Almanca edebiyatın büyük zanaatkârı." ***–The World***

"Robert Seethaler yeni romanında, hayat hikâyelerini saf varoluşa indirgeyerek anlatma konusundaki özel yeteneğini sergiliyor: Hayatta kalmaya dair bir roman bu; aşka, güce ve ölüme dair bir roman." **–NDR Kultur**

THG
0639423
YAK

TİMAŞ
DÜNYA
EDEBİYATI
ISBN 978-605-08-4888-5
9 786050 848885
timas.com.tr timasyayingrubu